

Fundació Consell de la Informació de Catalunya

MEMÒRIA ANUAL 2023

Consell de la Informació
de Catalunya
Rambla Catalunya 10 1 pis
08007 Barcelona

Mòbil: 608 68 40 04
cic@periodistes.cat

INDEX

En defensa dels valors ètics de la informació	5
Informe del president	6
Queixes presentades al CIC	10
Codi Deontològic de la professió	11
Altres documents	20
Acords adoptats pel Ple	23
Comunicats i reflexions	119
Acords adoptats pel Patronat	132
Activitats de l'any	134
Composició del Patronat	136
Composició del CIC	137
Mitjans adherits	138
Segell de compromís ètic i repositori	139

El Consell de la Informació de Catalunya (CIC) és una entitat sense afany de lucre constituïda per la manifestació de voluntat del Col·legi de Periodistes de Catalunya (CPC) l'any 1997. Té la finalitat de vetllar pel compliment dels principis d'ètica professional periodística continguts en el Codi Deontològic, el qual va ser aprovat per la Junta de Govern del CPC i pel II Congrés de Periodistes de l'any 1992.

El CIC va assolir personalitat jurídica pròpia l'any 1999 convertint-se en la Fundació Consell de la Informació de Catalunya (FCIC), amb l'objectiu de ser un òrgan d'arbitratge privat i independent. Com a tal, exercirà les seves funcions sobre els professionals i mitjans de comunicació que desenvolupin les seves activitats informatives en el territori de la Comunitat Autònoma de Catalunya.

Es tracta, doncs, d'un organisme representatiu i plural que, al marge de les atribucions dels òrgans judicials, vetlla pel compliment dels principis i criteris del Codi Deontològic de la professió periodística a Catalunya. Al tractar-se d'un instrument d'autoregulació de la professió, les seves recomanacions són de caràcter moral.

EN DEFENSA DELS VALORS ÈTICS DE LA INFORMACIÓ

[HTTPS://FCIC.PERIODISTES.CAT/](https://fcic.periodistes.cat/)

INFORME DE LA PRESIDÈNCIA

La memòria del **Consell de la Informació de Catalunya** del 2023 no pot començar d'altra manera que mostrant la nostra solidaritat amb totes les víctimes dels conflictes armats que han marcat l'any. Quan encara estàvem sota l'impacte de l'agressió de la Rússia de Vladímir Putin contra Ucraïna, va esclatar el conflicte genocida a Palestina. Des del Consell de la Informació de Catalunya vam recordar que el periodisme ha d'estar compromès amb la pau i ens vam solidaritzar amb les víctimes, entre elles, els periodistes que han mort o han hagut de refugiar-se a l'exili per fet d'exercir el seu ofici.

Des del CIC a la professió vam reivindicar un periodisme compromès amb la pau, que hauria de ser "*un principi implícit del periodisme, que només pot ser bel·ligerant amb la veritat i amb el fet que l'opinió pública estigui informada del que passa i per què passa*".

El genocidi a Palestina i la guerra d'Ucraïna van marcar l'any 2023 en l'àmbit internacional. I ja, al nostre país, recordem que hi ha dates que escriuen un abans i un després en el calendari. Una d'aquestes va ser el 28 de maig, el dia de les eleccions municipals. El partit d'ultradreta Vox, a part de tenir representació en el Parlament de Catalunya (11 diputats), va aconseguir un total de 124 regidors en 76 municipis. La ultradreta independentista d'Aliança Catalana va assolir l'alcaldia de Ripoll i presència a dues poblacions més. El Front Nacional, l'alcaldia de la Masó. I el Som identitaris de Josep Anglada va entrar a l'Ajuntament de Vic.

S'obria així un nou escenari, on dos partits d'ultradreta es convertien en actors polítics i representaven un repte pel periodisme de proximitat. Ja ho havia estat per la premsa d'àmbit nacional, però ara entràvem en una nova dimensió. Com havíem d'actuar els periodistes enfront del discurs d'odi que transmeten aquestes formacions? La pregunta es repetia en la immensa majoria de les redaccions de Catalunya.

En aquests casos, el Consell de la Informació de Catalunya té el deure de, primer, reflexionar, i, després, cercar respostes a les preguntes que ens fem els periodistes. Per això en el Ple celebrat el 28 de juny, vam aprovar per unanimitat un document en el qual, entre altres coses, dèiem que "la ultradreta no es pot tractar com una ideologia més. Té efectes destructius sobre la convivència, representa l'exclusió d'una part de la societat; fomenta el discurs de l'odi; el sentiment de por, i el menyspreu de la veritat. Alimenta el negacionisme d'evidències socials i científiques: des de la violència masclista al canvi climàtic. En els seus programes es reflecteixen actituds supremacistes, xenòfobes, racistes, homòfobes i contràries a la igualtat entre homes i dones i als drets LGBTI+".

Afegíem que "*constitueix una amenaça real per a les democràcies, per la convivència, la solidaritat i la justícia social. El seu ideari, en cas de portar-se a la pràctica, crearia un escenari que podríem*

qualificar d'autoritarisme post democràtic". I com a conclusió afirmàvem que "el periodisme té l'obligació ètica de rebatre les fal·làcies de la ultradreta i evitar que aquestes opinions es tradueixin en mesures polítiques. El periodisme té el deure de desemmascarar les mentides de la ultradreta i donar suport a totes les persones i col·lectius assenyalats per les seves formacions polítiques i els seus altaveus mediàtics".

El creixement de l'extrema dreta a tot el món representa un repte democràtic que interpel·la al periodisme honest i responsable. I, en conseqüència, afirmàvem des del CIC *"en el cas de l'extrema dreta no es poden aplicar els criteris de neutralitat informativa perquè els seus postulats afecten la mateixa essència de la democràcia i els drets humans"*.

En aquest context, el CIC es va veure obligat a reaccionar davant l'article titulat 'Permís d'armes', signat per Enric Vila a El Nacional.cat. Vam recordar que *"el periodisme no pot incitar l'ús de la violència ni situar-se en posicions xenòfobes ni avalar el discurs de l'odi (...), ni considerar que el dret a l'opinió i a la llibertat d'expressió empara crides públiques a l'ús d'armes. I més quan aquesta opinió està basada en informacions sense cap garantia de veracitat"*.

En el comunicat definíem un concepte que és, i temem que serà durant molt temps, cabdal a l'hora de preservar les democràcies i la convivència. *"El 'discurs d'odi' – dèiem - ha d'entendre's com el foment, la promoció o la instigació, en qualsevol de les seves formes, de l'odi, la humiliació o el menyspreu d'una persona o grup de persones, així com el seu assetjament, descrèdit, difusió d'estereotips negatius, estigmatització o amenaça respecte a la persona o grup de persones en qüestió i la justificació d'aquestes manifestacions per motius de "raça", color, ascendència, origen nacional o ètnic, edat, discapacitat, llengua, religió, creences, sexe, gènere, identitat de gènere, orientació sexual i altres característiques o condicions personals"*.

I conclouíem el document amb aquesta frase: *"fa una crida a l'Administració, tal com ja vam manifestar en un comunicat conjunt amb el Col·legi de Periodistes de Catalunya i onze universitats perquè aquest suposat periodisme no rebi ajudes de diners públics"*.

Aquí també estem davant un principi nuclear que defensem des del CIC. Som un òrgan d'autoregulació i considerem que aquesta és la millor forma de vetllar pel comportament ètic dels mitjans, sense córrer el risc d'ingerències del poder polític. Però a la vegada considerem que els mitjans que de forma sistemàtica incompleixen el codi deontològic per aconseguir altes audiències no poden ser premiats amb subvencions que només es justifiquen si avalen el servei públic del periodisme.

Però parlar de l'extrema dreta dona audiència, fins i tot als mitjans que en són més bel·ligerants. I aquí entronquem amb una altra de les amenaces que pateix el periodisme: el pescaclics. Per això, el Consell de la Informació de Catalunya (CIC), el Col·legi de Periodistes de Catalunya i totes les universitats catalanes amb estudis de periodisme i comunicació vam fer una crida conjunta en contra de l'ús de l'anomenat 'clickbait' (pescaclics) *"perquè vulnera els principis ètics del periodisme"*. Aquest recurs per captar l'atenció del públic a qualsevol preu *"s'ha convertit en un fenomen cada cop més habitual en moltes capçaleres del país, fet que posa en risc la veracitat de les informacions, genera una pèrdua de confiança per part de la ciutadania, i contradiu els principis que totes les facultats de periodisme signants ensenyen als seus alumnes"*.

Considero pertinent recordar un cas concret per veure que la dinàmica del *clickbait* té conseqüències: un diari llança la notícia que una mestra de Bellver de Cerdanya, al Pirineu català, «ha fet rentar la boca amb sabó dos alumnes». La notícia té tal potencial de viralització a les xarxes, de pescar clics, que és replicada ràpidament per nombrosos mitjans de premsa, televisió i ràdio. S'inicia una carrera per veure qui la pot capitalitzar, qui pot aconseguir més rendiment en termes d'audiència. No hi ha temps per contrastar. S'imposa el signe de la immediatesa.

No es publica el nom de la mestra, però a Bellver de Cerdanya tothom sap de qui es tracta. Ningú no ha parlat amb ella, ningú l'ha escoltat, però és assenyalada. La seva vida es veu afectada greument i persones properes demanen empara al Consell de la Informació de Catalunya (CIC), l'entitat que vetlla pel compliment del codi deontològic del Col·legi de Periodistes. Per primera vegada, la versió de la mestra va tenir l'oportunitat de sortir a la llum: «davant d'una agressió verbal de caràcter sexual a una companya de classe, la mestra va respondre amb la frase "hauries de rentar-te la boca amb sabó", una pregària metafòrica sense significat literal, sinó figurat». Aquest va ser el punt de partida d'una bola que va començar a lliscar pendent avall sense que ningú l'aturés.

Els mitjans no van aplicar el concepte «presumpció d'innocència», perquè no es tracta d'un cas sub iudice, però es va dictar una condemna molt dura en termes de reputació personal. Després d'estudiar a fons el cas, el CIC va dictaminar que «dotze mitjans analitzats vulneren els punts 1 i 2 del Codi Deontològic, que fan referència al deure informar de manera acurada i precisa, així com evitar perjudicis per informacions sense prou fonament».

La defensa de l'ètica es fa cas a cas, amb les respostes que donem a les queixes de la ciutadania, però també des de la recerca. Des de l'any 2021, El Col·legi de Periodistes de Catalunya, el Consell de la Informació de Catalunya i les onze universitats catalanes amb estudis de periodisme i comunicació celebren les Jornades d'Ètica Periodística. La tercera edició celebrada l'any 2023 va demostrar que ja s'ha consolidat com un fòrum essencial per compartir les recerques acadèmiques sobre deontologia.

En les jornades es van presentar recerques sobre l'impacte de la intel·ligència artificial; el paper clau dels verificadors de fets (fact-checkers); la necessitat d'una comunicació inclusiva; les violències masclistes que pateixen les dones periodistes a les xarxes; com informem de l'emergència climàtica; l'impacte de les emocions en el periodisme, o com informem del món rural. L'anunciat de les temàtiques tractades ja indica la transversalitat de les qüestions ètiques, i la necessitat de compartir reflexions i avenços.

En aquest marc, el Consell de la Informació de Catalunya en col·laboració amb la Facultat d'Empresa i Comunicació de la Universitat de Vic- Universitat Central de Catalunya va organitzar unes jornades, el 21 d'abril de 2023, per tractar els reptes ètics que la intel·ligència artificial representa pel periodisme.

Durant tot l'any 2023 va ser notícia l'anomenat 'cas Álves', l'exjugador del Barça acusat de violació. El tractament que alguns mitjans van fer del procés judicial va portar al CIC que "el criteri 9 del Codi diu amb tota claredat que "les persones han de ser tractades amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables", i que "cal evitar les intrusions innecessàries i les especulacions gratuïtes

sobre els seus sentiments i circumstàncies". No aplicar aquest criteri significa "revictimitzar la noia que va denunciar l'agressió".

Un altre tema que va estar present durant el 2023, com ho ha estat des de fa molt temps és la publicitat encoberta i la repetició de casos de periodistes que, a la vegada, fan publicitat. En aquest sentit, el CIC va insistir en el fet que "el periodisme té una gran responsabilitat a la nostra societat, atès que executa un paper constitucional que no realitza cap altra professió. Per protegir la integritat de la professió, cal insistir en la necessitat d'evitar no només el conflicte d'interessos sinó també l'aparença del conflicte, donat que la gran majoria de ciutadans no està en situació de saber quins periodistes es poden veure en aquest parany".

I permeteu-me acabar aquest 'informe del president' amb una reflexió personal. Quan en periodisme parlem d'ètica, no ho fem en abstracte, sinó que ho personifiquem en companys que considerem referents. Ramón Lobo, reporter de guerra i una de les persones més estimades i admirades per la professió i pels seus lectors, va morir el 2 d'agost del 2023.

El seu adeu va motivar una reflexió col·lectiva més enllà del periodisme. Iñigo Domínguez, que havia estat company de Ramón Lobo, va reivindicar el mestratge als "mestres dels quals aprendre l'ofici, només estar assegut a prop i veure com esborren paràgrafs, com parlen per telèfon, com barallen amb el cap, com afronten un dilema, com manen algú a la merda. Aquest ofici, sempre a la vora de la ruïna, necessita més mites com Ramon per continuar salvant-se, i que puguem continuar somiant ser bons periodistes, amb el reporter que volíem ser".

Un altre gran reporter, Mikel Ayestaran, i Ramón Lobo van mantenir el 2016 una llarga conversa que va ser recollida al llibre Guerres d'ahir i avui i publicat per la Revista 5W. En aquella xerrada, Ramón Lobo feia, d'alguna manera, balanç de la seva vida: «Crec que he estat conseqüent amb allò que defenso i faig. He comès errors, canviaria coses, sens dubte, però essencialment puc dir que ha estat bé. He tingut una vida que val la pena ser viscuda. I he après que un dels valors essencials per ser periodista és el coratge. Coratge és lluitar durant molt de temps pel que vols. El coratge de dir: vull ser periodista i ho aconseguiré. Aquest ofici premia la constància a la lluita».

Aquesta lluita a molts llocs del món significa el risc de la mort, la presó o l'exili pels periodistes. I els que tenim la immensa sort d'exercir l'ofici en llibertat hem de recordar, cada dia, el vincle imprescindible entre l'exercici de la democràcia i el periodisme responsable, honest i compromès amb l'ètica.

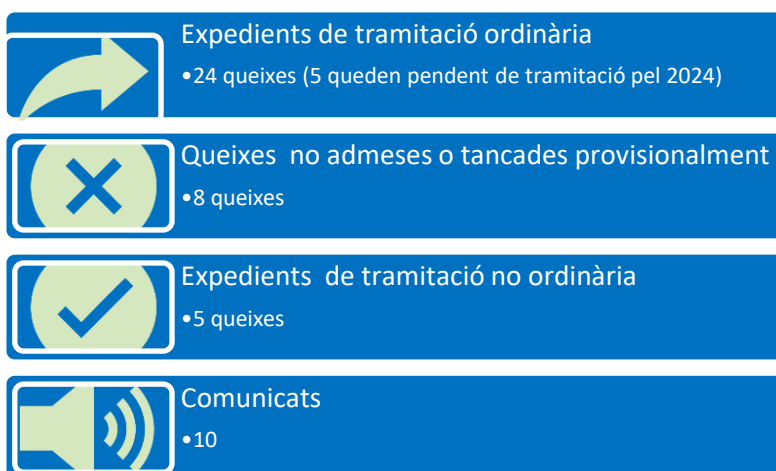
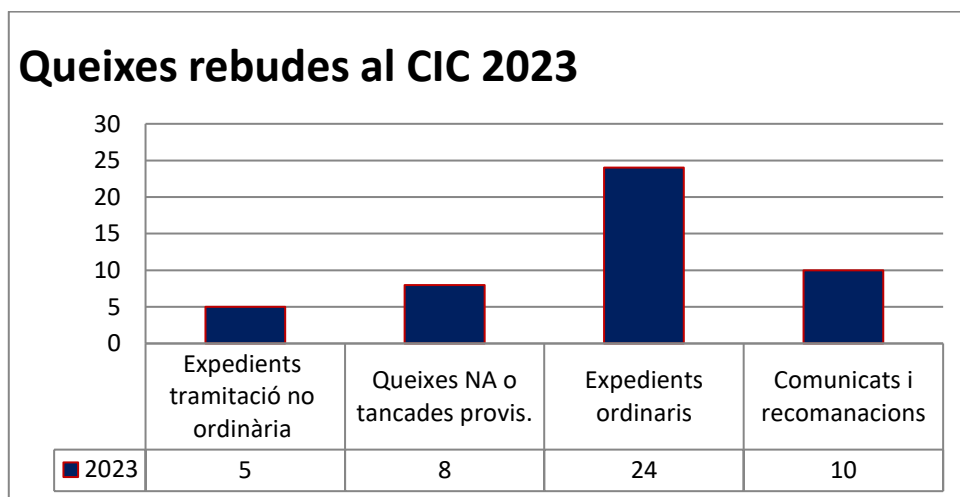
Josep Carles Rius
President

QUEIXES PRESENTADES AL CIC 2023

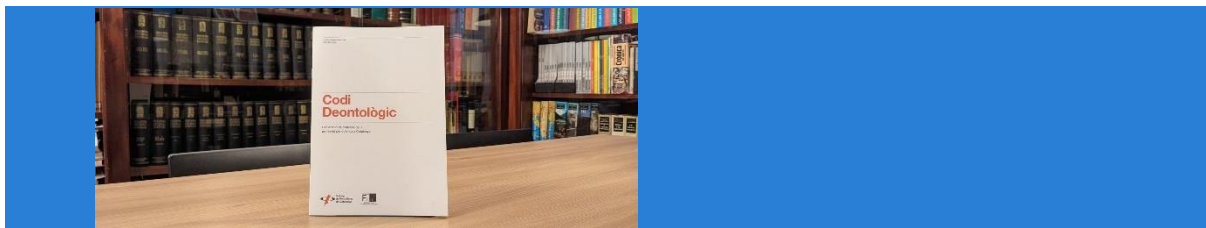
El CIC, en l'exercici de les seves funcions, aprova resolucions que vincularan a les parts que voluntàriament acceptin el seu arbitratge. **Qualsevol persona o entitat pot presentar una queixa per la lesió comesa per part d'un professional o mitjà de comunicació.**

Al 2023 s'han obert 29 expedients de tramitació ordinària i no ordinària, dels quals sis han quedat pendent d'aprovació pel primer trimestre de l'any 2024. Un total de vuit queixes no han estat admeses a tràmit perquè no s'ajustaven al procediment seguit o no afectaven directament al Codi Deontològic.

També el CIC s'ha pronunciat en deu ocasions al llarg de l'any a través de comunicats als mitjans de comunicació sobre temes relacionats amb el tractament que han de donar els mitjans a l'"ultradreta", el conflicte d'interessos en els periodistes que fan publicitat, el discurs de l'odi...

CODI DEONTOLÒGIC DE LA PROFESSIONI PERIODÍSTICA A CATALUNYA

Introducció

El [Codi Deontològic de la professió periodística](#) a Catalunya va ser proclamat en el II Congrés de la professió, l'1 de novembre de 1992. Es tracta d'una declaració de principis bàsics que els periodistes han d'observar en l'exercici de la seva tasca. El Codi, assumit per la majoria de professionals i editors, és l'expressió de la voluntat de defensar uns mitjans de comunicació lliures i responsables en el marc d'una societat plural i democràtica.

El 12 de març de 1997 es va crear el [Consell de la Informació de Catalunya \(CIC\)](#), organisme independent encarregat de vetllar pel compliment d'aquest codi. Integrat per periodistes i representants d'altres sectors professionals, el CIC és també un instrument d'autoregulació amb facultats d'intervenció i mediació mitjançant resolucions i recomanacions sense caràcter coercitiu.

Els periodistes i mitjans de comunicació han de tenir la màxima llibertat d'informació, d'opinió i crítica i han d'exercir-la amb responsabilitat. El Codi Deontològic dels periodistes incumbeix els mitjans i els professionals que preparen materials seleccionats, processats i presentats segons criteris periodístics i amb voluntat explícita de ser reconeguts com a tals. Els grans principis de l'ètica periodística són d'aplicació en tots els mitjans i suports, així com en totes les modalitats i àmbits de la informació.

En els darrers decennis, la revolució tecnològica, i en especial el desenvolupament d'Internet, ha transformat de forma substancial les bases del món de la informació i el propi sistema de formació de l'opinió pública. Aquest fet obliga a adaptar els criteris de la bona pràctica professional per tal de reafirmar el compromís ètic del periodisme amb el públic d'acord amb el principi de responsabilitat social.

Amb aquests antecedents i premisses, el Col·legi de Periodistes i el Consell de la Informació de Catalunya presentem una nova versió del Codi Deontològic revisat i adaptat a la situació actual, i encoratgem els professionals i les empreses informatives a regir la seva activitat d'acord amb la lletra i l'esperit dels seus criteris bàsics.

criteris

01. Informar de manera acurada i precisa

El professional del periodisme està compromès amb la recerca de la veritat i, conseqüentment, té l'obligació d'acostar-se a la realitat dels esdeveniments amb la màxima fidelitat possible. Els mitjans han d'observar sempre una clara distinció entre les informacions i les opinions, difondre únicament informacions contrastades amb diligència, i evitar la difusió de conjectures i rumors com si es tractés de fets.

02. Evitar perjudicis per informacions sense prou fonament

No s'han d'usar expressions injurioses ni difondre dades imprecises o sense base suficient que puguin lesionar la dignitat de les persones i provocar dany o descrèdit a entitats públiques o privades.

El periodista s'ha de posar en contacte prèviament amb els afectats per donar-los l'oportunitat de resposta.

03. Rectificar les informacions incorrectes

L'obligació d'esmenar tant les informacions com les interpretacions resultants que s'hagin demostrat falses o errònies comporta fer-ho amb promptitud i amb el tractament i l'extensió proporcionats. Així mateix, els mitjans han d'atendre el dret de rèplica quan aquest sigui sol·licitat en termes raonables.

04. Utilitzar mètodes lícits i dignes per obtenir informació

És inacceptable l'ús de càmeres ocultes i de qualsevol altre procediment subreptici o enganyós per obtenir informacions, imatges i testimonis. També és inadmissible la interceptació i la difusió no consentida de material privat procedent de la telefonia mòbil, la missatgeria electrònica i altres suports de comunicació.

En poden ser excepció les situacions relacionades amb fets o esdeveniments d'inequívoc interès públic i quan no hi hagi cap altra opció per donar compliment adequat al dret a la informació.

El pagament a les fonts per obtenir informació contravé la bona pràctica periodística i és inadmissible quan posi en risc el principi de veracitat o pugui interferir l'acció de la justícia.

El plagi és inacceptable. Cal aplicar les bones pràctiques professionals quan es fa servir el treball d'altres.

05. Citar les fonts i preservar el secret professional

Les fonts s'han de citar perquè la informació sigui creïble. No obstant això, els periodistes tenen l'obligació moral de protegir-les invocant el secret professional quan sigui necessari. La

confidencialitat ha de servir per emparar les persones en situació d'indefensió o de risc, però en cap cas l'anonimat pot ser utilitzat per atacar individus i organitzacions de manera injustificada.

La bona pràctica periodística exigeix també tractar de forma adequada les informacions rebudes sota embargament, així com observar l'off the record quan hagi estat acordat.

06. Conciliar els drets individuals amb el dret del públic a saber

El periodista ha de defensar el dret a la informació davant de qualsevol restricció a la transparència exigida per l'interès públic, especialment quan les fonts són administracions i organismes oficials. Tanmateix, cal reconèixer a les persones individuals i jurídiques el dret a no proporcionar informació ni respondre preguntes. L'assetjament intimidador i persistent és una pràctica reprovable.

07. Evitar el conflicte d'interessos*

No es poden acceptar mai retribucions o gratificacions de tercers per promoure, orientar o publicar informacions i opinions. La recepció d'obsequis promocionals o commemoratius no pot ultrapassar el criteri estricte de la cortesia, segons els barems establerts per les organitzacions periodístiques.

Tampoc no és admissible simultaniejar l'exercici del periodisme amb altres activitats remunerades que posin en perill els principis de veracitat i independència.

Cal rebutjar les fórmules de promoció o publicitat sota l'aparença deliberada d'informacions periodístiques.

Com a norma general, els professionals de la informació han d'evitar qualsevol situació de conflicte d'interessos, ja sigui d'àmbit polític, comercial, econòmic, financer o familiar, que posi en qüestió la credibilitat i imparcialitat de la seva funció.

[* Consulta les recomanacions del CIC sobre els periodistes que fan publicitat](#)

08. No utilitzar en profit propi informacions privilegiades

Els periodistes no han d'usar en benefici propi la informació que reben de manera confidencial en l'exercici de la seva funció, amb independència que es publiqui o no, ni transmetre-la a terceres persones per raons similars. En conseqüència, han d'evitar pronunciar-se sobre empreses i productes en els quals mantenen un interès financer, ja sigui directament o a través de familiars o persones pròximes. El mateix criteri ha de regir pel que fa al sector de les apostes.

09. Respectar el dret a la privacitat

Les persones han de ser tractades amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables. Cal evitar les intrusions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies. Danyar de forma injustificada la dignitat dels individus de paraula o amb imatges, fins i tot més enllà de la seva mort, contravé l'ètica periodística.

Els casos de suïcidi només es difondran quan tinguin rellevància personal o siguin de manifest interès públic, tenint en compte, a més, el risc d'un efecte mimètic.

10. Salvaguardar la presumpció d'innocència

Tota persona acusada o imputada d'un delicte té dret a la presumpció d'innocència en les informacions i opinions relatives a indagacions, causes o procediments penals. El respecte i la protecció d'aquest dret són vigents des de l'inici de les actuacions policials fins que es provi la culpabilitat en un procés que gaudeixi de les garanties necessàries. Els periodistes evitaran els prejudicis, així com sotmetre els implicats a judicis paral·lels.

11. Protegir els drets dels menors

Cal evitar difondre la identitat dels menors quan apareixen com a víctimes (excepte en supòsit d'homicidi i casos de segrestos o desaparicions), testimonis o inculpats en causes criminals. Aquesta consideració és especialment pertinent en assumptes d'especial transcendència social, com ara delictes sexuals, suïcidis, problemes referents a adopcions o fills de pares empresonats. A més, s'evitarà identificar contra la seva voluntat les persones pròximes o parents innocents d'acusats o convictes en procediments penals.

Com a norma general, els menors no han de ser entrevistats ni fotografiats o filmats sense el consentiment explícit dels seus pares, tutors, mestres o educadors. Tampoc no és lícit al·legar la rellevància pública de familiars o persones pròximes per justificar la intromissió en la seva vida privada o l'explotació de la seva imatge.

12. Respectar la dignitat de les persones i la seva integritat física i moral

No es pot discriminar cap persona a causa de la seva condició sexual, discapacitat física o mental, creences, origen ètnic, nacionalitat i extracció social. Així mateix, cal evitar expressions vexatòries que puguin incitar a l'odi i a l'ús de la violència. Els periodistes han de ser especialment sensibles amb la diversitat i actuar amb sentit de justícia i respecte a les persones i els grups afectats.

[*25 recomanacions per un periodisme no sexista](#). El CIC publica unes recomanacions sobre el tractament de la violència masclista a la pràctica professional (2020)

Annexos

Annex A:

Recomanació sobre manipulació d'imatges

En fotoperiodisme s'ha de fer constar sempre l'autoria, així com la data, lloc i els elements rellevants que identifiquen la imatge, tret que es posi en perill la seguretat de les fonts. En aquest àmbit no estan permeses manipulacions que suposin alteració de la informació visual registrada originalment per l'objectiu de la càmera i que recull el suport; és a dir, afegir, eliminar, desplaçar o modificar qualsevol element de la imatge original.

En l'àmbit de la foto-il·lustració és legítima l'alteració d'imatges sense cap altre límit que la responsabilitat de l'autor/a, i amb l'obligació d'informar, adientment, al lector del tipus d'alteració practicada.

Annex B:

Recomanació sobre Internet

Els principis de l'ètica periodística són comuns per a tots els mitjans i suports sense cap distinció. No obstant això, les característiques d'Internet han propiciat una àmplia casuística que planteja noves consideracions deontològiques per a la pràctica professional.

01. Responsabilitat editorial

Les normes ètiques han d'obligar especialment les pàgines web que siguin la versió electrònica de publicacions preexistents en altres suports, o també aquelles que, nascudes a la xarxa, tinguin una capçalera i uns continguts que les facin ser percebudes com a publicacions informatives.

» Han de sentir-se incumbits per aquestes normes aquelles persones que aboquin informació on-line de forma individual i que puguin ser reconegudes com a professionals del periodisme, atès que tenen en aquesta activitat la major part de les seves percepcions econòmiques.

» Aquest annex de bones pràctiques de la informació a Internet també afecta els periodistes que mantenen blocs personals o participen en xarxes socials des d'un rol de caràcter explícitament professional.

02. Transparència i rigor

» Aquest annex de bones pràctiques de la informació a Internet també afecta els periodistes que mantenen blocs personals o participen en xarxes socials des d'un rol de caràcter explícitament professional.

» Han de sentir-se incumbits per aquestes normes aquelles persones que aboquin informació online de forma individual i que puguin ser reconegudes com a professionals del periodisme, atès que tenen en aquesta activitat la major part de les seves percepcions econòmiques.

Les normes ètiques han d'obligar especialment les pàgines web que siguin la versió electrònica de publicacions preexistents en altres suports, o també aquelles que, nascudes a la xarxa, tinguin una capçalera i uns continguts que les facin ser percebudes com a publicacions informatives.

» El producte informatiu ha de poder ser identificat com a tal sigui quina sigui la seva naturalesa formal. La distinció entre informació i opinió també és igualment exigible, així com la diferenciació entre publicitat i informació.

» Les informacions han d'anar datades i convé que els links portin igualment les referències adequades per tal d'orientar els destinataris i mantenir contextualitzades les dades.

» Com en altres mitjans, la immediatesa no és excusa per obviar principis deontològics com el recurs a fonts fiables i la contrastació de les dades.

» Les informacions difoses a través de les xarxes socials tampoc no poden propagar rumors infundats, ni emetre judicis de valor injuriosos.

03. Participació i supervisió activa

La participació del públic enriqueix la pluralitat dels continguts dels mitjans a Internet i constitueix una de les claus més definitòries i innovadores del nou univers informatiu. Tanmateix, les característiques de la xarxa generen nous paranys ètics sobre la relació entre els mitjans i el públic.

» Els comentaris dels usuaris a les notícies difoses a les webs informatives han de ser moderats pels seus responsables editorials. Aquests han de comptar amb mecanismes i eines adients per impedir la difusió de missatges injuriosos, que atemptin contra la dignitat de les persones i grups socials, o que encoratgin la discriminació, la violència i l'odi.

» Les aportacions dels internautes no poden ser anònimes. El mitjà difusor ha d'exigir un registre previ als usuaris que vulguin fer comentaris i donar a conèixer les seves opinions, de la mateixa manera que cap diari no publica cartes al director escrites per persones que no s'hagin identificat degudament. L'anonimat és admissible quan es tracti de garantir la difusió de fets i opinions d'inequívoc interès públic o necessitat vital, però igualment el participant s'ha d'identificar davant del mitjà.

04. Permanència dels documents on-line

La permanència indefinida a la xarxa dels documents i materials audiovisuals que es difonen i circulen a través de la web pot generar situacions incòmodes o indesitjables per a les persones afectades, ja sigui com a fonts informatives o com a testimonis. En el cas que en reclamin la desaparició, aquest fet planteja la necessitat de conciliar adequadament l'interès públic amb els drets individuals. En qualsevol cas, la invocació del "dret a l'oblit" no ha de ser motiu per a la destrucció immediata d'elements que en certa manera formen part d'un "arxiu general" o "memòria viva" que és patrimoni col·lectiu i que eventualment poden ser d'interès per a historiadors o investigadors socials.

» Com a norma general, no ha de ser necessàriament atesa la pretensió de destrucció de rastres per part de persones individuals o jurídiques al·legant la simple raó d'un canvi d'opinió, d'imatge o altres consideracions d'estricta ordre personal.

» Tanmateix, la persistència de certs documents no ha de donar lloc a situacions abusives o greument nocives contra els drets fonamentals de la persona.

» Conseqüentment, els responsables editorials han de prevenir o pal·liar els possibles perjudicis provocats a les persones que han prestat el seu testimoni (imatge, veu o documentació), atès el fet singular de la pervivència, facilitat d'accés, reproducció i manipulació dels materials presents a Internet. Aquesta actitud ha de ser especialment curiosa quan les persones afectades siguin menors d'edat o joves en situació d'indefensió o risc sobre l'eventual us de la seva presència a la xarxa.

» En tot cas, la pròpia naturalesa de l'espai web com un fons global i permanent de continguts de tots tipus i d'accés universal fa pràcticament inviable l'eliminació discrecional, sistemàtica, instantània i generalitzada dels materials considerats impropis o lesius per particulars, empreses o institucions.

05. Autoria i plagi

» El reconeixement de l'autoria intel·lectual i dels drets de tota mena que se'n deriven han de ser

respectats a la xarxa com a qualsevol altre suport informatiu. Les facilitats per “copiar i enganxar” que brinden els productes digitals, fins al punt de convertir-se en una pràctica redaccional mecànica i quotidiana, mai no han de ser un pretext per al plagi i la usurpació.

Annex C:

Recomanació sobre el plagi

El principi 1 del codi insta a contrastar bé totes les informacions, mentre que el principi 5 recomana que, com a norma general, les fonts siguin citades. Aquestes normes d'actuació es troben en la base de la credibilitat dels periodistes, i del seu compliment escrupolós en depèn en gran manera la confiança que el públic hi diposita.

Cal entendre per plagi la reproducció sense cita d'un fragment apreciable d'un producte aliè. Fer això pot constituir un delictes, però a més pot socavar greument la credibilitat d'un periodista o d'un mitjà informatiu.

Hi ha diverses formes de plagi, totes elles abominables encara que es puguin presentar amb diferents graus de gravetat:

» La reproducció textual d'un fragment d'una obra literària, d'un treball periodístic o de qualsevol altre document l'autoria del qual sigui identificable i demostrable.

» La reproducció de fotografies o imatges de qualsevol mena que tinguin autoria, independentment fins i tot que estiguin subjectes a drets d'autor.

» La reutilització de fragments d'entrevistes o de talls de veu que hagin estat obtinguts per informadors d'altres mitjans i que hagin pogut ser capturats a partir d'emissions alienes. Encara que la reproducció que es faci no sigui textual, també pot tenir consideració de plagi la difusió sense cita d'informacions que han estat obtingudes a partir del que ha estat publicat per un altre mitjà. La cita és especialment obligada quan es tracti d'informacions exclusives i molt rellevants que un altre mitjà ha obtingut de fonts que només han estat al seu abast. No es podrà considerar que hi ha hagut plagi quan la cita de la procedència de la informació sigui ben explícita o quan ha estat obtinguda directament a partir de la mateixa font o de fonts diverses.

Annex D:

Recomanació sobre el tractament de conflictes bèl·lics o armats

01. Donar veu a tots els actors i promoure la comprensió entre les parts implicades. Afavorir el diàleg.
02. No deshumanitzar cap part; cal parlar de les víctimes i també dels victimaris.
03. Evitar el llenguatge de les parts combatents i dels seus aliats. Exposar els enganys de qualsevol d'aquestes.

04. Mostrar els grups que en la base treballen per la pau, no només els dirigents. En particular, els esforços de la societat civil, que atén les víctimes físicament, materialment i emocionalment.
05. Explorar els conflictes en la seva complexitat i tractar la violència i els seus efectes tan visibles com invisibles, però també ocupar-se de les causes diverses que els han generat.
06. Els mitjans han d'evitar el sensacionalisme i també impedir l'emissió sense control de missatges en línia que siguin bel·licistes, xenòfobs, racistes i sexistes.
07. Informar dels conflictes encara que no hi hagi violència pot ajudar a prevenir-la.
08. No abandonar la cobertura després de l'alto el foc i ocupar-se de la resolució, la reconstrucció i la reconciliació.
09. Aprofitar les similituds entre els conflictes perquè les experiències constructives ajudin els que encara no han trobat un camí de resolució.
10. Cal fer esment sempre de les fonts de la informació, particularment quan representen actors enfrontats, i tenir en compte que terceres fonts enriqueixen la visió del conflicte. En cas d'informacions fetes sota censura o imposicions, cal fer-ho saber als receptors.

Annex E:

Recomanació sobre l'ús del terme "il·legals" referit a persones

El terme "il·legal" aplicat a immigrants és incorrecte i vulnera els criteris del Codi Deontològic de la professió periodística, per les següents raons:

- » Les persones mai no poden ser il·legals, perquè això suposaria negar a un ésser humà la categoria de subjecte de dret.
- » L'aplicació inadequada d'aquest qualificatiu implica menyspreu a la dignitat i la pròpia imatge d'aquestes persones.
- » L'ús d'aquesta paraula per a designar, de forma exclusiva i continuada, el col·lectiu de treballadors que emigren, significa un tracte discriminatori i afavoreix estereotips que criminalitzen la imatge d'aquestes persones en la consciència col·lectiva.

Annex F:

Recomanació sobre la cita de nacionalitats i ètnies

La utilització per part dels mitjans audiovisuals de paraules i conceptes relacionats amb la nacionalitat o llocs de procedència per designar en titulars a un individu o banda d'individus que han comès actes delictius és discriminatòria.

Quan el tractament que donen els mitjans de comunicació a les informacions pot entrar dins d'un

context discriminatori a fi de cridar l'atenció del lector, el que es provoca és que els ciutadans tinguin una actitud negativa respecte al fet migratori i als immigrants.

El CIC recomana als mitjans de comunicació que actuïn amb especial responsabilitat i rigor en el cas d'informacions o opinions amb continguts que puguin suscitar discriminacions per raons de gènere, ètnies, creences o extracció social o cultural, és a dir, evitant-se en tot cas les generalitzacions i l'etiquetatge de les persones per trets diferencials, ja siguin ètnics, religiosos, econòmics o socials. En tot cas, si el mitjà considera que la nacionalitat dels protagonistes és noticable, i sempre per tal de no fomentar en el receptor impulsos discriminatoris, el CIC recomana que aquesta dada s'esmenti sempre, siguin d'on siguin els autors dels fets descrits.

ALTRES DOCUMENTS

25 recomanacions per un periodisme no sexista (2020)

[PDF Recomanacions per un periodisme no sexista i el tractament de la violència masclista \(català\)](#)

[PDF Recomendaciones para un periodismo no sexista y el tratamiento de la violencia machista \(castellà\)](#)

Amb aquests 25 punts s'amplia el criteri 12 del Codi Deontològic que demana respectar la dignitat de les persones i la seva integritat física i moral tot dient que no es pot discriminar cap persona degut a la seva condició sexual i evitar expressions vexatòries que puguin incitar a l'odi i a l'ús de la violència donat que els i les periodistes han de ser especialment sensibles a la diversitat i actuar amb sentit de justícia i respecte a les persones i grups afectats.

2021

CAT [“Algoritmes a les redaccions: reptes i recomanacions per dotar la intel·ligència artificial dels valors ètics del periodisme”](#)

CAST [Algoritmos en las redacciones: retos y recomendaciones para dotar a la inteligencia artificial de los valores éticos del periodismo](#)

ENG [Algorithms in the news: challenges and recommendations for artificial intelligence with the ethical values of journalism](#)

L'any 2016 el Consell de la Informació va fer públic el document [“Periodistes que fan publicitat: un conflicte d'interessos”](#). Aquest document, que posa al dia el punt 7 del Codi Deontològic pel que fa a la relació entre publicitat i informació, torna a estar d'actualitat a causa de la freqüència amb què destacats i destacades periodistes aprofiten la notorietat aconseguida amb l'exercici de la professió per acceptar de fer publicitat al mateix temps que realitzen les seves tasques informatives.

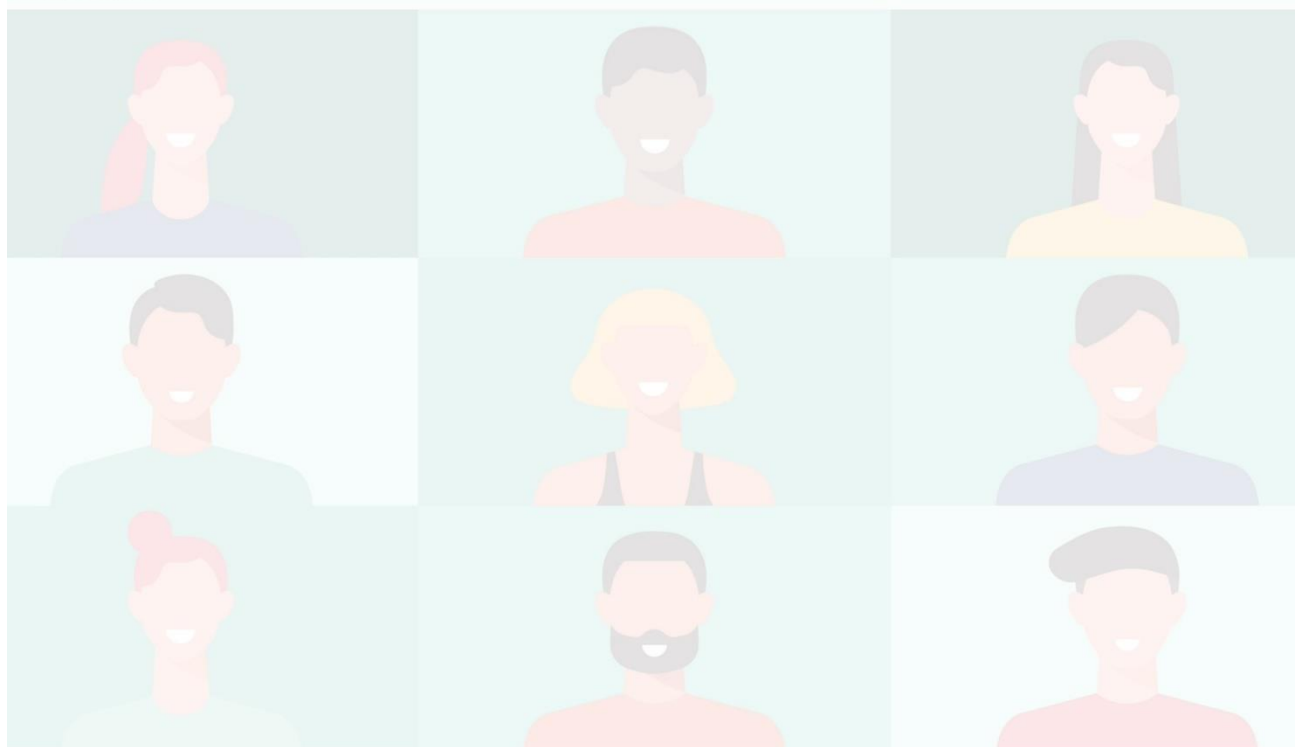
ANÀLISI DE NOTES DE PREMSA DELS MOSSOS D'ESQUADRA

Anàlisi de les notes de premsa emeses pel Departament de Comunicació dels Mossos d'Esquadra, amb la voluntat d'esbrinar si el redactat de les comunicacions que el cos policial distribueix als mitjans informatius s'ajusta al Codi Deontològic dels Periodistes de Catalunya. La necessitat del treball sorgeix després de que el Consell de la Informació de Catalunya constatés que, en certes ocasions, davant les queixes presentades per particulars o institucions per una presumpta violació del Codi Deontològic, els responsables dels mitjans afectats han al·legat que el redactat de la notícia coincidia exactament amb el de la nota de premsa

Cobertura informativa dels atemptats de Barcelona i Cambrils a la premsa digital catalana, espanyola i internacional (17 i 18 d'agost de 2017)

El present estudi té com a objectiu examinar la cobertura periodística dels atemptats ocorreguts a Barcelona i Cambrils en el període de temps comprès entre les 17 hores del 17 d'agost i les 18 hores del 18 d'agost de 2017. El marc de referència utilitzat per realitzar l'anàlisi són els criteris establerts al Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes de Catalunya (Declaració de principis de la professió periodística a Catalunya) i a les Recomanacions sobre la cobertura informativa d'actes terroristes, promulgades conjuntament pel Col·legi de Periodistes i el Consell de l'Audiovisual de Catalunya el novembre de 2016.

Video Chat

**ACORDS ADOPTATS
PEL CIC**

PLE CIC 30/01/2023

Expedient núm. 18/2022

ASSUMPTE: Escrit de queixa de l'Oficina per la No Discriminació (OND) de l'Ajuntament de Barcelona en relació a una notícia publicada a *El Periódico de Catalunya* perquè consideren que en les imatges recollides d'unes dones que exerceixen la prostitució no s'ha tingut prou cura per preservar la seva intimitat.

ANTECEDENTS

En data 18 de març del 2022 es rep al CIC una carta de queixa del director de l'Oficina per la No Discriminació (OND) de l'Ajuntament de Barcelona, on s'adjunta un document signat per representants de l'OND i d'entitats feministes defensores dels drets de les dones en general i de les treballadores sexuals en particular, on es manifesta la "possible vulneració" dels Criteris 9 i 12 del Codi Deontològic per part del diari *El Periódico de Catalunya* en la notícia "Esclavas sexuales, más castigadas durante la pandemia" publicada el 30 de juliol del 2021.

La queixa es centra en les fotografies que il·lustren aquesta informació, fetes pel fotògraf Manu Mitru, doncs es considera que les dones que apareixen són reconeixibles i que han vist vulnerat el seu dret a la intimitat.

<https://www.elperiodico.com/es/sucesos/20210730/pandemia-agravado-infierno-esclavas-sexuales-mossos-convenio-interior-apip-acam-11952556>

Es sol·licita que el diari elimini les fotografies objecte de la queixa.

AL·LEGACIONS

No s'han presentat al·legacions per part del mitjà objecte de la queixa.

PONÈNCIA

La notícia objecte d'aquesta queixa es centra en unes fotografies del fotògraf Manu Mitru on apareixen diverses dones al carrer que, segons els peus de foto, ofereixen "*serveis sexuals*" o "*serveis de prostitució*". L'escrit de queixa manifesta que, tot i haver fotografiat les dones d'esquena i pixelat els rostres, aquestes persones "*es poden reconèixer perfectament*" i per aquest motiu declaren que no s'ha "*preservat la seva intimitat perquè qualsevol persona que les coneix pot identificar-les*".

L'escrit de queixa esmenta que "*el fotògraf no va demanar el consentiment a les dones retratades per fotografiar-les*". Les fotografies van ser fetes al carrer Robadors de Barcelona i altres carrers de Ciutat Vella, és a dir, en espais públics, per tant, fins aquí no s'observaria cap mala actuació per part del fotògraf. El fet que les dones hagin estat fotografiades o bé d'esquena o bé amb els rostres pixelats si sortien de cara o de perfil, demostra que s'ha tingut cura per evitar que les dones fossin reconeixibles.

Tot i això, l'escrit diu que sí "*es poden reconèixer perfectament*" i afegeix que "*qualsevol persona que les coneix pot identificar-les*". Aquest punt és, des del nostre punt de vista, el més discutible donat que qualsevol persona fotografiada a la via pública podria ser identificada per un conegut seu i no per això s'han de deixar de publicar fotos de carrer. Coincidim amb l'escrit de queixa que s'ha fotografiat a persones vulnerables, però això passa amb altres col·lectius vulnerables fotografiats al carrer (sense sostres, persones a les cues de la fam, persones

desnonades, etc.) on sovint preval el dret a informar sempre i quan les imatges no siguin irrespectuoses o indignes com creien que passa en el cas que ens ocupa. Del contrari, la fotografia de carrer podria acabar desapareixent dels mitjans.

Estem d'acord, tal i com es menciona en l'escrit de queixa, que *"l'exercici de la prostitució és una activitat estigmatitzant que pot donar lloc a la discriminació de les dones que l'exerceixen"*. Però torna a ser discutible que s'hagi vulnerat el Criteri 9 del Codi Deontològic referent a "Respectar el dret a la privacitat" on es menciona que: *"Les persones han de ser tractades amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables."* Com dèiem, és evident que les dones que exerceixen la prostitució són persones vulnerables però no considerem que hagin estat fotografiades de manera irrespectuosa o indigna.

Dit això, la informació que figura en els peus de foto és, al nostre entendre, el tema més conflictiu doncs intuïm que la descripció que es fa de les escenes és, com ara explicarem, una possible especulació sobre l'activitat de les dones fotografiades. Com bé diu el Criteri 9: *"Cal evitar les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies"*.

Les fotografies van acompanyades dels següents peus de foto:

"Una mujer ofrece servicios sexuales, ayer, en la calle de Robadors de Barcelona". (Versió impresa)

"Varias trabajadoras sexuales a la espera de clientes en plena calle, ayer, en Ciutat Vella". (Versió impresa)

"Mujeres ofreciendo servicios de prostitución en la calle Robadors". (Versió digital)

Sobre aquests peus de foto, l'escrit de queixa menciona que les dones que apareixen en les fotografies *"han expressat la seva negativa al fet que s'utilitzi la seva imatge en aquesta notícia i al fet que s'afirmi de manera pública i sense el seu consentiment que exerceixen la prostitució"*. És, en aquest punt, on pot haver-hi una vulneració del Criteri 9 i inclús del Criteri 1 del Codi Deontològic –tot i que aquest Criteri 1 no s'inclou en l'escrit de queixa- referent a "Informar de manera acurada i precisa" doncs si, com s'afirma en l'escrit, el fotògraf no va demanar consentiment a les dones retratades per fotografiar-les, entenem que tampoc va preguntar-lis a què es dediquen i per tant no es podria afirmar en els peus de foto que efectivament exerceixen la prostitució. Entenem que és una mera suposició del fotògraf o de qui hagi redactat aquests peus, tot i reconèixer que les escenes fotografiades són fàcilment identificables.

Per posar un exemple que podria ser clarificador: si en una fotografia feta al carrer, davant de l'edifici de la Borsa de Barcelona, apareixen diverses persones retratades, podríem afirmar que són agents de borsa? Evidentment que no, caldria preguntar-ho si volguéssim incloure en el peu de foto que les persones fotografiades són agents de borsa. No preguntar-ho i posar-ho en el peu seria una mera suposició.

Finalment, l'escrit de queixa menciona que *"la utilització de les imatges de dones que exerceixen la prostitució per il·lustrar una notícia sobre tràfic de persones, genera confusió entre dues realitats molt diferents i el tractament de les quals es recomana que es faci de forma diferenciada"*. Efectivament, aquí es barregen dues realitats. El titular d'*El Periódico de Catalunya* en l'edició impresa és: *"Esclavas sexuales, más castigadas en pandemia"* i en

l'edició digital: *“La pandemia ha agravado el infierno de las esclavas sexuales”*. Aquestes informacions van ser publicades el 30 de juliol, “Dia mundial contra el tràfic d'éssers humans”. Com bé diu l'escrit de queixa, *“la prostitució és una activitat legal, mentre que el tràfic de persones amb finalitats de prostitució forçada és una forma de violència masclista tipificada com a delictes en el Codi Penal”*.

De conformitat amb la ponència, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent **ACORD**:

El CIC considera que hauria estat més adient optar per una informació fotogràfica que fes referència més explícita al delictes del tràfic de persones. Il·lustrar “esclavas sexuales” amb fotografies de prostitució al carrer pot portar a equívocs sobre dues realitats diferents. L'ús de les fotografies per il·lustrar uns fets que pertanyen a una realitat aliena a la de la notícia i documentar-les amb uns peus de foto explícits sense el consentiment de les dones fotografiades, vulnera, al nostre entendre, el Criteri 9 del Codi que recomana *“evitar les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els sentiments i circumstàncies (de les persones)”*.

Tot i això les fotos de carrer en si (al marge de la notícia) amb les dones d'esquenes o amb els rostres pixelats, no plantegen cap problema.

[Expedient núm. 26/2022](#)

ASSUMPTE: Escrit de queixa del Sr. F.D., rebuda e dia 4 de juliol, per una possible vulneració del criteri 9 del Codi Deontològic en la difusió d'uns tuïts informatius de la periodista Anna Punsí, per referir-se amb el terme drogoaddictes a dos homes protagonistes d'uns fets a l'Hospitalet de Llobregat.

ANTECEDENTS

La queixa es presenta davant el CIC el dia 4 de Juliol amb l'argument de que citar les dues persones per la seva possible circumstància d'addictes a les drogues no aporta res rellevant a la notícia. El tuït de la periodista deia textualment això:

“ÚLTIMA HORA: Dos homes drogaadictes han alertat aquesta matinada als @mossos que dos individus els havien ofert diners per desfer-se d'un cos. Agents d'investigació els han esperat i han comprovat que hi havia una persona morta al pis. Apunta a sobredosi a l'espera de l'autòpsia.”

En dues piulades següents, la periodista completa la notícia explicant que els dos homes havien aturat un cotxe dels mossos per explicar als agents l'ofertament que acabaven de rebre. Poc després, amb aquesta informació, agents de la Unitat d'Investigació van detenir els autors de l'oferta i descobrir el cadàver en un habitatge que suposadament funcionava com a narcopis

https://twitter.com/punsix/status/1542026610487881729?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetembed%7Ctwterm%5E1542026610487881729%7Ctwgr%5E60d0824f8f542c52427dad8e712b343df473efbb%7Ctwcon%5Es1 &ref_url=https%3A%2F%2Fwww.elpuntavui.cat%2Fpunt-divers%2Farticle%2F4-divers%2F2160420-investiguen-la-mort-d-un-home-en-un-pis-de-l-hospitalet-de-llobregat.html

La persona que presenta la queixa fa avinent, també a twitter, la seva opinió i piula: “Sense ‘drogaadictes’ canvia el fet?” I reproduïx les primeres línies del Criteri 9è del Codi deontològic: “Les persones han de ser tractades amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables. Cal evitar les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies”.

https://twitter.com/duran_fco/status/1542243995165802497?s=20&t=Mp6mPbO8A6VoQddkbatvrw

Tot i que habitualment el CIC no admet queixes que fan referència a piulades a twitter o altres xarxes socials per no considerar-les mitjans periodístics, tramita la denúncia del senyor F.D. perquè fa referència a una periodista molt activa a twitter i que sovint s’avança a la resta de mitjans en primícies sobre notícies de l’àmbit policial i de successos.

AL·LEGACIONS

Malgrat haver estat demanades, Anna Punsí no ha fet arribar cap al·legació al Consell de la Informació de Catalunya. Tot i això, la periodista va fixar la seva posició arran d’altres tuïts que també denunciaven l’ús gratuït del terme drogaadictes per referir-se a les dues persones protagonistes de la notícia. Punsí ho justificava “perquè justament les utilitzen per la seva drogaadició”.

Com és habitual a les xarxes socials, el debat instantani es va polaritzar i entre mig del soroll propi de twitter es generà un debat sobre aquesta qüestió.

PONÈNCIA

La queixa es presenta per una possible vulneració del Criteri 9è del Codi deontològic, que recomana respectar la privacitat de les persones:

Les persones han de ser tractades amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables. Cal evitar les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies. Danyar de forma injustificada la dignitat dels individus de paraula o amb imatges, fins i tot més enllà de la seva mort, contravé l’ètica periodística.

Els casos de suïcidi només es difondran quan tinguin rellevància personal o siguin de manifest interès públic, tenint en compte, a més, el risc d’un efecte mimètic.

Anna Punsí va ser la primera en difondre la notícia i poc després la feia seva l’Agència Catalana de Notícies (ACN) i la publicaven la majoria de mitjans en versió digital. L’ACN cita com a font el tuït de Punsí i es refereix a les dues persones que avisen la policia com a “dos homes, presumptament toxicòmans”. La majoria de diaris reproduïxen la nota de l’agència, més o menys editada, i alguns hi afegixen la captura del tuït.

Aquest Consell entén la voluntat de contextualitzar la notícia que manifesta la periodista a twitter, però creu que la forma utilitzada no és adient en tant que prejutja la condició de les dues persones, les estigmatitza i és una intromissió gratuïta en la seva dignitat. És millor, sens dubte, la fórmula “presumptes toxicòmans” que fa servir l’agència. Tot i això -i per més que sigui important donar dades perquè el lector entengui el possible vincle que connectava els detinguts amb les dues persones que no van acceptar el negoci criminal-, cal remarcar que la seva disposició a col·laborar amb els Mossos va ser clau per resoldre un cas amb una víctima

mortal. I per això, referir-s'hi amb un terme que estigmatitza o difama és encara més greu perquè invisibilitza la seva col·laboració cívica que permet resoldre uns fets presumptament criminals.

De conformitat amb la ponència, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent

ACORD:

El demanant té raó al argüir en el seu tuit que la paraula drogoaddictes no aporta res al fet succeït, i en canvi vulnera el dret a la intimitat dels dos homes informants, dels quals s'afirma que són toxicòmans sense que hi hagi cap prova ni dada que ho avaluï, tot i que no es menciona en cap lloc els noms dels dos informants. La voluntat d'aportar context a la notícia, argüida per la periodista, no ho justifica. Per tant, considerem que el tuit de la periodista Anna Punsí vulnera el Criteri 9 del Codi Deontològic.

Expedient núm 27/2022

ASSUMPTE: Queixa online rebuda el 9 de juliol de 2022, presentada per C.P. sobre la vulneració del criteri 7 del Codi a propòsit d'un article publicat pel periodista Andreu Gomila, el 4 de juliol de 2022, amb el títol "Brook, Ostermeier i la desconexió", publicat al Setmanari *El Temps de les arts* (<https://tempsarts.cat/arts-esceniques/teatre/brook-ostermeier-i-la-desconexio/>).

ANTECEDENTS

La queixa fa referència a la vulneració del criteri setè del codi, on s'esmenta que "com a norma general, els professionals de la informació han d'evitar qualsevol situació de conflicte d'interessos, ja sigui d'àmbit polític, comercial, econòmic, financer o familiar, que qüestionï la credibilitat i imparcialitat de la seva funció".

Aquesta queixa està relacionada amb una queixa prèviament rebuda pel Consell de la Informació (ponència 28/2022), ja que està signada per la mateixa persona. Si bé el motiu de la queixa és similar, a la queixa 28/2022 no es feia referència a la vulneració d'un criteri concret, i en aquesta sí que es fa referència al criteri setè del codi.

D'acord amb la persona que signa la queixa, el periodista Andreu Gomila signa el quatre de juliol de 2022 una peça titulada "Brook, Ostermeier i la desconexió", publicat al Setmanari *El Temps* (<https://tempsarts.cat/arts-esceniques/teatre/brook-ostermeier-i-la-desconexio/>), en què es fa ús d'un to elogiós sobre l'obra de teatre ressenyada. S'indica que aquest fet no és aïllat, ja que també és present en altres peces publicades per Gomila sobre obres del festival GREC. Per això, l'autora de la queixa inclou l'enllaç d'un altre text signat per Gomila per al bloc del festival Grec el 2 de juny del 2022 (<https://www.barcelona.cat/grec/ca/bloc/pablo-gisbert-o-timagnes-o-timagineen>).

Un altre aspecte que es recull a la queixa, és que el periodista Andreu Gomila cobra del mateix festival per fer publicitat dels seus espectacles. La queixa fa aquesta afirmació perquè indica que Andreu Gomila, treballa pel Festival Grec i escriu els textos promocionals de la seva web:

<https://www.barcelona.cat/grec/ca/bloc/pablo-gisbert-o-timagnes-o-timaginin>.

Com a conseqüència d'això, la firmant de la queixa posa en qüestió si “una persona pot cobrar del mateix festival que després ha de ressenyar?”. Així mateix, es qüestiona si “els textos a *El Temps de les Arts* formen part també d'un acord publicitari amb el festival? No es pot confondre aquí la tasca del periodista amb la del publicista?”

AL·LEGACIONS

S'han rebut les al·legacions d'Ariadna Mas Vall, directora coordinadora del setmanari *El Temps de les Arts*. Mas indica el següent:

“En resposta a la queixa que ens han comunicat, informar-los que *El Temps de les Arts* no té periodistes en plantilla, sinó col·laboradors externs que paral·lelament treballen en altres feines i projectes. A banda d'això, el Sr. Andreu Gomila col·labora a *El Temps de les Arts* fent articles d'opinió que es caracteritzen pel seu esperit crític i no ens consta que siguin especialment elogiosos pel que fa al festival Grec que comenten.”

Si bé no s'han demanat al·legacions a Andreu Gomila, amb motiu de la ponència 28/2022, la queixa de la qual signa la mateixa persona que signa la d'aquest expedient, el periodista va fer arribar un text d'al·legacions on comentava els aspectes següents:

“Benvolguts/des, els escric per presentar les meves al·legacions davant de la denuncia de la senyora C.P. davant del Consell de la Informació de Catalunya a causa d'un presumpte conflicte d'interessos a la meva tasca professional com a periodista.

La senyora P. diu que “cobro del Festival Grec per fer textos promocionals i alhora escric informacions a *La Vanguardia* sobre un espectacle, 'Una imagen interior'”, produït pel mateix certamen i que aquí hi ha un conflicte d'interessos.

D'entrada, deixar clar que soc freelance i col·laboro amb el Grec portant-ne el blog, el qual no conté necessàriament textos promocionals de les obres. Durant tot l'any, publico entrades relacionades i no amb *el festival*, sempre a proposta meva, que són tan “promocionals” com les entrevistes i articles que surten a la premsa sobre els espectacles que es fan a Barcelona. (...)

*No escric els textos promocionals del web del Grec. I sí, col·laboro amb el Grec gràcies a què vaig guanyar un concurs públic per obtenir la feina de “redacció del blog”, cosa que em permet tirar endavant com a freelance. Dit això, mai no ofereixo articles sobre el Grec als mitjans on col·laboro habitualment. L'article denunciat, de fet, no parla del Grec, sinó d'un altre festival i d'un espectacle d'una companyia catalana d'abast internacional que va dur la seva obra a Brussel·les abans de passar pel Grec, cosa que pot ser d'interès per al lector de *La Vanguardia* i que el redactor del diari em va demanar explícitament que cités.*

*També condueixo taules rodones, debats i altres actes públics quan un teatre o un altre festival m'ho demana, així com fan molts periodistes d'aquest país. En els últims temps, he treballat per a *Temporada Alta*, la *Sala Beckett*, el *Teatre Lliure*, el *CoNCA*, el *CCCB*, la *Setmana del Llibre en Català*, etc.*

No sé on hi ha el conflicte d'interessos. No treballo a l'Ajuntament de Barcelona, de qui depèn el Grec, ni els dec cap fidelitat. A les bases del concurs, s'explicita clarament que els licitants

han de ser periodistes amb trajectòria i que la feina no és exclusiva. Només depèn de mi ser deontològicament responsable, cosa que faig cada dia de la meua vida. Per això mai no parlo del Grec com a festival, ni bé ni malament. Però no puc parlar d'un espectacle en una crònica enviada des de Brussel·les en el context d'un altre festival, al qual hi he anat pels meus propis mitjans? Els deixo a vostès la resposta.”

PONÈNCIA

La queixa fa esment a la vulneració del criteri setè del Codi Deontològic. Tenint en compte el que descriu el text de la queixa rebuda i les al·legacions emeses pel diari es considera el següent:

Andreu Gomila, indica que col·labora amb el Grec portant el bloc, on publica “entrades relacionades i no amb el festival, sempre a proposta meua, que són tan promocionals com les entrevistes i articles que surten a la premsa sobre els espectacles que es fan a Barcelona”. Es considera que els textos escrits per Gomila en aquest bloc no són merament informatius, ja que el periodista fa entrevistes a actors, directors de teatre i altres peces en què fa una valoració crítica de les obres.

A la queixa es pregunta si els textos a *El Temps de les Arts* formen part d'un acord publicitari amb el festival on el periodista cobra per fer publicitat. Per tal d'observar si existeix o no un conflicte d'interessos, perquè l'autor de la crítica també publica el web que fa la promoció del Grec, es presta atenció a les seves al·legacions a la ponència 28/2022. En aquest text, Gomila indica que cobra pel seu paper com a periodista que coordina el bloc del Grec, i que el seu càrrec explicita clarament que els licitants han de ser periodistes amb trajectòria i que la feina no és exclusiva. A les al·legacions rebudes per part del *Temps de les Arts* s'indica que el mitjà no té periodistes en plantilla, sinó col·laboradors externs que paral·lelament treballin en altres feines i projectes. Per tant, sembla que això no suposa un problema per a la publicació.

A la queixa també es pregunta si pot confondre aquí la tasca del periodista amb la del publicista. Per saber si Andreu Gomila fa més tasques de publicista que de periodista es presta atenció a l'article publicat per Gomila a *El Temps*. La peça comença amb la mort de Brook, que moria dos dies abans de la publicació de l'article, per fer una valoració, més aviat pessimista, de la programació teatral a què té accés el públic de Barcelona. Tot i que parla de forma positiva del GREC, perquè s'encarrega de portar la versió de l'obra “Un enemic del poble” de Thomas Ostermeier després de 12 anys sense que sigui present a Barcelona, el text crítica la manca d'ambició de les sales de teatre (i, en menor mesura, dels festivals) de la ciutat, cosa que l'ha portat a disconnectar de figures fonamentals. El contingut de l'article es pot consultar en aquest enllaç (<https://tempsarts.cat/arts-esceniques/teatre/brook-ostermeier-i-la-desconnexio/>) i s'observa que el periodista fa una lectura crítica del panorama teatral de la ciutat més que no pas aprofitar aquest espai per publicitar el festival amb què col·labora.

De conformitat amb la ponència, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent

ACORD:

El CIC considera que la informació publicada a *El Temps de les arts* pel periodista Andreu

Gomila no respon a un acord publicitari amb el festival GREC i el periodista no realitza tasques de publicista sinó de crític. Per tant, no es vulnera el criteri setè del Codi Deontològic.

Tot i això, el CIC creu que la informació de què disposa el lector no és prou completa i transparent. Per evitar-ho, es veu necessari que juntament amb la signatura del periodista s'informi de les col·laboracions que aquest té amb institucions o empreses vinculades a la temàtica de l'article.

Així mateix, per tal d'evitar aquest tipus de situacions, es recomana que els mitjans de comunicació evitin comptar amb la col·laboració de periodistes que estan vinculats a institucions o empreses del mateix sector del què informen.

Reapertura Expedient núm. 28/2022

ASSUMPTE: Queixa online rebuda el 12 de juliol de 2022, presentada per la senyora C.P. sobre una crítica teatral signada per Juan Carlos Olivares i una altra peça signada per Andreu Gomila sobre l'obra *Una imagen interior*, inclosa al programa del Festival GREC. La peça de Juan Carlos Olivares a la pàgina 30 de la secció de Cultura del diari "La Vanguardia" i la peça d'Andreu Gomila es va publicar el 30 de maig al mateix diari, amb el títol "Alucinación en el museo".

Un cop resolt l'expedient 28/2022 i comunicat l'acord al mitjà afectat, el diari La Vanguardia, a través de la seva direcció, manifesta que no havia tingut coneixement de la petició d'al·legacions del CIC i que, amb la voluntat d'aportar la seva versió dels fets, sol·licita la reobertura del procediment. Aquest Consell, malgrat tenir constància de que en dues ocasions s'havia dirigit al mitjà amb la petició formal d'al·legacions, i considerant que la funció d'autoregulació de la professió periodística és la seva principal raó de ser, accedeix de forma excepcional a la reobertura de l'expedient atenent la voluntat clarificadora del diari. Així mateix, també a petició del periodista afectat per la queixa, senyor Andreu Gomila, se li comunica la reapertura de l'expedient i es recullen en la ponència les al·legacions del periodista.

ANTECEDENTS

Tot i que la queixa no fa referència al text a la vulneració d'un criteri específic del Codi, en el seu document explica que la peça signada per Juan Carlos Olivares va fer una cobertura inadequada de la representació per les següents raons:

1. La posada en escena del treball va començar amb diversos problemes tècnics que van fer que el seu començament es retardava vint minuts, però l'autor de la crítica no es va referir a aquest contratemps al seu article, fet que es va mencionar per altres mitjans:

<https://www.elperiodico.com/es/ocio-y-cultura/20220708/imagen-interior-condetorreliel-festival-grec-lliure-critica-14037045>

<https://twitter.com/JofreFont/status/1545161587287285761>

2. L'autora de la queixa explica a més que a la crítica no es fa esment a la disposició dels subtítols, que en feia molt difícil la lectura i només apareixien en anglès i castellà, sense incloure el català en les opcions de traducció, malgrat de fer un festival que compta amb el suport

econòmic de l'Ajuntament de Barcelona.

A més de la cobertura inadequada de la representació, a la queixa es fa referència a un possible conflicte d'interessos entre l'autor de la crítica, Juan Carlos Olivares, i el festival on es va presentar l'obra, pels motius següents:

El periodista en qüestió és un dels programadors del Teatre Lliure [https://www.teatrelliure.com/uploads/20220617/Portal-de-Transparncia---2.3.-Equip-2022-\(1\).pdf](https://www.teatrelliure.com/uploads/20220617/Portal-de-Transparncia---2.3.-Equip-2022-(1).pdf)

Juan Carlos Olivares Treballa pel Festival Grec, i escriu els textos promocionals de la seva web: <https://www.barcelona.cat/grec/ca/bloc/pablo-gisbert-o-timagine-o-timagine>

Aquesta situació és compartida pel periodista Andreu Gomila, que també va publicar una peça sobre aquesta mateixa obra

(<https://www.lavanguardia.com/cultura/20220530/8302359/alucinacion-museo-conde-de-torrefiel-una-imagen-interior.html>) al diari La Vanguardia, treballa pel Festival Grec, i escriu els textos promocionals de la seva web:

<https://www.barcelona.cat/grec/ca/bloc/pablo-gisbert-o-timagine-o-timagine>

Les preguntes que l'autora de la queixa inclou al seu text són les següents: “Poden aquests dos periodistes, que cobrin del Teatre Lliure i del Festival Grec... escriure sobre aquest espectacle La Vanguardia? És un espai de crítica o d'intercanvi publicitari?”.

AL.LEGACIONS

El diari *La Vanguardia* ha fet arribar les seves al·legacions després d'haver estat publicada la ponència. Al text que fa arribar el diari explica que tant Juan Carlos Olivares com Andreu Gomila no incorren en el conflicte d'interessos amb les peces esmentades a la queixa perquè: *-D'una banda, Juan Carlos Olivares treballa, en efecte, per al Teatre Lliure, i és per això que no fa mai crítiques dels espectacles programats a la temporada d'aquest teatre. Però Olivares no col·labora en cap aspecte amb el Festival Grec. És cert que la crítica de l'espectacle referit, 'Una imagen interior', de Conde de Peñafiel, que pertany exclusivament a la programació del Festival Grec, es va representar al Teatre Lliure de Montjuïc. Però aquesta sala només fa de contenidor, per la qual cosa Olivares està legitimat per fer-ne la crítica.*

Per l'altra, Andreu Gomila no fa a La Vanguardia crítica teatral sinó informació esporàdica sobre temes teatrals. És un escriptor freelance que col·labora amb diferents mitjans. Un d'ells és el blog del Grec, al que proposa temes informatius (i no “textos de promoció” segons es manifesta a l'expedient). No forma part de l'equip del festival i en el cas del reportatge al·ludit, va viatjar pel seu propi compte, i no convidat pel festival, fins a Brussel·les per realitzar-lo. Seria absurd que per col·laborar en aquell blog no pogués fer-ho en altres publicacions.

Així mateix, el periodista Andreu Gomila ens ha fet arribar les següents al·legacions com a resposta a la queixa:

“Benvolguts/des, els escric per presentar les meves al·legacions davant de la denúncia de la senyora C.P. davant del Consell de la Informació de Catalunya arran d'un presumpte conflicte d'interessos en la meva tasca professional com a periodista.

La senyora P. diu que cobro del Festival Grec per fer textos promocionals i alhora escric

informacions a *La Vanguardia* sobre un espectacle, 'Una imagen interior', produït pel mateix certamen i que aquí hi ha un conflicte d'interessos.

D'entrada, deixar clar que soc free-lance i col·laboro amb el Grec portant-ne el blog, el qual no conté necessàriament textos promocionals de les obres. Durant tot l'any, publico entrades relacionades i no amb el festival, sempre a proposta meva, que són tan "promocionals" com les entrevistes i articles que surten a la premsa sobre els espectacles que es fan a Barcelona. En el cas denunciat, vaig publicar una entrevista amb la companyia El Conde de Torrefiel, pel seu interès com a companyia. Per fer-la, em vaig pagar de la meva butxaca un viatge a Brussel·les, al festival Kunstenfestivaldesarts, cosa que vaig aprofitar per oferir a La Vanguardia, mitjà on col·laboro, una crònica (no una crítica) d'un dels principals festivals d'arts escèniques d'Europa. No escric els textos promocionals del web del Grec. I sí, col·laboro amb el Grec gràcies a què vaig guanyar un concurs públic per obtenir la feina de "redacció del blog", cosa que em permet tirar endavant com a free-lance. Dit això, mai no ofereixo articles sobre el Grec als mitjans on col·laboro habitualment. L'article denunciat, de fet, no parla del Grec, sinó d'un altre festival i d'un espectacle d'una companyia catalana d'abast internacional que va dur la seva obra a Brussel·les abans de passar pel Grec, cosa que pot ser d'interès per al lector de La Vanguardia i que el redactor del diari em va demanar explícitament que cités.

També condueixo taules rodones, debats i altres actes públics quan un teatre o un altre festival m'ho demana, així com fan molts periodistes d'aquest país. En els últims temps, he treballat per a Temporada Alta, la Sala Beckett, el Teatre Lliure, el CoNCA, el CCCB, la Setmana del Llibre en Català, etc.

No sé on hi ha el conflicte d'interessos. No treballo a l'Ajuntament de Barcelona, de qui depèn el Grec, ni els dec cap fidelitat. A les bases del concurs, s'explicita clarament que els licitants han de ser periodistes amb trajectòria i que la feina no és exclusiva. Només depèn de mi ser deontològicament responsable, cosa que faig cada dia de la meva vida. Per això mai no parlo del Grec com a festival, ni bé ni malament. Però no puc parlar d'un espectacle en una crònica enviada des de Brussel·les en el context d'un altre festival, al qual hi he anat pels meus propis mitjans? Els deixo a vostès la resposta."

PONÈNCIA

Com ja s'ha comentat, la queixa no fa esment a quin punt concret del Codi Deontològic s'estaria vulnerant, però a més d'indicar que la cobertura realitzada per un dels periodistes (Juan Carlos Olivares) no és adequada, l'autora de la queixa planteja un possible conflicte d'interessos, com els que preveu el Criteri setè del Codi Deontològic. El Criteri setè indica que "com a norma general, els professionals de la informació han d'evitar qualsevol situació de conflicte d'interessos, ja sigui d'àmbit polític, comercial, econòmic, financer o familiar, que qüestionï la credibilitat i imparcialitat de la seva funció".

Tenint en compte el que descriu el text de la queixa rebuda i les al·legacions emeses pel diari es considera el següent:

En el cas de Juan Carlos Olivares, el periodista treballa per al Teatre Lliure però no al GREC. Aquest és el festival en què es representa l'obra que s'esmenta a la queixa, però el Teatre Lliure fa de contenidor de l'escenari on es representa l'obra. Si es presta atenció al text, és cert que tal com s'explica a la queixa no es fa referència als problemes tècnics que van succeir

durant la representació i potser hauria estat adequat fer-hi referència. Ara bé, si es presta atenció a l'altra afirmació que qüestiona si l'article signat per Olivares respon a un espai de crítica o intercanvi publicitari, la lectura del text permet observar que el crític no és complaent amb la representació de l'obra i apunta aspectes importants com els següents: *“En una imagen interior –excepto cuando la narración altera la realidad observada– no pasa nada significativo. Un paseo por lugares comunes, con tendencia a la zozobra apocalíptica, que flota en paralelo mientras aparece y desaparece en el escenario un museo, un supermercado o una cueva prehistórica o un sueño, recurso infalible. Pero, sobre todo echa de menos el componente irónico que situaba su universo artístico en espacio propio. Sin ese filtro, el universo filosófico que intentan construir es quebradizo”*.

-En el cas d'Andreu Gomila, a les al·legacions s'indica que col·labora al bloc del Grec, al qual proposa temes informatius (i no “textos de promoció” segons és manifesta a l'expedient). L'afirmació que els textos escrits per Gomila en aquest bloc són merament informatius no sembla del tot certa, atès que el periodista fa entrevistes a actors, directors de teatre i altres peces en què fa una valoració crítica de les obres. Si bé el contingut no és merament informatiu, l'anàlisi crítica que s'ofereix als lectors és rigorosa

A la queixa es qüestiona si els articles publicats per Olivares i Gomila són un espai de crítica o d'intercanvi publicitari. Es considera que aquesta afirmació no és del tot certa tenint en compte el contingut dels articles publicats a *La Vanguardia*, ja que els periodistes inclouen informació rellevant sobre les obres i fan una menció concisa al festival a què es refereix la queixa. Per exemple, en el cas de Gomila el seu article fa dues referències al GREC, una al subtítol, en què s'explica el següent: "El Conde de Torrefiel maravilla en el Kunstenfestivaldesarts de Bruselas con 'Una imagen interior', que pasará por el Grec". A l'interior de la notícia s'esmenta el següent: “Y esto es Una imagen interior, el espectáculo que ha maravillado al Kunstenfestivaldesarts de Bruselas después de haberse estrenado en el Festwochen vienes hace dos semanas y antes de pasar por el Grec a primeros de julio”. Per tant, no es pot considerar que això sigui realment un espai d'intercanvi publicitari, ja que el pes de la notícia no recau sobre aquest aspecte sinó sobre l'anàlisi de l'obra.

De conformitat amb la ponència, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent

ACORD:

Tenint en compte els aspectes explicats a la queixa i els articles publicats al diari *La Vanguardia*, no es considera que aquests responguin a un espai d'intercanvi publicitari. Atès que no hi és present la situació de conflicte d'interessos que descriu el criteri setè del Codi Deontològic es considera que no s'incorre en la seva vulneració.

Tot i això, el CIC creu que la informació de què disposa el lector no és prou completa i transparent. Per evitar-ho, es veu necessari que juntament amb la signatura dels periodistes s'informi de les col·laboracions que tenen amb institucions o empreses vinculades a la temàtica de l'article.

Així mateix, per tal d'evitar aquest tipus de situacions, es recomana que els mitjans de comunicació evitin comptar amb la col·laboració de periodistes que estan vinculats a institucions o empreses del mateix sector de què informen.

Expedient núm. 32/2022

ASSUMPTE: Queixa online de J. M F., presentada el dia 7 d'agost de 2022, sobre la publicació al **Diari Més** d'una notícia signada per Anna Ferran Balsells, periodista d'aquest diari, amb imatges del fotoperiodista Tjerk Van Der Meulen, que segons la demandant podria transgredir el criteri 7 del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes de Catalunya.

La queixa fa referència a la notícia titulada "*Pinturas Jalef, la teva nova referència en solucions decoratives*", publicada el dia 22 de juny de 2022 a la pàgina 10 del número 4.570 del **Diari Més**, signada per la periodista Anna Ferran Balsells, amb fotografies del fotoperiodista independent Tjerk Van Der Meulen.

L'enllaç a la publicació és: <https://issuu.com/mestarragona/docs/diarimestgna4570>

La persona que presenta la queixa exposa que "*es tracta d'una notícia maquetada igual que les altres*" sense que resulti fàcil identificar gràficament el seu caràcter estrictament publicitari. També comenta que el redactat sembla escrit per la mateixa botiga, doncs "*la peça no té res de periodisme, sinó que es dirigeix als possibles clients de l'empresa*". I que tot plegat podria ser un engany per als lectors del diari.

La demanant es pregunta com es pot saber si la publicació del Diari Més té algun interès periodístic o respon, exclusivament, a un patrocini encobert, fet que suposaria una "*degradació del prestigi del diari i dels que han signat la peça informativa*".

CODI DEONTOLÒGIC

La persona que formula la queixa considera que la notícia pot representar una vulneració del criteri 7 del Codi Deontològic, especialment el que es descriu en el segon paràgraf.

Criteri 7: Evitar el conflicte d'interessos

No es poden acceptar mai retribucions o gratificacions de tercers per promoure, orientar o publicar informacions i opinions. La recepció d'obsequis promocionals o commemoratius no pot ultrapassar el criteri estricte de la cortesia, segons els barems establerts per les organitzacions periodístiques. Tampoc no és admissible simultaniejar l'exercici del periodisme amb altres activitats remunerades que posin en perill els principis de veracitat i independència.

Cal rebutjar les fórmules de promoció o publicitat sota l'aparença deliberada d'informacions periodístiques.

Com a norma genera, els professionals de la informació han d'evitar qualsevol situació de conflicte d'interessos, ja sigui d'àmbit polític, comercial, econòmic, financer o familiar, que posi en qüestió la credibilitat i imparcialitat de la seva funció.

AL·LEGACIONS

El CIC va traslladar la queixa al Diari Més perquè fes les al·legacions que considerés oportunes. Aquestes van ser rebudes el dia 9 de setembre de 2022, signades per Marc Just Mallafré, director general de Tamediaxa, S.A., empresa editora del Diari Més.

Les al·legacions matisen algunes de les consideracions fetes en la queixa i en qüestionen d'altres, amb les següents argumentacions:

L'espai que ocupa l'article publicitari està perfectament diferenciat de la resta, tant per la utilització d'una tipografia diferent com per l'ús d'un fons de color que delimita el contingut i que

no s'utilitza en cap altre element informatiu del diari.

Des de la creació del diari, fa 18 anys, sempre s'ha diferenciat el contingut comercial i mai fins ara no s'ha rebut cap queixa al respecte.

L'article està signat per una redactora de la publicació, però aquesta només signa articles de caire comercial, ja que és redactora de "continguts especials", tal com s'indica a la manxeta de la publicació. De fet, aquest és un servei que ofereix el diari als seus clients (treballar continguts de manera professional).

L'autor de les fotografies que apareixen a l'article és un fotògraf autònom, que no forma part de la plantilla del diari.

A més de la diferenciació tipogràfica i del fons de color de l'article, aquest està encapçalat, com a concepte d'accés, per l'expressió "Establiment recomanat", que ja dona a entendre el caràcter comercial de l'article en qüestió.

CONSIDERACIONS

Tal com s'informa en el subtítol de la notícia (veure enllaç més amunt), la seva publicació coincideix amb l'obertura d'una nova botiga a Reus, la primera de Pinturas Jafep a la demarcació de Tarragona. Aquest és possiblement l'únic aspecte de la notícia amb un cert interès periodístic.

Pel que fa a la resta del contingut, es tracta de publicitat en estat pur. Com a mostra, n'hi ha prou amb l'inici del primer paràgraf, que diu així:

"Vols aprofitar aquest estiu per pintar casa teva? Ets un professional de la pintura que busca sempre la millor qualitat a uns preus competitiu? Recorda aquest nom: Pinturas Jafep..."

L'article està encapçalat amb l'expressió "Establiment recomanat", sense que quedi clar qui fa la recomanació, si el mitjà o el propi anunciant. De fet, a la pàgina 6 de la mateixa publicació, apareix un altre article, en aquest cas sota l'expressió "Espectacle recomanat", referit a un proper concert musical, signat en aquest cas per la pròpia Redacció del mitjà. No queda clar, tampoc, en quin sentit s'han d'interpretar aquestes recomanacions.

La presentació gràfica d'aquesta notícia de la pàgina 6 és igual que la que ha generat la queixa i que, en les al·legacions, el mitjà justifica com a diferenciadora dels continguts publicitaris: canvi tipogràfic, requadre amb fons de color i encapçalament amb la paraula Recomanat. Sense anar més lluny, en un breu de la pàgina 2 del mateix diari que fa referència a una activitat municipal, s'utilitza una tipografia i un fons de color similars al del cas que ens ocupa.

En un altre ordre de coses, no sembla que hi hagi cap necessitat de que un periodista del mitjà hagi de signar una peça de les característiques de la que estem tractant en aquest expedient.

La manca de claredat en els enunciats, sumada a la discretíssima diferenciació gràfica del contingut respecte de la resta d'informacions de la publicació, i al fet d'anar signat l'article per una periodista del mateix mitjà, contribueixen tots plegats a crear una ambigüitat poc propícia al pacte de confiança que sempre hauria de prevaler en la relació entre el mitjà i la seva audiència.

Analitzada la queixa presentada per J. M F., a la vista de les al·legacions rebudes i les consideracions anteriors, entenem que:

La diferenciació de la maquetació de l'article respecte a la resta de contingut no és suficient per assegurar una interpretació clara de la seva finalitat.

L'encapçalat "Establiment recomanat" no deixa clar qui és que realment fa la recomanació, cosa que pot confondre a les persones que llegeixen l'article.

La signatura de l'article per part d'una periodista del diari, encara que estigui adscrita a una àrea específica de treball diferent de la d'informació general, pot contribuir a confondre els lectors i lectores.

De conformitat amb la ponència, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent

ACORD:

El CIC considera que hi pot haver hagut vulneració del criteri 7 del Codi Deontològic, en allò que es descriu en el seu segon paràgraf:

"Cal rebutjar les fórmules de promoció o publicitat sota l'aparença deliberada d'informacions periodístiques."

Recomanem al **Diari Més** que, a fi d'evitar incórrer en aquesta vulneració del Codi Deontològic, procedeixi a substituir l'expressió "recomanat" per "espai patrocinat", "espai publicitari" o qualsevol de similar que eviti confondre l'audiència amb l'ambigüitat amb que actualment s'anuncien aquests tipus d'articles.

Pel que fa a la resta de consideracions incloses en la queixa rebuda pel CIC, es pot considerar que:

La contribució del fotoperiodista aportant les imatges que il·lustren l'article no té cap impacte en l'assumpte objecte de la queixa.

El contingut de l'article, no obstant, és tan clar que difícilment pot induir algú a confondre'l amb quelcom més que un missatge comercial.

[Expedient núm. 33/2022](#)

ASSUMPTE: Escrit de queixa de la sra. M.C. sobre el programa Esplaix que presenta Nil Marbà cada dia de 1 a 2 del migdia a la Ser Catalunya per considerar que hi ha moments en què es confon la publicitat amb la informació, fet que pot vulnerar el criteri 7 del Codi Deontològic.

ANTECEDENTS

Amb data 11 d'agost de 2022 entra un missatge electrònic en què la senyora M.C. exposa que al programa Esplaix, presentat per Nil Marbà cada dia de 1 a 2 del migdia a Ser Catalunya, hi ha una peça que aparentment barreja periodisme amb publicitat. Hauria pogut, doncs, contravenir el principi 7 del codi deontològic, el que es refereix als conflictes d'interessos. Aporta un enllaç a l'àudio del programa on, efectivament, s'hi pot escoltar el que ella explica:

"Avui en el programa, en el minut 10.30, just després de comentar les notícies més destacades del dia amb l'editor de l'informatiu del migdia Albert Prat, abans del temps, el presentador ha donat peu a una altra periodista del programa, Laia Vidal (<https://twitter.com/laiavidal99>), en el que ha comentat un apunt. Pel contingut, sembla publicitat encoberta de La Caixa".

"Com podem diferenciar què és informació pagada i què és informació periodística? –afegeix la senyora C. Per què busquen enganyar els oients d'aquesta manera, amagant-ho? O és que ells mateixos ja fan la diferència de qui els paga per dir què? Són periodistes o són publicistes?"

AL·LEGACIONS

Des del CIC s'ha demanat a Ser Catalunya que fes les oportunes al·legacions, però aquestes no han estat rebudes.

FETS

El programa Esplaix en el qual va ser emesa la suposada infracció era el típic magazine estiuenc, de temàtica variada i on es combinen elements d'actualitat amb altres d'entreteniment, i fet en un to pretesament jocós. No cal escoltar-lo durant gaire estona per percebre que probablement estava realitzat amb recursos més aviat minsos.

https://cadenaser.com/embed/audio/460/ser_cat_esplaix_20220811_130000_140000

El fragment al qual es refereix la persona que presenta la queixa es troba al minut 10:30 del programa del dia 11-8-22. El presentador, després de comentar amb el seu col·lega dels serveis informatius les notícies que seran titulars del dia, i abans d'enfilars la informació meteorològica, dóna pas al que anomena "un apunt" càrrec de Laia Vidal.

El que es pot escoltar aleshores és una peça de no més de mig minut de durada i en què una veu femenina, amb to clarament periodístic, informa dels bons resultats que ha tingut en una cinquantena de centres educatius espanyols "gràcies al programa de lideratge per l'aprenentatge d'Educaixa". La peça dura 40 segons.

PONÈNCIA

No ha d'estranyar que a la oïdora que presenta la queixa aquest fragment del programa li susciți algunes sospites. Les notícies suposadament més importants (tot i que de caràcter força estiuenc) les acaba de referir el presentador que està preparant el programa informatiu; i després es passa a parlar del temps. Aquesta informació sembla certament posada amb calçador a l'escaleta del programa.

Però al mateix temps el to de la periodista que l'ofereix s'allunya molt dels típics publireportatges radiofònics; i val a dir també que Educaixa s'esmenta una sola vegada, cap a la meitat de la peça.

Educaixa és un programa certament prestigiós que ja fa uns anys que desenvolupa la Fundació La Caixa (vegeu [EduCaixa, impulsando la transformación educativa](#)), i amb fites i resultats que és raonable que en algunes ocasions tinguin ressò als mitjans informatius.

Es fa molt difícil de saber, almenys amb el sistema de treball i els recursos amb què opera el CIC, si ens trobem davant d'una incursió de pagament o, en altres paraules, si l'entitat patrocinadora del programa Educaixa ha ofert contraprestacions de qualsevol mena a canvi que al programa Esplaix se'n faci aquest esment. També seria estrany, per cert, que una possible inserció publicitària de pagament s'anés a situar en aquest programa i en aquella època de l'any, en ple estiu.

A falta de majors evidències, cal admetre la possibilitat que els editors del programa Esplaix hagin valorat l'interès informatiu de la notícia, independentment que l'hagin tret d'una nota de premsa de la Fundació La Caixa o que l'hagin recollit de qualsevol altra font.

I, donat que al CIC no li correspon avaluar les decisions editorials dels mitjans, que tutela exclusivament des de la perspectiva ètica, no es pot concloure sense més proves que Esplaix, amb la inclusió de la peça en qüestió, hagi comés cap transgressió.

¿Ens trobem davant de la inclusió d'un reclam publicitari del qual se'n pugui haver beneficiat la cadena emissora o alguna de les persones que intervenen en l'edició del programa? ¿O es tracta

d'una peça periodística que s'ha confegit perquè s'ha considerat que tenia prou interès informatiu com per omplir mig minut d'un programa en ple estiu?

De conformitat amb la ponència, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent

ACORD:

El Consell de la Informació de Catalunya no pot determinar que el programa Esplaix, a la seva edició del dia 11 d'agost de 2022, hagi infringit el criteri 7 del Codi Deontològic.

Expedient núm. 34/2022

ASSUMPTE: Queixa online en relació a un presumpte conflicte d'interessos al diari digital Vilaweb, ja que una lectora es queixa que una de les seves col·laboradores, Montserrat Serra, ha publicat una entrevista amb un autor de la seva pròpia editorial.

ANTECEDENTS

El 19 de setembre de 2022, el CIC rep un correu electrònic denunciant un possible conflicte d'interessos al digital Vilaweb. Una lectora explica que una de les seves col·laboradores és Montserrat Serra, responsable de l'editorial Vibop. La denunciante es queixa que Serra ha publicat una entrevista amb el director de la Fundació Alícia, Toni Massanés, en motiu de la presentació d'un llibre editat per la seva pròpia editorial (*El llibre dels vins*), i es planteja si això és "publicitat encoberta o periodisme". En aquest sentit, considera que aquesta mena de pràctiques poden "degradar" el periodisme, especialment el literari, ja que els lectors de Vilaweb no saben si Serra recomana un llibre pel seu criteri com a periodista o pels seus interessos com a editora. També es qüestiona si Vilaweb hauria de mencionar que "l'entrevista al presentador de l'acte el fa la seva pròpia editora". En el correu electrònic s'adjunta la peça, que data del 14 de maig de 2022, i un enllaç al lloc web corporatiu de l'editorial Vibop on, efectivament, consta que Serra n'és la responsable.

AL·LEGACIONS

Vilaweb fa arribar al CIC un correu d'al·legacions amb data 10 d'octubre de 2022. El seu argumentari se sustenta en el fet que l'article publicat per Serra no es basa en el llibre mencionat per la denunciante (*El llibre dels vins*), sinó que l'entrevista fa referència al llibre *La ciència de la microbiota*, publicat per la Fundació Alícia, en el qual Serra i la seva editorial "no hi tenen res a veure". Segons assenyalen, l'única referència que es fa a *El llibre dels vins* és per "posar en context" la notícia, ja que la conversa arrenca d'una frase "enigmàtica" que Massanés va pronunciar durant la presentació del mateix. A més, subratllen que *El llibre dels vins* no és obra de Massanés, sinó que es tracta d'un clàssic català atribuït a Arnau de Vilanova. Per aquesta raó, deixen clar que Serra no és, en cap cas, l'editora de Massanés.

PONÈNCIA

L'article, amb el titular *La microbiota i el retrobament de la mediterraneïtat fermentada*, es va publicar el 14 de maig del 2022 i és una conversa de Serra amb el director de la Fundació Alícia, Toni Massanés, on parlen del paper del vi com un dels fermentats bàsics de la gastronomia mediterrània i del nou llibre de la Fundació Alícia, que en aquell moment encara

no s'havia publicat (malgrat que no se'n menciona el títol, pel context es pot deduir que és *La ciència de la microbiota*, tal com apunta Vilaweb en les seves al·legacions). La conversa versa sobre vi, alimentació, microbiota i el nou volum que s'està preparant des de la Fundació Alcía, temes en els quals Massanés és expert. Tal com diu Vilaweb, *El llibre dels vins* -el volum editat per l'autora de l'article- només apareix a l'entradeta del text, de forma pràcticament anecdòtica, ja que va ser durant la presentació del llibre que Massanés va pronunciar una frase sobre el vi i la microbiota que va atraure l'interès de l'autora per fer-li una entrevista més en profunditat. Més enllà d'aquesta menció, tanmateix, el llibre no torna a aparèixer: en cap cas se'n fa una crítica, ni tan sols s'aprofundeix en el seu contingut. Per tant, no es pot considerar que Serra estigui fent promoció de la seva editorial a través d'aquesta entrevista. A més, s'ha comprovat que el contingut de l'article va en la mateixa línia que altres textos publicats per l'autora - relacionats majoritàriament amb el vi i la cultura- on tampoc es fa referència als llibres publicats a la seva editorial.

De conformitat amb la ponència, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent

ACORD:

Vilaweb no ha vulnerat el criteri 7 del Codi Deontològic amb la publicació de l'article *La microbiota i el retrobament de la mediterraneïtat fermentada*. Tanmateix, per a un exercici de major transparència, el CIC recomana de forma general incloure un enllaç a la biografia de l'autora.

Expedient núm. 35/2022

ASSUMPTE: Escrit de queixa de L.M. sobre el programa *Sense ficció* de TV3 titulat "Reiniciar les aules" per considerar que hi pot haver un conflicte d'interessos en tant que en el reportatge d'investigació hi participen i paguen universitats privades i entrevisten a persones de les mateixes universitats, semblant més un anunci publicitari, segons expressa.

ANTECEDENTS

La senyora L.M.C presenta una queixa contra el programa senyalat a l'encapçalament al·legant que incompleix l'article 7 del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes per les raons que s'exposen literalment a continuació:

"El passat mes de febrer el programa "Sense Ficció" del Departament d'Informatius de TV3 va emetre el programa "Reiniciar les aules". El projecte es presenta com un "un documental d'investigació i reflexió". S'entén que si és un programa del Departament d'Informatius de TV3 serà una investigació periodística. Però quina investigació es pot fer si el documental està pagat per una de les universitats privades de Catalunya? Si la majoria de persones entrevistades que hi surten són d'aquesta universitat? Si el discurs que s'hi explica és el que vol vendre la mateixa universitat i no hi ha res que la pugui perjudicar?

No és més aviat un anunci publicitari en horari de prime time a la televisió pública pagat per una entitat privada? És lògic que qui pagui el documental hi surt entrevistat? Això implica que l'equip de comunicació de la UOC va fer el guió el documental i/o els canvis que va voler? Perquè es ven com a periodisme "d'investigació"? No es això una presa de pèl de l'equip

del "Sense Ficció"? Quants diners val fer-se un anunci així a la televisió pública?

Observacions:

<https://www.ccma.cat/tv3/sense-ficcio/reiniciar-les-aules-opportunitats-i-amenaces-de-les-noves-tecnologies-educatives/noticia/3144500/>

<https://www.uoc.edu/portal/ca/news/actualitat/2022/034-documental-futur-educacio.html>

<https://www.ccma.cat/tv3/alcarta/sense-ficcio/reiniciar-les-aules/video/6144900/>

AL.LEGACIONS

La senyora Vanessa Farré Muñoz, en representació de TV3, presenta les següents al·legacions:

Primer.- Que el FCIC té com a finalitat vetllar pel compliment dels principis d'ètica professional periodística que consten en el Codi Deontològic.

Segon.- Que el queixant considera vulnerat el criteri 7 del Codi Deontològic que versa sobre "evitar el conflicte d'interessos", establint que:

"No es poden acceptar mai retribucions o gratificacions de tercers per promoure, orientar o publicar informacions i opinions. La recepció d'obsequis promocionals o commemoratius no pot ultrapassar el criteri estricte de la cortesia, segons els barems establerts per les organitzacions periodístiques. Tampoc no és admissible simultaniejar l'exercici del periodisme amb altres activitats remunerades que posin en perill els principis de veracitat i independència. Cal rebutjar les fórmules de promoció o publicitat sota l'aparença deliberada d'informacions periodístiques.

Com a norma general, els professionals de la informació han d'evitar qualsevol situació de conflicte d'interessos, ja sigui d'àmbit polític, comercial, econòmic, financer o familiar, que posi en qüestió la credibilitat i imparcialitat de la seva funció"

Quart.- Que el documental és un gènere d'origen cinematogràfic que parteix d'una tesis, pròpia de l'autor, que ha d'estar fonamentada amb rigor i credibilitat, però no té l'obligació de mostrar tots els punts de vista i opinions. No es pot confondre doncs el reportatge, aquest sí de gènere informatiu, amb el documental. En aquest sentit, el Llibre d'estil de la CCMA estableix que en els documentals "s'adopta el punt de vista d'un autor que defensa una tesi i l'argumenta amb proves documentals".

Cinquè.- Que les produccions de la CCMA SA poden ser de diferents tipus: producció pròpia interna, producció associada i coproducció. En el cas d'aquest documental, la producció es va fer en règim d'associada i va ser produïda per la productora Mediapro.

Sisè.- Que la CCMA SA, amb model de finançament mixt, no podria tirar endavant tots els projectes audiovisuals que creu oportuns per a donar compliment a la seva missió de servei públic amb només l'aportació pública que rep via aportacions pressupostàries que fa la Generalitat.

En aquest sentit, la CCMA SA, a l'igual que tot l'ecosistema audiovisual vinculat a la producció audiovisual, busca finançament extern a través d'ajuts a la producció per tal de poder tirar endavant produccions previstes sense que aquests ajuts a la producció tinguin cap incidència en el contingut editorial del qual l'únic responsable és el productor i la CCMA SA en quant emissor.

Setè.- Que la investigació del documental "Reiniciar les aules" és anterior a la incorporació de la UOC com a part finançadora del projecte. En aquest sentit, la productora que va realitzar el documental, treballa des de fa més de dos anys amb professionals del sector educatiu del país per elaborar un estudi sobre els processos de transformació digitals de l'educació. D'aquesta feina, impulsada inicialment per Enciclopèdia Catalana, D'EP Institut, Adol.lescents.cat i finançada

al 100% per Mediapro en va sortir l'informe Projecte EDTECH, un informe intern que analitza l'impacte de la transformació de les EdTech en el sector educatiu. És a partir d'aquesta feina que es contacta amb la UOC –com un dels agents principals en educació online del món-.

Vuitè.- L'equip de comunicació de la UOC no ha tingut cap influència en la tesi del documental. La independència editorial s'ha mantingut en tot moment.

Novè.- D'un total de 21 intervencions, només 3 corresponen a persones que pertanyen a la UOC. Adjuntem la llista de personatges principals que acredita el caràcter coral i transversal del documental:

JOAN LLORACH. Estudiant d'ESO

ISMAEL PALACÍN. Director de la Fundació Bofill

GENÍS ROCA. Expert en transformació digital i arqueòleg

NIR EISIKOVITS. Professor de Filosofia i director de l'Applied Ethics Center de la Universitat de Massachusetts a Boston

MÒNICA HERRERA. Professora de l'Institut La Plana (Vic)

DANIEL MADJODY. Professor de l'Institut Escola La Mina (Barcelona)

LEA DEL POZO. Directora editorial de Tekman

JJ PRIEGO. Edutuber de ciència, història, màrqueting i esports

JOSEP GONZÀLEZ-CAMBRAY. Conseller d'Educació

SANJAY SARMA. Vicepresident del MIT Open Learning

ANDREAS SCHLEICHER. Director d'Educació de l'OCDE i responsable de l'informe PISA

XAVIER MASSÓ. Secretari general del sindicat Professors de Secundària (ASPEPC-SPS) i president de la Fundació Episteme.

JORDI FONT. Director de Negoci d'Adolescents.cat

RUDOLF ORTEGA. Lingüista

YVONNE HERNÁNDEZ. Directora del CEIP Dovella

DIEGO REDOLAR. Investigador del grup Cognitive NeuroLab (UOC)

NATI CABRERA. Directora del màster d'Avaluació i Gestió de la Qualitat de l'Educació Superior de la UOC

MARC SANZ LÓPEZ. Cap d'Educació de Google Europa

SÍLVIA SIVERA. Directora de l'eLearning Innovation Center (eLinC)

HISHAM AL-OMEISY. Periodista

JOSEP A. PLANELL. Rector de la UOC

Desè.- En relació a la pregunta de “si el discurs que s'hi explica és el que vol vendre la mateixa universitat i no hi ha res que la pugui perjudicar?” Comentar que el documental presenta les EdTech com una possible amenaça que pot afectar els pilars de l'educació en termes d'igualtat d'oportunitats, i els propis portaveus de les Big Tech ho reconeixen obertament. Per fer-ho el documental exposa que no som prou conscients de l'impacte que tindran aquestes noves tecnologies educatives, alertant que és molt probable que les acabem incorporant d'una manera completament acrítica. La participació d'un portaveu de la UOC és circumscriu en explicar un cas determinat d'utilització de les tecnologies digitals.

Onzè.- Que en base a tot el que s'ha exposat, no creiem vulnerat el criteri 7 del Codi Deontològic.
Transcripció del criteri 7 del Codi Deontològic: Evitar el conflicte d'interessos.

No es poden acceptar mai retribucions o gratificacions de tercers per promoure, orientar o publicar informacions i opinions. La recepció d'obsequis promocionals o commemoratius no pot ultrapassar el criteri estricte de la cortesia, segons els barems establerts per les organitzacions periodístiques. Tampoc no és admissible simultaniejar l'exercici del periodisme amb altres activitats remunerades que posin en perill els principis de veracitat i independència.

Cal rebutjar les fórmules de promoció o publicitat sota l'aparença deliberada d'informacions periodístiques.

Com a norma general, els professionals de la informació han d'evitar qualsevol situació de conflicte d'interessos, ja sigui d'àmbit polític, comercial, econòmic, financer o familiar, que posi en qüestió la credibilitat i imparcialitat de la seva funció.

PONÈNCIA

La Sra. L.M.C fonamenta la seva queixa en que el programa "Reiniciar les aules", en lloc d'un "documental d'investigació i reflexió" –com anuncia el programa- és "més aviat un anunci publicitari en horari de prime time a la televisió pública (TV3) pagat per una entitat privada". Aquesta entitat privada és la Universitat Oberta de Catalunya (UOC). I fa unes preguntes que semblen asseveracions com, per exemple, que "la majoria de persones entrevistades que hi surten són d'aquesta universitat", "el discurs que s'hi explica és el que vol vendre la mateixa universitat", "l'equip de comunicació de la UOC va fer el guió del documental i/o els canvis que va voler", o "quan diners val fer-se un anunci així a la televisió pública? etc.

En primer lloc hem de matisar el caràcter de la UOC com a universitat privada, que és ben diferent d'altres que hi ha a Catalunya. Fent un resum del que consta a la web de la UOC

(<https://www.uoc.edu/portal/ca/universitat/organitzacio/fuoc/consideraciojuridica/index.html>),

aquesta universitat és una Fundació Privada sense ànim de lucre que presta un servei públic de gestió privada creada per impuls del Govern de la Generalitat de Catalunya per a prestar un servei **d'ensenyament universitari no presencial en català**. Rep una subvenció pública de la Generalitat d'un 30% del pressupost total, amb preus de matrícula vinculat al Decret de Preus i Taxes aprovat cada any per la Generalitat per les universitats públiques. En l'aspecte econòmic, es compleixen les normes de contractació administrativa. En el Patronat de la Fundació, la Generalitat hi té representants. Com és de veure, la naturalesa i la tasca de la UOC s'ha de considerar com un servei públic sense ànim de lucre, cosa que la diferencia netament de les altres universitats privades.

El programa "Reiniciar les aules" és un documental sobre el futur de l'educació a través d'eines digitals de transformació del sector educatiu tecnològic que, a més d'importar a la societat educativa en conjunt, importa especialment a àmbits educatius no presencials com és la UOC. No hi ha cap evidència, ni tan sols sospita, que en el programa –com diu la queixant- "el discurs que s'hi explica és el que vol vendre la mateixa universitat", o que "l'equip de comunicació de la UOC va fer el guió del documental i/o els canvis que va voler". L'asseveració que fa la queixant dient "la majoria de persones entrevistades que hi surten són d'aquesta universitat" tampoc és veraç. Segons l'escrit d'al·legacions de la CCMA, que és veraç segons resulta de l'enumeració de les persones entrevistades, d'un total de 21 intervencions només 3 corresponen a persones que pertanyen a la UOC.

Certament, segons les al·legacions la CCMA va obtenir ajuts de la UOC com a finançament extern

dins del model habitual de finançament mixt de l'organisme televisiu, ja que l'aportació pressupostària pública de la Generalitat és insuficient . Però també diu que si contacta amb la UOC és perquè “és uns dels agents principals en educació online del món”. En aquest sentit deixa clar que “Reiniciar les aules” és un documental produït per Mediapro i la pròpia TV3; que és obra d'autor dels periodistes Aleix Mateu, Anabel Herrera i Marc Perramón que l'han dirigit després de una feina de dos anys d'assessorat-se en el sector educatiu i que “la independència editorial s'ha mantingut en tot moment”.

No sembla que hi hagi cap motiu perquè la UOC hagi volgut transformar o incidir en un documental d'autor dirigit per periodistes independents. A més, com es diu en les al·legacions de la CCMA: “la investigació del documental “Reiniciar les aules” és anterior a la incorporació de la UOC com a part finançadora del projecte”. Per tant, entenem que el fet de que la UOC sigui part finançadora del documental, no posa en perill els principis de veracitat i independència dels autors, ni mostra que hi hagi cap promoció o publicitat sota l'aparença deliberada d'informacions periodístiques, ni ens trobem en un cas de conflicte d'interessos del criteri 7 del Codi Deontològic.

No obstant, també volem incidir en que hi ha espectadors, com l'autora de la queixa, que trobin xocant que en un documental televisiu –com en aquest cas- alguns dels participants que surten en pantalla formin part d'un dels organismes que financin la producció, o que aparegui en el títols de presentació “amb la col·laboració de la Universitat Oberta de Catalunya”, o fins i tot que un dels participants sigui el Rector d'aquesta universitat. No és estrany, doncs, que hi hagi teleespectadors que interpretin el documental com un “anunci publicitari en horari de primetime”, la qual cosa fa que per ells el contingut de l'obra perdi la qualitat o l'interès que podria tenir sense les lògiques suposicions dels que se senten enganyats o consideren que s'està produint un conflicte d'interessos. En aquests casos, recomanem a la CCMA que s'abstingui de fer coincidir el finançament d'una obra amb els participants que la interpreten.

De conformitat amb la ponència, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent

ACORD:

En el documental que es va emetre en el programa “SENSE FICCIÓ” amb el títol “REINICIAR LES AULES” no s'observa que s'hagi vulnerat el criteri 7 el Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes. No obstant, recomanem a la CCMA que s'abstingui de fer coincidir el finançament d'una obra amb els participants que la interpreten, per tal d'evitar la impressió que s'està produint un conflicte d'interessos.

PLE CIC 17/04/2023

[Expedient núm. 1/2023](#)

ASSUMPTE: Queixa presentada per J.S. en relació a una informació publicada al diari *El Punt*

Avui i a una piulada de la periodista que signa la informació, per entendre que es vulnera el criteri 09 del Codi Deontològic.

ANTECEDENTS O FETS

El 5 de gener de 2023, J.S. s'adreça al Consell de la Informació de Catalunya mitjançant un correu electrònic on expressa la seva queixa respecte una notícia publicada el 30 de desembre de 2022 al diari *El Punt Avui* (adjunta captura de pantalla) on es fa referència al cas d'una persona desapareguda que va ser trobada morta a Pardines –el Ripollès–.

En el seu escrit, S. argumenta que la notícia “indica el nom complet del meu pare, així com un detall personal de la família, de que els Mossos havien trobat una carta. El tema de la carta i el model del cotxe, entenc que és informació i no és falsa, d'acord. El que sí que no acabo d'entendre és la necessitat de posar el nom en la seva totalitat.”

L'autor de la queixa explica també que es va posar en contacte per correu electrònic amb la redactora de la notícia, la periodista Tura Soler, i que la seva resposta va ser que “hi havia un altre cas d'un desaparegut i que per no generar confusió als lectors i lectores, doncs que havia de posar el nom”. L'autor de la queixa exposa també que no entén massa l'argument que se li ha donat, perquè les inicials del seu familiar eren A.S.C. i les de l'altra persona desapareguda, J.D.

Relacionat encara amb la mateixa informació, però per una via diferent, J.S. explica que el mateix 30 de desembre a la xarxa social Twitter (adjunta captura de pantalla), un usuari va publicar “I us oblideu d'un detall important...”, al que Tura Soler, des del seu compte personal, va respondre “Suposo que sé a què et refereixes... De qui era avi”. En el seu escrit de queixa, J.S. exposa: “Aquí ningú parla de qui era avi, i ella ja ho treu, no sé què buscava amb això. El meu pare era avi d'una persona coneguda, per posar-vos en context. Cal dir que la persona que va fer la pregunta va esborrar el *tuit*, ja que és un servidor públic i els seus superior en rang així li van demanar.”

El 25 de gener de 2023, uns dies més tard de presentar la seva queixa al Consell de la Informació de Catalunya, J.S. torna a escriure al CIC explicant que havia sol·licitat a *El Punt Avui* que la notícia es desindexés dels cercadors perquè no es pogués trobar a internet, i adjunta còpia de la resposta del *webmaster* del diari:

“Bon dia,

Tal i com ens va demanar hem procedit a:

- *Hem marcat la notícia per tal que no es torni a indexar als cercadors*
- *Hem fet la petició a Google per desindexar els dos articles del seu cercador. Aquest pas pot tardar uns dies en ser efectiu.*

Salutacions

Webmaster”

Per acabar el correu, J.S. afirma que “avui, dia 25 de gener, he trobat a través del cercador la notícia activa, adjunto captura de pantalla.” Val a dir, però, que segons ha comprovat l'autor d'aquesta ponència, en el moment de redactar-la –abril de 2023– la notícia d'*El Punt Avui* no es pot trobar si es fa cerca als principals cercadors d'internet i només es pot trobar si es fa cerca interna a la pròpia web del diari.

AL·LEGACIONS

Vista la queixa presentada per J.S., el Consell de la Informació de Catalunya s'ha posat en contacte amb *El Punt Avui*, que ha exposat les següents al·legacions:

“En relació a la queixa formulada pel senyor J.S. respecte de la notícia publicada al nostre diari el dia 30 de desembre de 2022 en què s’informava que el seu pare va ser trobat mort a Pardines (Ripollès) volem al·legar el següent:

- 1. La troballa del cos d’una persona desapareguda és un fet noticiable en un diari de les nostres característiques.*
- 2. Considerem que la notícia està donada en la seva justa dimensió, que totes les dades que s’hi donen són certes i que s’exposen amb el màxim respecte.*
- 3. L’explicació del perquè es dona el nom de la persona trobada és en el paràgraf final del breu: “... A.S., de família originària de Pardines, havia estat entrenador i president del club de futbol d’Arenys de Munt. Va ser un membre molt actiu de la penya blaugrana i va estar vinculat al teixit associatiu del seu poble”. És a dir, considerem que es tracta d’una persona d’una certa rellevància al seu municipi i prou coneguda i per això en publiquem el nom.*
- 4. Tenim per norma no posar mai inicials per a referir-nos als protagonistes de les notícies. És un criteri editorial. Si alguna vegada ho hem fet, ha estat per error. Considerem que l’ús d’inicials pot comportar confusions, malentesos i especulacions en notícies de proximitat. En tenim constància. Quan considerem que s’ha de mantenir l’anonimat no donem ni el nom ni les inicials. Quan tenim el nom i considerem que és rellevant, el donem, com ha estat en aquest cas.*
- 5. La conversa a Twitter a què es refereix el senyor S. es va produir en el compte personal de la Tura Soler i com una conversa personal considerem que s’ha d’entendre. En tot cas, mostra que la periodista va obviar la relació de parentiu del pare del senyor Soler amb una persona coneguda i en la notícia es va limitar a exposar la seva activitat en el teixit associatiu d’Arenys de Munt.”*

PONÈNCIA

El criteri del Codi Deontològic que la informació analitzada podria estar vulnerant és bàsicament el novè –Respectar el dret a la privacitat–, que deixa palès que *“les persones han de ser tractades amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables. Cal evitar les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies”*. A més, la informació sobre la que es basa aquesta ponència està relacionada amb el suïcidi d’una persona, fet sobre el que també fa referència el criteri novè del Codi: *“Els casos de suïcidi només es difondran quan tinguin rellevància personal o siguin de manifest interès públic, tenint en compte, a més, el risc d’un efecte mimètic”*.

Veient l’escrit de queixa presentat, es percep que el principal malestar amb la informació publicada està relacionat amb el fet que es publicués el nom i cognoms de la persona que va ser trobada morta, i és el que demana expressament a la periodista que ha redactat el text quan s’hi posa en contacte per correu electrònic. Així ho expressa el mateix S. a la primera queixa que presenta davant el CIC: *“El tema de la carta i el model del cotxe, entenc que és informació i no és falsa, d’acord. El que sí que no acabo d’entendre és la necessitat de posar el nom en la seva totalitat.”*

Davant d'aquest fet, però, les al·legacions presentades per *El Punt Avui* són clares quan el mitjà assegura, en el tercer punt del seu redactat, que “Considerem que es tracta d’una persona d’una certa rellevància al seu municipi i prou coneguda i per això en publiquem el nom” i quan al quart punt del mateix text afirma que “tenim per norma no posar mai inicials per a referir-nos als protagonistes de les notícies. És un criteri editorial. Si alguna vegada ho hem fet, ha estat per error. Considerem que l’ús d’inicials pot comportar confusions, malentesos i especulacions en notícies de proximitat. En tenim constància. Quan considerem que s’ha de mantenir l’anonimat no donem ni el nom ni les inicials. Quan tenim el nom i considerem que és rellevant, el donem, com ha estat en aquest cas”. Per tant, el mitjà ha publicat la informació seguint els seus criteris editorials i de noticiabilitat donada la identitat de la persona que va ser trobada morta.

El diari, a més, justifica publicar un cas de suïcidi perquè, segons la seva línia editorial, “*La troballa del cos d’una persona desapareguda és un fet noticable en un diari de les nostres característiques*” i “*Considerem que la notícia està donada en la seva justa dimensió, que totes les dades que s’hi donen són certes i que s’exposen amb el màxim respecte.*”

I, a tot això, no es pot oblidar que el presentant de la queixa, J.S., va sol·licitar al diari *El Punt Avui* que retirés la notícia dels principals cercadors d’Internet i que el mitjà va respondre a la seva demanda, com s’ha pogut comprovar a l’hora d’elaborar aquest informe.

Tema a part de la publicació de la notícia, hi ha la piulada a Twitter de la periodista que va redactar la informació, Tura Soler, el mateix dia de la publicació. Recordem que Soler li respon a un usuari que afirma que s’ha oblidat un detall important, que “Suposo que sé a què et refereixes... De qui era avi”. En aquest cas, en què la periodista actua a títol personal, com recorda *El Punt Avui* a les seves al·legacions, sí que es podria considerar que s’ha vulnerat un Criteri del Codi Deontològic, concretament el primer –Informar de manera acurada i precisa–, on s’hi recull, entre d’altres aspectes, que “els mitjans han d’observar sempre una clara distinció entre les informacions i les opinions, difondre únicament informacions contrastades amb diligència, i evitar la difusió de conjectures i rumors com si es tractés de fets.” Aquesta frase final dient “de qui era avi” és una conjectura, i encara que *El Punt Avui*, a les al·legacions, afirmi que la piulada, “mostra que la periodista va obviar la relació de parentiu del pare del senyor S. amb una persona coneguda i en la notícia es va limitar a exposar la seva activitat en el teixit associatiu d’Arenys de Munt”, fer una piulada d’aquestes característiques relacionades amb una informació sobre un cas de suïcidi és poc ètic.

De conformitat amb la ponència, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent

ACORD:

Es considera que no s’ha vulnerat cap criteri del Codi Deontològic amb la redacció i publicació de la informació al diari *El Punt Avui* relacionada amb la troballa a Pardines del cos d’una persona que havia desaparegut. Es podria plantejar una possible vulneració del criteri 9 pel fet que es va publicar el nom i cognoms de la persona que va morir, però d’acord amb les al·legacions presentades pel diari, el criteri editorial i el fet que la persona morta fos coneguda al seu municipi, s’entén que no hi ha hagut vulneració de cap criteri.

Sí que se n’hi podria trobar, en canvi, a la piulada que l’autora de la informació, Tura Soler, va

fer el mateix dia de la publicació de la notícia, i fent-hi referència directament, quan va donar per suposat que sabia de qui era avi la persona que havia mort i ho deixava com una incògnita. Si bé fa la piulada a títol personal i no sota la publicació de cap mitjà, es considera que amb aquest tipus de publicacions es vulneraria el criteri 1 del Codi Deontològic perquè el que afirma és més una conjectura que una informació i no respon als criteris d'ètica a què hauria de respondre el periodisme.

Expedient núm. 2/2023

ASSUMPTE: Escrit de queixa de l'alcaldia de El Prat de Llobregat al Consell de la Informació de Catalunya per una informació publicada pel mitjà digital Vilapress per considerar que es poden haver vulnerat els criteris 1, 2 i 12 del Codi Deontològic.

ANTECEDENTS O FETS

Amb data 10 de gener de 2023, el Sr. L.M., alcalde i en nom de l'Ajuntament del Prat de Llobregat, presenta escrit online de queixa contra el mitjà digital Vilapress per un article titulat "Los delincuentes campan a sus anchas en el Prat: aumentan un 54,1% los delitos y hay una fuga masiva de efectivos de la guardia urbana" aparegut el dia 9 de gener de 2023.

L'article a què es fa referència és:

<https://www.vilapress.cat/articulo/el-prat-de-llobregat/2023-01-09/4129616-delincuentes-campan-anchas-prat-aumentan-51-delitos-hay-fuga-masiva-efectivos-guardia-urbana>

El Sr. M. considera que l'article -que assigna al periodista Marc Batalla- vulnera els articles 1, 2 i 12 del Codi Deontològic.

Tot i que manifesta que el consistori ja ha exercit el dret a rèplica previst a la legislació espanyola, posa en coneixement del CIC la queixa i en demana una resolució.

Els fets objecte de queixa són el següents:

1. "L'article no informa de forma acurada i precisa (...) recull únicament declaracions d'un sindicat policial, sense contrastar-les amb cap altra font o perspectiva, i que a més condueixen a realitzar afirmacions errònies o distorsionades.(...) Ni hi ha una fuga d'agents al Prat ni la delinqüència es dispara".
2. "És fals que al Prat s'hagi registrat un repunt de la delinqüència singular i diferenciat del context general". L'article aporta dades del balanç trimestral de la criminalitat del Ministeri de l'Interior, que efectivament apunten aquesta situació, però el Sr. M. fa notar que el mateix informe senyala que l'impacte de la covid va produir un descens important de les dades de criminalitat a Espanya i que "és pertinent fer també una comparació de les xifres de criminalitat conegudes durant el 2022 amb les registrades durant l'any 2019, previ a l'impacte de la covid-19 a Espanya i al nostre entorn". "Es constata -diu la queixa al·ludint al balanç- que la criminalitat del 2019 al 2022 s'ha reduït al Prat en un 22,5%, mentre que a Catalunya la reducció és del 3,2% i, per contra, a Espanya els delictes van créixer un 5,5%." Cal tenir en compte, però, que el document de queixa diu que "l'article de Metròpoli Oberta omet" aquesta dada. Es tracta d'un error ja que estem parlant d'una queixa contra Vilapress.
3. Les dades de la Diputació de Barcelona, concretament de la Comunitat de Recursos Humans, "revelen que a la policia local del Prat es va registrar l'any XXXX (sic) un 4,3% de

baixes d'efectius que van anar a altres administracions; una xifra igual que la mitjana de la província", que era del "4,2%".

4. "La plantilla de la policia local del Prat està formada per 115 agents, i no per 90 com erròniament s'informa a l'article". "El Prat té una ràtio d'efectius superior a la mitjana de Catalunya." Cal dir que la queixa no especifica la font d'aquesta informació, perquè el text diu: "Dades del 2021 extretes de (sic)".

5. "No és cert (...) que la plantilla estigui especialment envellida. La mitjana era el 2021 de 46,1 anys, mentre que la mitjana catalana és de 45,7."

6. "Tampoc és certa l'afirmació que al barri de Sant Cosme hi hagi una nul·la presència policial. (...) El 2022, la policia local va realitzar 1.911 actuacions al barri".

7. "L'article recull unes dades que no tenen base suficient, la qual cosa provoca dany i descrèdit tant a la imatge de la ciutat del Prat com del barri de Sant Cosme i el seu veïnat així com a la policia local del Prat."

8. El Sr. M. assegura que "malgrat això, en cap moment el mitjà s'ha posat en contacte prèviament amb els afectats, ja siguin entitats veïnals del barri o ja sigui l'Ajuntament o la seva policia local, per donar oportunitat de resposta".

9. Pel que fa a la vulneració de l'article n.12 del Codi Deontològic, "l'article assenyala explícitament el barri de sant Cosme, que titlla de punt calent, contribuint a la seva estigmatització i fent un flac favor als grans esforços realitzats en les darreres dècades del teixit veïnal i associatiu, l'ajuntament del Prat i altres administracions per promoure la convivència, el desenvolupament i la igualtat d'oportunitats a tots els barris de la ciutat, inclòs el de Sant Cosme".

10. Finalment, el Sr. M. considera que l'article és fruit de la mala praxi periodística" i "suposa (...) un greu perjudici per a la ciutat del Prat, la seva policia, i per al barri de Sant Cosme".

AL·LEGACIONS

En data 17 de febrer es van rebre les al·legacions per part de Vilapress, signades per la subdirectora.

El mitjà manifesta que:

1. L'article no està signat per Marc Batalla sinó "per la redacció del diari Vilapress".

2. "A l'article es recullen les declaracions del portaveu del sindicat SPL-CME, majoritari de la Policia Local de El Prat". "En data 11 de gener de 2023 va exercir el seu dret de rectificació en atenció a unes dades que volien aclarir sense cap dificultat per part d'aquesta empresa editora per fer-ho".

3. S'han usat les dades del Balanç de Criminalitat del Tercer Trimestre de 2022 elaborat pel Ministeri de l'Interior.

4. "Va rebre un burofax del Il·lme Sr. Alcalde de l'Ajuntament de El Prat, fent ús del seu dret de rectificació, citant al mitjà Metròpoli Oberta, (propietat de Metròpoli Oberta SLU, amb qui no tenim cap relació directa ni indirecta)". Fa notar que aquest mateix error es detecta en la queixa que ha presentat el Sr. M. al CIC.

5. El mitjà no compta amb un canal de comunicació amb l'Ajuntament: "El mitjà es va

voler posar en contacte per les vies habituals amb l'Ajuntament de El Prat mitjançant el telèfon de premsa (que no va a atendre la nostra petició com en altres ocasions) i per correu electrònic (fallit, com es veurà)."

6. Com a prova d'aquesta manca de comunicació, Vilapress aporta un sms certificat dirigit a l'Ajuntament de El Prat on diu: "Sr. Cazorla: Ante la imposibilidad de remitirle la petición vía mail, dado que el sistema del ayuntamiento del Prat lo rechaza a su persona y el departamento de Prensa le remito la petición de nuestra redactora Marina remitida los días 06/02/23 y 07/02/23 en relación a una información que les solicitamos para nuestro medio Vilapress."

7. "Vilapress no fa cap afirmació errònia ni distorsionada donat que les fonts i les declaracions són de persones coneixedores de l'elaboració de les dades (Ministeri de l'Interior) i properes al tema tractat (Sindicat majoritari de la Policia Local) (...)."

8. "Les dades facilitades pel Consistori en el seu escrit ens fan dubtar de les seves afirmacions donat que ometen la data en la qual es basen les mateixes indicant que pertanyen a 'l'any XXXX'. Vilapress aporta, en canvi, les dades de la Diputació de Barcelona i afirma que "la manca d'efectius de la policia local és una constant i l'han fet públic polítics locals de JxCat, el PSC que forma part del govern municipal del Prat i Ciutadans" aportant diversos enllaços de notícies.

9. Pel que fa a l'envelliment de la plantilla, Vilapress afirma que la font del Sindicat així ho afirma mentre que l'ajuntament no cita la font "el que motiva que no es pugui verificar la seva veracitat."

10. "En relació al barri de Sant Cosme l'Ajuntament cita xifres internes a les quals no ha tingut accés Vilapress, donada la nul·la col·laboració del Consistori."

11. Vilapress manifesta que la queixa de l'Ajuntament confon -si més no, en algunes parts- Vilapress amb un altre mitjà, perquè fa referència a una setena fase i "l'article no en cita cap dada."

12. Vilapress critica la impossibilitat de mantenir relació professional amb l'Ajuntament del Prat de Llobregat: "Se'ns nega la comunicació".

PONÈNCIA

Després de llegir atentament la queixa del Sr. M. en nom de l'Ajuntament del Prat de Llobregat i les al·legacions de Vilapress, podem constatar que les afirmacions que fa el mitjà es deuen a tres fonts: Ministerio del Interior, Diputació de Barcelona i Sindicat de Policia Local. Considerem que són d'autoritat i institucionals i que aporten informació rellevant.

Tot i això, resulta cert que fer una comparació de dades entre 2021 i 2022 sense tenir en compte la distorsió de la pandèmia, fa que no es compleixi el requisit que demana el criteri 1 del Codi Deontològic:

"El professional del periodisme està compromès amb la recerca de la veritat i, conseqüentment, té l'obligació d'acostar-se a la realitat dels esdeveniments amb la màxima fidelitat possible."

Acostar-se a la realitat implica, en aquest cas, aportar la referència dels valors de 2019, tal com es diu en la queixa del Sr. M.. La realitat és que el creixement de la delinqüència no és del 54,1% com diu el titular, sinó que s'ha reduït en un 22%.

Per aquesta raó, també considerem que es donen dades que provoquen dany perquè no fan un retrat real dels delictes al barri de Sant Cosme.

La informació així donada i amb aquest titular perjudica gratuïtament a més la dignitat de les persones del barri de Sant Cosme.

En un altre ordre de coses, el CIC observa que el document de queixa enviat pel Sr. Mijoler va contra el mitjà Vilapress però cita Metròli Oberta en diverses ocasions sense motiu.

A més, el Sr. M. deixa de donar dues dades oficials que interessa conèixer: l'any XXXX i la font d'on s'hauria de saber l'edat de la plantilla, que no apareix referenciada.

De conformitat amb la ponència, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent

ACORD:

El CIC considera que s'han vulnerat els criteris 1, 2 i 12 del Codi Deontològic.

Dit això, en examinar aquest cas, el CIC lamenta que l'Ajuntament del Prat de Llobregat no mantingui oberta la via de comunicació amb el mitjà Vilapress. L'Ajuntament és la font oficial de la política municipal del Prat de Llobregat i té obligació de restablir el Mail de contacte i la resta de canals -el telefònic inclòs- amb Vilapress.

Expedient núm. 3/2023

ASSUMPTE: Escrit de queixa de l'alcaldia de El Prat de Llobregat al Consell de la Informació de Catalunya per una informació publicada pel mitjà digital Metropoli abierta per considerar que es poden haver vulnerat els criteris 1, 2 i 12 del Codi Deontològic

ANTECEDENTS

Amb data 10 de gener de 2023, el Sr. L.M., alcalde i en nom de l'Ajuntament del Prat de Llobregat, presenta escrit *online* de queixa contra el mitjà digital *Metropoli Oberta* per un article titulat "*La fuga de agentes del Prat de Llobregat dispara la delincuencia*" i "*Sant Cosme, el 'territorio comanche'*", apareguts el dies 3 i 4 de gener de 2023, respectivament, i signats per la periodista Ángela Vázquez.

Els articles a què es fa referència són:

[https://metropoliabierta.elespanol.com/el-pulso-de-la-ciudad/fuga-agentes-prat-llobregat-](https://metropoliabierta.elespanol.com/el-pulso-de-la-ciudad/fuga-agentes-prat-llobregat-dispara-)
[dispara-](https://metropoliabierta.elespanol.com/el-pulso-de-la-ciudad/fuga-agentes-prat-llobregat-dispara-)

[delincuencia_66367_102.html#:~:text=Poco%20m%C3%A1s%20de%2090%20agentes,disparado%20un%2054%2C1%25.](https://metropoliabierta.elespanol.com/el-pulso-de-la-ciudad/fuga-agentes-prat-llobregat-dispara-delincuencia_66367_102.html#:~:text=Poco%20m%C3%A1s%20de%2090%20agentes,disparado%20un%2054%2C1%25.)

https://metropoliabierta.elespanol.com/el-pulso-de-la-ciudad/sant-cosme-territorio-comanche-prat-llobregat_66404_102.html

El Sr. M. considera que els articles vulneren els punts 1, 2 i 12 del Codi Deontològic.

Tot i que manifesta que el consistori ja ha exercit el dret a rèplica previst a la legislació espanyola, posa en coneixement del CIC la queixa i en demana una resolució.

Els fets objecte de queixa són el següents:

11. "L'article no informa de forma acurada i precisa (...) recull únicament declaracions de part d'un sindicat policial, sense contrastar-les amb cap altra font o perspectiva, i que a més

conduïxen a realitzar afirmacions errònies o distorsionades.(...) Ni hi ha una fuga d'agents al Prat ni la delinqüència es dispara”.

12. “És fals que al Prat s’hagi registrat un repunt de la delinqüència singular i diferenciat del context general”. L'article aporta dades del balanç trimestral de la criminalitat del Ministeri de l'Interior, que efectivament apunten aquesta situació, però el Sr. M. fa notar que el mateix informe senyala que l'impacte de la covid va produir un descens important de les dades de criminalitat a Espanya” i que “és pertinent fer també una comparació de les xifres de criminalitat conegudes durant el 2022 amb les registrades durant l'any 2019, previ a l'impacte de la covid-19 a Espanya i al nostre entorn”. “Es constata -diu la queixa al·ludint al balanç- que la criminalitat del 2019 al 2022 s’ha reduït al Prat en un 22,5%, mentre que a Catalunya la reducció és del 3,2% i, per contra, a Espanya els delictes van créixer un 5,5%.”

13. Les dades de la Diputació de Barcelona, concretament de la Comunitat de Recursos Humans, “revelen que a la policia local del Prat es va registrar l'any XXXX (sic) un 4,3% de baixes d'efectius que van anar a altres administracions; una xifra igual que la mitjana de la província”, que era del “4,2%”.

14. “La plantilla de la policia local del Prat està formada per 115 agents, i no per 90 com erròniament s’informa a l'article”. “El Prat té una ràtio d'efectius superior a la mitjana de Catalunya.” Cal dir que la queixa no especifica la font d'aquesta informació, perquè el text diu: “Dades del 2021 extretes de (sic)”.

15. “No és cert (...) que la plantilla estigui especialment envellida. La mitjana era el 2021 de 46,1 anys, mentre que la mitjana catalana és de 45,7.”

16. “Tampoc és certa l'afirmació que al barri de Sant Cosme hi hagi una nul·la presència policial. (...) El 2022, la policia local va realitzar 1.911 actuacions al barri”.

17. “L'article recull unes dades que no tenen base suficient, la qual cosa provoca dany i descrèdit tant a la imatge de la ciutat del Prat com del barri de Sant Cosme i el seu veïnat així com a la policia local del Prat.”

18. El Sr. M. assegura que “malgrat això, en cap moment el mitjà s’ha posat en contacte prèviament amb els afectats, ja siguin entitats veïnals del barri o ja sigui l'Ajuntament o la seva policia local, per donar oportunitat de resposta”.

19. Pel que fa a la vulneració de l'article n.12 del Codi Deontològic, “el reportatge, que titlla Sant Cosme, un barri amb una forta presència gitana, de ‘territori comanche’ incorre en generalitzacions sobre aquesta ètnia i expressions racistes (com la pròpia del titular) i vexatòries (com la qualificació de ‘gueto’, que a més d'un terme molt discutible per descriure la realitat del barri té una connotació clarament excloent) que no només no s’ajusten a la realitat, sinó que contribueixen a l'estigmatització del barri, fent un flac favor als grans esforços realitzats en les darreres dècades del teixit veïnal i associatiu, l'ajuntament del Prat i altres administracions per promoure la convivència, el desenvolupament i la igualtat d'oportunitats a tots els barris de la ciutat, inclòs el de Sant Cosme”.

20. Finalment, el Sr. M. considera que l'article és fruit de la mala praxi periodística” i “suposa (...) un greu perjudici per a la ciutat del Prat, la seva policia, i per al barri de Sant Cosme”.

AL·LEGACIONS

En data 17 d'abril de 2023 no s'han rebut resposta a la petició d'al·legacions.

RECTIFICACIÓ

Metròpoli Abierta va afegir el dia 13 de gener una rectificació de part d'El Prat de Llobregat. Se suposa, tot i que enlloc hi diu, que és de part de l'Ajuntament d'El Prat o, si més no, de la Policia Local. Diu el text:

"La policía local del Prat ejerce su derecho a rectificación con el fin de garantizar el derecho de la ciudadanía a una información veraz y rigurosa.

Los datos de decena edición de estudio de ratios de las policías locales de la xarxaCORH (Comunitat de Recursos Humans de la Diputació de Barcelona), correspondiente al año 2012 (sic), que es el último para el cual disponemos de datos, revelan que en la policía local del Prat se registró en el año 2021 un 4,3% de bajas de efectivos que fueron a otras administraciones; una cifra igual que la media de la provincia, que era ni más ni menos que el 4,2%.

El cuerpo de la policía local del Prat está formada por 115 efectivos, tal y como establece la plantilla orgánica aprobada por el pleno municipal, y no por 90 como se afirma en el artículo. El Prat tiene una ratio de efectivos superior a la media de Catalunya (1,5 policías por 1.000 habitantes en El Prat, par delante de la media provincial, de 1,2 policías, según datos del Cercle de Comparació Intermunicipal de la Diputació de Barcelona para el año 2021, que es el último para el cual tenemos datos). Cabe recordar que además de los efectivos de la policía local, la comisaría de Mossos del Prat cuenta con cien efectivos más.

En 2022, la policía local realizó 1.911 actuaciones en el barrio (son un 7% de todas las que se hacen en El Prat, teniendo presente que la población de Sant Cosme representa un 10% de toda la de El Prat) y en concreto 890 en la séptima fase, que se cita en el artículo."

PONÈNCIA

Després de llegir atentament la queixa del Sr. M. en nom de l'Ajuntament del Prat de Llobregat, podem constatar que les afirmacions que fa el mitjà es deuen a dues fonts: Ministeri del Interior i agents de la policia local que no s'identifiquen amb el seu nom. Considerem que la primera és una font d'autoritat i institucional i que aporta informació rellevant. La segona, en canvi, és rellevant però tal vegada incompleta i mereix l'autoritat que la periodista li ha volgut donar a l'elaborar la informació.

Resulta cert que fer una comparació de dades entre 2021 i 2022 sense tenir en compte la distorsió de la pandèmia, fa que no es compleixi el requisit que demana el criteri 1 del Codi Deontològic:

"El professional del periodisme està compromès amb la recerca de la veritat i, conseqüentment, té l'obligació d'acostar-se a la realitat dels esdeveniments amb la màxima fidelitat possible."

Acostar-se a la realitat implica, en aquest cas, aportar la referència dels valors de 2019, tal com es diu en la queixa del Sr. M.. La realitat és que el creixement de la delinqüència no és del 54,1%, sinó que s'ha reduït en un 22%. Per tant, no s'ha produït un creixement de la delinqüència ans el contrari.

Al mateix temps, respecte a la suposada fugida de policies d'El Prat, val a dir que les dades que aporta la mateixa Policia local i que han estat incorporades a la rectificació neguen aquesta situació. Per tant, la rectificació clarament contradia el titular de la informació.

Per aquesta raó, també considerem que es donen dades que provoquen dany perquè no fan un retrat real dels delictes al barri de Sant Cosme.

La informació així donada i amb aquest titular perjudica gratuïtament, a més, la dignitat de les persones del barri de Sant Cosme.

El CIC vol fer notar que el document del Sr. M. deixa de donar dues dades oficials que interessa conèixer: l'any XXXX i la font d'on s'hauria de saber l'edat de la plantilla, que no apareix referenciada.

De conformitat amb la ponència, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent **ACORD:**

El CIC considera que s'han vulnerat els criteris 1, 2 i 12 del Codi Deontològic.

[Expedient núm.5/2023](#)

ASSUMPTE: Queixa presentada per senyor M.L.Z., en representació de l'Associació de Veïns El Balcó de Sant Llorenç, del municipi de Castellar del Vallès, sobre el tractament periodístic donat pel mitjà de comunicació municipal 'L'Actual' a la intervenció de l'AV en el Ple municipal de febrer de 2023.

ANTECEDENTS

La queixa fa referència, d'una manera genèrica, al tractament periodístic que dona habitualment el mitjà L'Actual a les intervencions de l'AV El Balcó de Sant Llorenç, de Castellar del Vallès, en el Ple municipal des de que es van iniciar aquestes participacions veïnals el mes de novembre de 2022.

Segons la part demandant, totes les seves intervencions *“han estat modificades, esbiaixades i falsejades pel mitjà municipal. No s'ha volgut reflectir la veritat de les nostres intervencions per pur interès polític, ja que es pretén protegir la imatge de l'Alcalde i l'equip de govern”*.

En concret, la queixa que correspon a aquest expedient fa referència a la notícia publicada a la pàgina 8 del nº 695 de l'Actual, corresponent a la setmana del 3 al 9 de març de 2023, en la que s'informa de la sessió del Ple municipal del mes de febrer de 2023.

Enllaç a la notícia: <https://www.lactual.cat/uploads/s1/70/98/87/web-actual-695.pdf>

Diu l'AV que la informació publicada sobre la seva intervenció al Ple de febrer, citada en els titulars de la notícia, no s'ajustava a la veritat del que allà es va exposar, ja que ometia el malestar expressat per no consultar als veïns i pel fet de deixar fora de la sala de Plens a ciutadans per tal d'invisibilitzar les discrepàncies del veïnat.

També es queixa l'AV que, en la descripció dels fets per part de l'Actual, es diu que la seva intervenció va tenir lloc “un cop acabat el Ple”, cosa que segons ells és falsa, ja que va ser demanada i autoritzada en temps i forma.

Per tot el que exposen, el dia 4 de març de 2023 els demandants van sol·licitar a l'Actual la publicació d'una nota de rectificació tan de les formes emprades en l'article com del seu contingut, en un format i rellevància similars als que tenia la notícia publicada. El text de la

rectificació, la publicació de la qual demanava l'AV, figura com annex a aquesta ponència.

La resposta del setmanari l'Actual es va produir el 19 de març d'enguany, en la que es manifestava que, després d'haver-ho consultat amb el secretari i els serveis jurídics municipals, no s'havia trobat cap motiu per al·legar cap dret a rectificació. En el seu lloc, es va oferir a l'AV la possibilitat de fer servir l'espai de la bústia com fan altres entitats de Castellar. Els correus electrònics intercanviats entre l'AV i L'Actual s'adjunten també com annex.

CODI DEONTOLÒGIC

L'AV que formula la queixa considera que la notícia pot representar una vulneració, total o parcial, dels criteris 1, 3, 6 i 7 del Codi Deontològic, concretament el que es descriu a continuació:

Criteri 1: Informar de manera acurada i precisa.

El professional del periodisme està compromès amb la recerca de la veritat i, conseqüentment, té l'obligació d'acostar-se a la realitat dels esdeveniments amb la màxima fidelitat possible. Els mitjans han d'observar sempre una clara distinció entre les informacions i les opinions, difondre únicament informacions contrastades amb diligència, i evitar la difusió de conjectures i rumors com si es tractés de fets.

Criteri 3: Rectificar les informacions incorrectes.

L'obligació d'esmenar tant les informacions com les interpretacions resultants que s'hagin demostrat falses o errònies comporta fer-lo amb promptitud i amb el tractament i extensió proporcionats. Així mateix, els mitjans de comunicació han d'atendre el dret de rèplica quan aquest sigui sol·licitat en termes raonables.

Criteri 6: Conciliar els drets individua amb el dret del públic a saber.

El periodista ha defensar el dret a la informació davant de qualsevol restricció a la transparència exigida per l'interès públic, especialment quan les fonts son administracions i organismes oficials.

Criteri 7: Evitar el conflicte d'interessos.

Com a norma genera, els professionals de la informació han d'evitar qualsevol situació de conflicte d'interessos, ja sigui d'àmbit polític, comercial, econòmic, financer o familiar, que posi en qüestió la credibilitat i imparcialitat de la seva funció.

AL·LEGACIONS

El setmanari L'Actual va ser convidat pel CIC a presentar les al·legacions que considerés oportunes el dia 16 de març de 2023. Les va aportar, al cap de dues setmanes, el senyor Julià Guerrero López, director de Mitjans de Comunicació de l'Ajuntament de Castellar del Vallès i, com a tal del setmanari L'Actual.

Les al·legacions neguen d'entrada les presumptes vulneracions del Codi Deontològic que els atribueix l'associació veïnal, basant-se en que es tracta d'una queixa infundada i en la manca de proves que donin suport a les afirmacions i acusacions que hi figuren i que resulten lesives per als interessos del mitjà de comunicació.

L'Actual focalitza les seves al·legacions en la notícia publicada al n° 695 del setmanari, tot i hi afegeix una extensa darrera al·legació per defensar-se d'altres afirmacions i acusacions que es desprenen d'intervencions dels representants de l'Associació de Veïns El Balcó de Sant

Llorenç en Plens municipals anteriors al mes de febrer de 2023. Aquesta ponència no entrarà en el contingut d'aquesta darrera al·legació per entendre que queda fora de l'àmbit de la queixa actual.

En síntesi, les al·legacions que es prenen en consideració exposen els següents fets:

- Que la intervenció, prevista pels mecanismes de participació directa de la ciutadania (ROF i ROM), és va produir una vegada tancada la sessió del Ple municipal, i té un caràcter menor en comparació amb la rellevància jurídica, formal i de publicitat del Ple de la Corporació municipal.
- Dit l'anterior, l'Actual considera que no hi ha lloc a la causa sobre la falta de correspondència entre la importància i transcendència de les intervencions de l'AV i l'abast que hauria de tenir la seva difusió en el mitjà local, donat que sí s'ha aplicat la deguda proporcionalitat.
- Que les informacions elaborades per L'Actual sobre el Ple corresponen al gènere de la crònica política i que intenten explicar, de forma senzilla i entenedora, els temes tractats al llarg de la sessió, que pot arribar a durar més de quatre hores, el contingut de la qual s'ha d'exposar necessàriament de forma sintètica.
- Que la presumpció de que hi ha una voluntat d'amagar coses a la ciutadania és insostenible, atès que la retransmissió íntegra del Ple es fa per ràdio i vídeo, que estan a disposició del públic.

L'enllaç al vídeo és aquest i la intervenció del representant de l'AV s'inicia en el minut 01:22:30: <https://www.youtube.com/watch?v=F8ivehLRHMY&t=4950s>

CONSIDERACIONS

Per millorar la comprensió de la problemàtica que ens ocupa, la situació plantejada es pot descompondre, bàsicament, en dues parts. La primera part fa referència a la proporcionalitat entre la importància de la intervenció de l'AV i el tractament periodístic de la mateixa en l'article de l'Actual que informa del Ple del mes de febrer.

Pel que fa a aquesta primera part, és evident que ens trobem davant d'una qüestió de caràcter qualitatiu, fet que dificulta justificar qualsevol conclusió. Però, és innegable que el text fa referència a la intervenció del representant de l'AV, concretament en el seu darrer paràgraf on es denuncia, entre altres, l'incompliment del Codi Deontològic per part del setmanari l'Actual.

Per contextualitzar els fets, convé destacar que el del mes de febrer va ser un Ple marcat per les protestes d'alguns moviments veïnals contra un projecte de pisos de lloguer protegit, projecte que compta amb el suport unànim del plenari municipal, i que va acaparar una bona part de l'interès mediàtic de la sessió, tal com queda reflectit en els titulars i el contingut de la crònica del mitjà local.

A la vista de la crònica publicada es pot concloure que el tractament donat a la intervenció de l'AV és proporcional en relació al conjunt de la sessió, més tenint en compte el dret del mitjà a la seva autonomia envers el què comenta i com ho fa.

La segona part té a veure amb el dret del demandant a exigir una rectificació pública per la presumpció d'inexactitud, biaix o falsedat de la informació facilitada pel setmanari l'Actual en l'article sobre el Ple.

Segons indica el representant de l'AV El Balcó de Sant Llorenç, el setmanari l'Actual ja es va veure obligat a rectificar la notícia sobre el contingut de les seves intervencions en el Ple del

mes de gener, encara que ho va fer no en l'espai d'actualitat que ocupava la notícia sinó en l'espai d'opinió del mitjà, fet que va interpretar com un intent d'amagar la informació al públic. En el cas del Ple de febrer, on es va demanar també poder exercir el dret de rectificació, la resposta de L'Actual, recolzada amb l'opinió del secretari municipal i els serveis jurídics, va ser la de considerar que no hi havia cap motiu per al·legar l'esmentat dret i que, tanmateix, l'associació veïnal podia fer ús de l'espai de la bústia que és la que s'assigna a les entitats del municipi per posar-se en contacte amb la ciutadania.

Entre les raons que exposen des de l'associació veïnal per exercir el dret de rectificació hi ha el fet que la crònica omet la part de la seva intervenció en la que s'expressa el malestar per no haver consultat al veïnat sobre el projecte de pisos de lloguer protegit, tot invocant la legislació vigent en matèria de transparència i bon govern.

Tampoc està d'acord el representant veïnal quan a l'article de L'Actual es diu que la seva intervenció va tenir lloc "un cop acabat el Ple" quan, segons ell, aquesta intervenció, va demanada i acceptada formalment d'acord amb allò que disposa el Reglament Orgànic Municipal (ROM). Sobre aquest punt, es pot comprovar a l'enllaç anterior sobre el vídeo (minut 01:21:52), que just abans de la intervenció l'Alcalde declara finalitzat el Ple.

De conformitat amb la ponència, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent

ACORD:

Analitzada la queixa presentada, a la vista de les al·legacions rebudes i de totes les consideracions anteriors, entenem que el tractament donat pel setmanari en la crònica del Ple a la intervenció del representant veïnal ha estat correcte i, per tant, no resulta pertinent la rectificació demanada sobre el contingut d'aquella crònica. En conseqüència, no s'ha pogut identificar cap vulneració dels criteris del Codi Deontològic.

Pel que fa als expedients de tramitació no ordinària queden aprovats els següents expedients:

TNO C.2023 Posicionament del CIC sobre el "clickbait" arran d'una queixa tramitada al 2022.

El Consell de la Informació de Catalunya (CIC) observa amb preocupació com el *clickbait* (pesca-clics) s'ha convertit en un fenomen cada cop més habitual en moltes capçaleres del país, tot posant en risc la veracitat de les informacions i generant una pèrdua de confiança per part de la ciutadania.

En l'actual context de digitalització de la informació, en què les fonts de finançament tradicionals van a la baixa (especialment en el cas dels mitjans impresos) i les subscripcions digitals no són una font de finançament consolidada, els mitjans digitals senten la urgència de monetitzar els seus continguts a través de la publicitat, que ve determinada per l'audiència (nombre de "clics" o visites). Aquest fet provoca que molt mitjans prioritzin la creació de continguts que puguin generar prou interès en l'audiència com per accedir-hi, independentment de quina sigui la seva rellevància informativa.

El *clickbait*, doncs, s'entén com un contingut digital amb un títol cridaner que té com a únic objectiu aconseguir que els usuaris entrin a dins de la notícia, per tal d'obtenir el màxim volum d'audiència que es pugui traduir en un increment dels ingressos publicitaris. Tot i que entra dins la lògica periodística que els titulars hagin de ser cridaners i atractius, el problema s'esdevé quan el titular pesca-clics incita a l'error, l'especulació o directament a la desinformació, ja que això topa amb el principis del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes de Catalunya. En ocasions, els titulars pesca-clics estan redactats de forma deliberadament enganyosa i/o ambigua, de manera que la informació que es pot llegir a l'interior de la notícia no respon a les expectatives generades. En aquest àmbit, els criteris quantitius (aconseguir el màxim d'audiència o "clics") passen per sobre els qualitius (oferir una informació veraç i d'interès públic).

A més, degut a la necessitat de mantenir el lector tant de temps com sigui possible dins de la notícia -un altre aspecte que tenen en compte les mètriques de l'audiència digital-, aquestes informacions poden pervertir la tradicional estructura de la piràmide invertida que ha regit històricament el periodisme, de manera que el lector es troba amb informacions de *background* o d'escàs interès a l'inici de la notícia i ha d'esperar fins al darrer paràgraf per obtenir explicacions sobre el titular.

Els continguts que són fruit del *clickbait*, doncs, tendeixen a una simplificació del missatge i sovint pateixen de falta de precisió. Estan redactats amb una ambigüitat deliberada que condueix a l'especulació, oferint sovint informacions incompletes i fomentant el sensacionalisme i/o l'exageració. A més, estan conduint de forma progressiva transformació de l'agenda informativa, ja que sovint es tracta de notícies extravagants i anecdòtiques que tenen un escàs valor informatiu.

L'extensió generalitzada del *clickbait* genera serioses amenaces en el periodisme, ja que va en contra de la pròpia essència de la professió. L'abús del *clickbait* pot fer perdre als mitjans el seu principal valor davant la ciutadania, que és la credibilitat, ja que una part dels usuaris comencen a ser conscients d'aquest fenomen i de la pèrdua de confiança que els genera.

Davant de la proliferació de casos de *clickbait*, doncs, el Periodisme no pot deixar de reflexionar sobre la seva funció i recuperar l'essència d'allò que el fa necessari per a la societat: Oferir informació veraç i contrastada complint els preceptes del Codi Deontològic, que és l'eina amb què compta la professió per tal de garantir els criteris de l'ètica periodística.

Allunyar-se del Codi Deontològic fa que el Periodisme dimiteixi de la seva funció principal i deixi de ser referència per a la societat a l'hora de rebre una informació de qualitat i que segueix els paràmetres indispensables de l'ètica professional.

El Codi Deontològic de Catalunya té, entre els seus criteris, alguns aspectes que no pot oblidar

cap periodista a l'hora de redactar les seves informacions i notícies, igual com ha de respectar l'ordre amb què ha d'aparèixer la informació i aportar les dades d'una manera clara i el màxim de precisa possible.

Per aquest motiu, el Consell de la Informació de Catalunya recorda els criteris **01** –Informar de manera acurada i precisa–, **02** –Evitar perjudicis per informacions sense prou fonament– i **09** –Respectar el Dret a la Privacitat– del Codi Deontològic com els preceptes bàsics per afrontar el fenomen del *clickbait*, i que els periodistes els tinguin especialment presents a l'hora de redactar les seves informacions. Si no es fa, s'està vulnerant el Codi Deontològic i, per tant, la norma bàsica dels periodistes del país per garantir un Periodisme rigorós i compromès amb l'ètica professional.

A més dels tres criteris esmentats del Codi Deontològic de Catalunya no es pot oblidar que al seu **Annex B**, dedicat específicament a recomanacions sobre Internet, que és l'àmbit en què es desenvolupa el *clickbait*, hi ha un **criteri 02** de 'Transparència i rigor' en què es recull, entre d'altres, que "el producte informatiu ha de poder ser identificat com a tal sigui quina sigui la seva naturalesa formal. La distinció entre informació i opinió també és igualment exigible, així com la diferenciació entre publicitat i informació".

Per totes aquestes raons, des del Consell de la Informació de Catalunya es fa una crida als professionals del Periodisme a respectar amb el màxim de rigor els preceptes del Codi Deontològic de Catalunya per acabar amb el fenomen del *clickbait* o pesca-clics i recuperar les bones pràctiques en el sí de la professió.

TNO D.2023 Queixa traslladada pel Col·legi de Periodistes sobre la publicació d'una fotografia errònia en una notícia del digital El Taquígrafo que tractava sobre una persona desapareguda.

TNO D.2023 ASSUMPTE: Queixa traslladada pel Col·legi de Periodistes sobre la publicació d'una fotografia errònia en una notícia del digital 'El Taquígrafo' que tractava sobre una persona desapareguda i que vulneraria el Codi Deontològic de la professió periodística.

ANTECEDENTS

En data 6 de març de 2023, el Col·legi de Periodistes de Catalunya va traslladar una queixa de la senyora C.C. en la qual comunicava que des de feia uns dies, a la secció de Successos del diari digital El Taquígrafo s'estava utilitzant una foto seva, agafada del seu perfil de LinkedIn, per il·lustrar, erròniament, la notícia d'una dona desapareguda a Esparraguera.

La senyora C.C. explica en el seu escrit de queixa que, via email, havia exigít al mitjà la retirada de la seva fotografia, però que mai va tenir èxit ni resposta. Remarca, també, l'ensurt que la publicació de la foto havia causat a la seva família i que per això demanava empara al Col·legi de Periodistes de Catalunya, abans de prendre mesures judicials.

Atès que el tema podia vulnerar el Codi Deontològic de la professió, concretament els Criteris

2 i 3, el Consell de la Informació de Catalunya va admetre la queixa a tràmit.

PROCEDIMENT NO ORDINARI

Un cop rebuda la queixa, a través de la secretaria tècnica del CIC es va comprovar que la fotografia errònia encara continuava publicada al diari digital El Taquígrafo i, tenint en compte la necessitat d'atendre la petició de la Sra. C. C. el més aviat possible, es van fer les gestions oportunes, de manera no ordinària a la establerta en els expedients del CIC, per contactar amb el mitjà, sense obtenir resposta en el correu electrònic que figurava a la seva web ni en el telèfon mòbil, que no estava operatiu.

Buscant noves vies de comunicació, finalment es va poder contactar amb l'autora de la informació, a través d'un missatge privat al compte particular de twitter. Com a resposta, la periodista va indicar que immediatament retirarien la foto i que tot havia sigut un error. A més a més, indicava que la imatge errònia també l'havien publicat altres mitjans de comunicació, fet que el CIC no ha pogut verificar. En una cerca a google, tots els mitjans que van publicar la notícia sembla que han fet servir la fotografia correcta de la persona desapareguda i no la que utilitzava El Taquígrafo i que ha motivat la queixa de la reclamant.

Cal remarcar, també, que fent seguiment de la notícia, el CIC va comprovar que dies després s'havia trobat el cos sense vida de la persona desapareguda a Esparreguera, cosa que encara feia més urgent i necessari retirar la foto de la demandant.

AL·LEGACIONS

En tenir coneixement de l'error, El Taquígrafo va retirar immediatament la fotografia de la senyora que presenta la queixa i la va substituir per una imatge d'arxiu sense cap identificació personal. Més enllà d'aquest fet, el mitjà no ha fet arribar cap escrit al CIC, tal i com se li va demanar, per indicar les gestions realitzades, aportar les al·legacions pertinents i disculpar-se davant la persona afectada. Exhaustiu el termini que se'ls va donar, el CIC s considera que el mitjà no presenta al·legacions.

CRITERIS DEONTOLÒGIC APLICATS

2. Evitar perjudicis per informacions sense prou fonament

No s'han d'usar expressions injurioses ni difondre dades imprecises o sense base suficient que puguin lesionar la dignitat de les persones i provocar dany o descrèdit a entitats públiques o privades.

3. Rectificar les informacions incorrectes

L'obligació d'esmenar tant les informacions com les interpretacions resultants que s'hagin demostrat falses o errònies comporta fer-ho amb promptitud i amb el tractament i l'extensió proporcionats. Així mateix, els mitjans han d'atendre el dret de rèplica quan aquest se sol·liciti en termes raonables.

CONCLUSIONS

Publicar una fotografia extreta del perfil de LinkedIn, sense contrastar suficientment si la persona subjecte de la notícia coincideix amb la propietària del compte d'aquesta xarxa social és una praxis informativa que contravé el principi bàsic del periodisme recollit al Criteri 1 del

Codi deontològic: “El professional del periodisme està compromès amb la recerca de la veritat i, conseqüentment, té l’obligació d’acostar-se a la realitat dels esdeveniments amb la màxima fidelitat possible”.

A més d’aquest principi general, l’error en la publicació de la fotografia en qüestió incideix directament en allò que exposa el Criteri 2: “No s’han de (...) difondre dades imprecises o sense base suficient que puguin lesionar la dignitat de les persones...”

Per altre part, la falta de resposta del mitjà a les demandes inicials de la persona afectada i a les posteriors peticions fetes des d’aquest Consell no deixen en bon lloc al mitjà pel que fa al compliment del Criteri 3 que demana fer amb promptitud les esmenes d’allò que s’hagi demostrat fals: “L’obligació d’esmenar tant les informacions com les interpretacions resultants que s’hagin demostrat falses o errònies comporta fer-ho amb promptitud i amb el tractament i l’extensió proporcionats”. Tot i això, cal dir que quan el CIC va poder contactar amb l’autora de la notícia, la substitució de la fotografia es va fer amb celeritat.

Finalment, el CIC lamenta que el mitjà no hagi atès la petició d’al·legacions i, sobretot, que no s’hagi excusat ni de formà pública ni privada davant la persona afectada, cosa fins a la data no tenim constància de que s’hagi fet.

De conformitat amb la ponència, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent **ACORD:**

Que el mitjà digital El Taquígrafo ha vulnerat el Criteri 2 del Codi Deontològic. En canvi, al retirar la fotografia, a petició del CIC, ha complert amb el que estableix el Criteri 3. El CIC valora la celeritat amb que va actuar la periodista en tenir coneixement de l’error, però lamenta que el mitjà no hagi respost els missatges dirigits als punts de contacte que ofereix públicament.

PLE CIC 26/06/2023

TNO B.2023 Proposta de reflexió del CIC sobre el tractament que estan donant els mitjans de comunicació al voltant dels conflictes armats

TNO B.2023 ASSUMPTE: Escrit de queixa del dia 28 de desembre de 2022 del Sr. Martí Olivella Solé (en endavant, M.O.) en relació a la falta d’informació en els mitjans sobre la campanya aturemlesguerres.cat, excepte la cobertura d’uns pocs mitjans esmentats en la queixa, que podria vulnerar el Codi Deontològic de la professió.

ANTECEDENTS: La queixa especifica que als criteris del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes de Catalunya que estima vulnerats, són els següents: 1, 2, 3, 4 i 5 (Annex D) però no indica quin o quins mitjans serien els responsables sinó que parla de “tots” amb unes petites excepcions. Concretament:

Tots els mitjans presents a Catalunya, excepte els qui, almenys, han informat de la campanya aturemlesguerres.cat:

només la Cadena Ser ha fet un reportatge de 6 minuts al A viure que son dos dies. "Aprender a hacer la paz" <https://cadenaser.com/embed/audio/460/1671869363420/>

Vilaweb un breu amb foto <https://www.vilaweb.cat/noticies/accio-sorpresa-contras-gerres-barcelona/>

Articles a Catalunya Plural <https://catalunyaplural.cat/ca/una-taca-doli-per-aturar-la-gerra/>
i Catalunya Cristiana: <https://catalunyacristiana.cat/la-campanya-aturem-les-gerres-estenes-accions-pacifistes-per-tot-catalunya/>

I breus en: El Segre, Diari de Terrassa, El Punt Avui Girona, Bon Dia, Terrassa Digital, Món Terrassa, Malarrassa, Lleida Ràdio,

Amb la queixa presentada i amb posterioritat, el Sr. M.O. envia una sèrie de arxius e emails amb informació que s'ha tingut en compte per a la redacció i aprovació de la present ponència, que han quedat dipositats a l'arxiu del CIC. Són els següents:

- Doc. 1 (DOCUMENT_01_aturemlesgerres.pdf) Presentació d'una queixa on-line sobre transgressió de criteris del Codi Deontològic de la professió periodística
- Doc. 2 (DOCUMENT_02_aturemlesgerres.pdf) Informe. Convocatòries, notes de premsa i publicacions. Campanya Aturemlesgerres.cat
- Doc. 3: (DOCUMENT_03_aturemlesgerres.pdf) Article "El fantasma de Lord Ponsonby: censura, desinformación y propaganda en la guerra de Ucrania"
<https://www.camaracivica.com/divulgacion-politica/el-fantasma-de-lord-ponsonby-censura-desinformacion-y-propaganda-en-la-gerra-de-ucrania/>
- Doc. 4: (DOCUMENT_04_aturemlesgerres.pdf) Article mencionat en el Doc 3 "Guía cívica para comprender el conflicto entre Rusia y Ucrania"
<https://www.camaracivica.com/divulgacion-politica/guia-civica-para-comprender-el-conflicto-entre-rusia-y-ucrania/>
- Doc. 5 (DOCUMENT_05_aturemlesgerres.pdf) "Posició de la Xina sobre la solució política de la crisi d'Ucraina"
https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/2649_665393/202302/t20230224_11030713.html

També s'han tingut en compte un comunicat del CIC on es feia referència al treball dels periodistes sobre la guerra però es recordaven els punts del Codi de l'annex D: <https://fcic.periodistes.cat/2022/03/02/reconeixement-del-treball-dels-periodistes-sobre-la-gerra-a-ucraina/>

I informació del CIC relacionada amb el tema dels mitjans i els refugiats: <https://fcic.periodistes.cat/2016/04/14/arran-la-gerri-dels-refugiats-el-cic-recorda-el-dret-a-la-intimitat-i-a-la-propia-imatge/>
<https://fcic.periodistes.cat/2016/09/29/el-cic-organitza-el-20-doctubre-la-jornada-media-i-refugiats/>

Finalment, per fer aquesta ponència hem obtingut la col·laboració del Grup d'Estudis del Grup de Treball de Periodisme per la Pau del Col·legi de Periodistes de Catalunya, del que hem format part les persones encarregades d'aquesta ponència. El grup d'Estudis analitza la

cobertura mediàtica de la guerra d'Ucraïna, prenent com a referència l'Annex D del Codi Deontològic dels Periodistes Catalans, que també tenim en compte per la ponència. L'objecte de l'estudi són sis mitjans de comunicació de referència a Catalunya, triats en funció de la seva popularitat, el canal de difusió, la seva condició de públics i privats i la llengua emprada: TV3, TL5, La Vanguardia, El Nacional, Catalunya Ràdio i RAC 1. Al ser impossible la revisió de tots el dies de la guerra ni de totes les publicacions o emissions, s'han seleccionat uns dies clau com els del inici i del aniversari, i els de les manifestacions populars i proposta de pau de la Xina, i en el cas de radio i tv, els programes informatius i franges de més audiència.

ALGUNES DADES RELLEVANTS SOBRE PERIODISME I GUERRA D'UCRAÏNA

En primer lloc, és important remarcar que la guerra d'Ucraïna **és una guerra a Europa** que ens ha afectat directament per les decisions dels governs europeus d'enviar material militar i per l'arribada de refugiats o pels vincles tant amb Ucraïna com amb Rússia de part de la població.

En aquest context, i malgrat l'autocrítica que puguem fer sobre part de la cobertura realitzada en aquests mesos, no s'ha de perdre de vista el context, del qual destacarem algunes dades rellevants:

- **L'Assemblea General de l'ONU va condemnar la invasió russa** el passat 2 de març, amb una majoria important a favor dels seus 141 països membres.
- Aquest mateix dia **la Comissió va anunciar que suspendria els drets de retransmissió en EU dels mitjans de comunicació estatals de Rússia RT i Sputnik.**
- El 7 de març, **Rússia fos suspesa del Consell de Drets Humans.** Part d'aquestes vulneracions als drets humans s'han realitzat contra periodistes.
- El 25 de maig de 2022, **la Junta Executiva de la European Broadcasting Union (EBU) va suspendre als seus membres russos.**
- **Crisi a l'Alliance of Independent Press Councils of Europe (AIPCE)** que es va fent cada cop més profunda. La crisi es va iniciar amb la petició del Consell de Premsa d'Ucraïna (del març de 2022) d'excloure el Consell de Premsa Rus de l'Aliança en considerar que ja no podia respondre independentment de les seves missions. L'Assemblea General anual d'octubre sobre aquest tema no va aconseguir la majoria especial necessària per fer-ho. Per tant, el Consell de Premsa Rus continua a l'Aliança i el Consell de Premsa d'Ucraïna va a decidir marxar i això ha provocat una crisi amb la sortida d'altres consells.

Sobre l'impacte de la guerra en el periodisme, diferents organismes internacionals han mostrat la seva preocupació:

- **Amnistia Internacional (AI)** denunciava l'11 de març de 2022¹ que a Rússia s'estava: bloquejant els mitjans de comunicació independents, que a alguns fins i tot se'ls havia declarat "organitzacions indesitjables" i criminalitzat, el tancament d'emissores de ràdio independents, xarxes socials prohibides (*Facebook* i *Twitter*) i que 150 periodistes havien fugit. El 4 de març de 2022, el Parlament rus va aprovar nova legislació que augmentava les penes per difondre

¹ <https://www.es.amnesty.org/en-que-estamos/noticias/noticia/articulo/rusia-la-implacable-represion-del-kremlin-amordaza-el-periodismo-independiente-y-el-movimiento-contra-la-guerra/>

“informació falsa” o “desacreditar” a les forces armades russes amb multes que AI qualifica de “exorbitants” i penes de fins a 15 anys de presó. Durant els següents 3 dies, més de 140 persones van ser detingudes per aquesta nova llei. Les paraules “guerra”, “invasió” o “atac” per a definir les accions militars de Rússia i les crides a la “pau” estan prohibits en la pràctica. AI denunciava que des de l’inici de la invasió, a Rússia es va imposar el que denomina com a “censura pròpia de la guerra per a silenciar la dissidència”. S’afirma que des del 24 de febrer es va ordenar que s’usessin exclusivament fonts oficials que tinguessin el beneplàcit de l’Estat, baix advertiment de penes greus pel que denominen com a “notícies falses”. Per tant, es denunciava la privació a la població russa de l’accés a una informació plural, lliure, imparcial o fidedigna.

- El **Consell d'Europa** ha denunciat que la nova legislació Russa és la més dura contra la llibertat de premsa des del final de la Guerra Freda.

- El 7 de març de 2023 es va publicar l’informe de la la **Platform to Promote the Protection of Journalism and Safety of Journalists**: “War in Europe and the Fight for the Right to Report”². En total: 83 pàgines sobre l’impacte de la guerra en el periodisme a Europa, que compta amb el suport del Consell Europeu i que seria impossible recollir aquí. En total, es parla de 127 periodistes a la presó en tota Europa (Bielorússia inclosa). Són un 60% més que en 2021, per la qual cosa podria deduir-se que es nota en aquestes xifres l’impacte de la guerra d’Ucraïna i que aquesta ha suposat una reculada per a la llibertat de premsa a Europa. Com l’informe afirma des de l’inici: aquesta és una guerra que, en algunes parts d’Europa, és contra el periodisme que compta ja amb 12 periodistes morts i 21 ferits. Hi ha gairebé 7.000 pàgines web que han estat bloquejades tant a Rússia com en els territoris ucraïnesos annexionats, incloent mitjans de comunicació independents i organitzacions pro drets humans. També recull aquest informe que els càrrecs contra periodistes van més enllà dels delictes de premsa, com la sospita de suborn³, frau i extorsió⁴, finançament d’activitats extremistes⁵ o organització terrorista⁶. En la pàgina 7 d’aquest informe s’explica el següent (traducció de l’ original en anglès):

Més de 11.000 periodistes han estat acreditats per les autoritats ucraïneses per a informar sobre la invasió de Rússia. Cobrir la guerra ha estat un gran desafiament davant els bombardejos indiscriminats, els atacs selectius contra infraestructures de radiodifusió i comunicacions, els freqüents i prolongats talls d’energia, i els intents d’atacar i capturar a periodistes en àrees ocupades per Rússia. Les sales de redacció han sotmès el desplegament dels seus reporters a estrictes protocols de seguretat. Com Ucraïna va decretar la llei marcial i va fer del secret militar una prioritat, a molt pocs corresponsals de guerra se’ls permetia estar en el front. Aquells que ho van fer van haver d’estar particularment alerta donada l’activa hostilitat de les forces russes cap als periodistes.

---

² <https://rm.coe.int/prems-050623-gbr-2519-annual-report-partner-organisations-to-the-safet/1680aace4d>

³ “Azerbaijani Journalist Avaz Zeynalli Remanded in Custody on Bribery Charges”, <https://go.coe.int/t70vs>

⁴ “Russian authorities

⁵ “Journalist Andrei Zayakin Charged with Financing Extremist Activity” <https://go.coe.int/2Pj7I>

⁶ “Crimean Tatar Journalist Vilen Temeryanov Detained by Russian Authorities on Terrorism Charges” <https://go.coe.int/IEtjC>

- La **UNESCO** ofereix dades (17 de maig de 2023) de 12 periodistes assassinats⁷ i danys en 256 llocs culturals i 3246 institucions educatives. En concret, sobre els periodistes, la UNESCO dedica un espai en la seva pàgina web⁸.

Els propis mitjans i agències s'han fet eco dels problemes dels periodistes que han cobert aquesta guerra. Per exemple, **Euronews**⁹ publicava el 23/02/2023 com Riga s'havia convertit en un refugi per als periodistes que abans treballaven a Rússia, després de la invitació del ministre d'Afers exteriors de Letònia als periodistes que treballaven en aquest país, fent referència al centre de mitjans de comunicació que s'ha obert i que des de l'inici de la guerra ha assistit a més de 500 treballadors de mitjans de comunicació d'Ucraïna, Bielorússia i, sobretot, de Rússia. Segons dades de Euronews:

Deutsche Well, el servicio ruso de la BBC, el Washington Post y otros han abierto oficinas en Letonia. Los principales medios de comunicación de la oposición rusa, como Meduza, Novaya Gazeta, la televisión Current Times y Radio Free Europe/Radio Liberty ahora también tienen su sede en Riga.

S'han publicat també notícies sobre dotacions econòmiques als periodistes ucraïnesos per a garantir que la població tingui accés a la informació¹⁰. En aquesta informació es fa referència al desè aniversari del **Pla d'Acció de l'ONU sobre la Seguretat dels Periodistes i la Qüestió de la Impunitat**¹¹ i a l'esdeveniment celebrat per la Conferència d'Alt Nivell sobre **Seguretat dels periodistes: Protegir els mitjans per a protegir la democràcia**¹² (3-4/11/2022, Viena, Àustria), posant l'accent principalment en les decisions del Consell Executiu de la UNESCO el 16 de març de 2022. En aquest Consell, s'exigeix, per exemple¹³:

el pleno respeto de la resolución 2222 (2015) del Consejo de Seguridad de las Naciones Unidas, relativa a la protección de los periodistas, los profesionales de los medios de comunicación y el personal asociado en situaciones de conflicto armado, con el objetivo de combatir la desinformación y promover medios de comunicación libres, independientes e imparciales como una de las bases esenciales de una sociedad democrática, y que, por lo tanto, pueden contribuir a la protección de los civiles, y recalca la necesidad de que los medios de comunicación traten la información de manera objetiva y no discriminatoria;

Els **corresponsals espanyols** en la guerra d'Ucraïna van rebre el premi de **L'Associació de Mitjans d'informació (AMI)** per la seva "indispensable labor para que los ciudadanos puedan conocer a través de su testimonio los hechos que tristemente están transformando la historia

⁷ <https://www.unesco.org/es/ukraine-war/damages-and-victims>

⁸ <https://www.unesco.org/en/ukraine-war/damages-and-victims#journalists-killed>

⁹ <https://es.euronews.com/2023/02/23/un-ano-de-guerra-en-ucrania-riga-refugio-para-los-periodistas-que-trabajaban-en-rusia>

¹⁰ <https://www.unesco.org/es/articles/ucrania-la-unesco-lanza-un-nuevo-programa-de-apoyo-periodistas-ucranianos>

¹¹ <https://www.unesco.org/en/communication-information/safety-journalists/un-plan-action#:~:text=It%20includes%20six%20areas%3A%20raising,and%20other%20stakeholders%20to%20%23EndImpunity>

¹² <https://www.bmeia.gv.at/en/european-foreign-policy/human-rights/priorities-of-austrian-human-rights-policy/safety-of-journalists/safety-of-journalists-protecting-media-to-protect-democracy-high-level-conference-vienna-3-4-november-2022/>

¹³ https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380945_spa/PDF/380945spa.pdf.multi

de Europa”. Concretament es va donar aquest reconeixement a 58 periodistes¹⁴ de mitjans o grups com Vocento, Prensa Ibérica, PRISA Media, Grupo Godó, Unidad Editorial, Agencia EFE, La Razón, La Voz de Galicia, Diari ARA, Henneo i El Progreso de Lugo.

REFLEXIÓ SOBRE TRACTAMENT INFORMATIU DELS CONFLICTES

Si bé hi ha cert consens en quin seria la forma ètica de tractament informatiu dels conflictes, recollida en l'Annex D del nostre Codi deontològic, també és cert que resulta complicat traçar límits clars sobre el que seria una cobertura correcta d'un conflicte. Sobretot, en un context com l'actual en el qual la guerra a Ucraïna sembla estar-se interpretant, de manera majoritària almenys en els mitjans, com una “guerra justa” o “guerra ètica” per part d'Ucraïna. D'entrada, es consideri o no vàlida aquesta teoria, el que s'observa és que aquest context interpretatiu, que afecta a tota comunicació que es faci en aquest marc, no s'explicita en cap cas.

Com expliquen Baer i Capizzi en la seva anàlisi: la guerra justa i el pacifisme comparteixen la presumpció que, en les condicions estipulades per la metateoria de la guerra justa, diguem que matar quedaria si no justificat almenys comprès com una espècie de legítima defensa. Si bé hi ha cert consens en aquest tema, no es pot obviar ni silenciar que també hi ha importants veus que posen en dubte aquest consens o aquestes justificacions i diuen que s'ignoren preguntes fonamentals sobre la naturalesa i la funció de l'autoritat política, que haurien de ser tingudes en compte en qualsevol reflexió ètica profunda sobre una guerra.

Més enllà del marc teòric en el que contextualitzem un conflicte, també preocupen habitualment en aquests casos els efectes que té no sols la sobreexposició al dolor i la violència, sinó simplement l'exposició constant a elles. Susan D. Moeller fins i tot posa nom al desinterès que s'acabaria generant per aquesta sobreexposició mediàtica a aquests temes: “Compassion fatigue”¹⁵. No obstant això, tampoc sembla convenient tractar de protegir la població ocultant o silenciant determinats temes perquè això té també uns efectes preocupants tant en la falta de conscienciament de la població com en el tipus de relat que es transmet i, en conseqüència, en la memòria col·lectiva dels fets que es conservarà, com expliquen Pardo y Morcate¹⁶ sobre la cobertura visual de la recent crisi per la pandèmia de COVID-19.

En el centre del debat hi ha també altres temes apassionants que han anat sorgint en els últims

---

¹⁴ Los premiados: Luis de Vega, Luis Doncel, Óscar Gutiérrez, María R. Sahuquillo, Cristian Segura, Jacobo García, Antonio Pita, Javier G. Cuesta y Raúl Sánchez Costa, Albert García, Massimiliano Minocri, Alex Onciu, Samuel Sánchez, Jaime Villanueva y Saúl Ruiz Mata (de El País). Fernando Salcines, Iñaki Ortega, Manuel Bruque Jiménez, Sara Gómez Armas, Xavi Fernández García, Claudia Sacrest Martos, María Traspaderne Navarro, Isaac Jiménez Martín, Carles Grau Sivera, Miguel Gutiérrez Gutiérrez, Lourdes Velasco Pla, Guillermo Esteban Estrada Biba, Luis Ángel Reglero, Luis Lidón, Orlando Barria, Borja Sánchez Trillo, Manuel Lorenzo, y Rostyslav Averchuk (de la agencia EFE); Félix Flores, Plàcid García-Planas, María Paz López, Joaquín Luna, Xavier Mas de Xaxás y Gemma Saura (La Vanguardia); Mikel Ayestarán, Mónica García Prieto, Álvaro Ybarra Zavala, Matías Nieto Koenig y Laura López Caro (Vocento); Ricardo Mir de Francia y Marc Marginedas (Prensa Ibérica); Javier Espinosa Robles y Alberto Rojas Blanco (Unidad Editorial); Cristina Mas y Mónica Bernabé (Ara); Alfonso Masoliver (La Razón); Pablo Medina (La Voz de Galicia); Gervasio Sánchez (Heraldo de Aragón) y Marcos Méndez Moreira (El Progreso de Lugo).

¹⁵ Moeller, Susan D.: *Compassion fatigue: How the media sell disease, famine, war and death*. New York: Routledge, 1999.

¹⁶ Pardo, Rebeca, y Montse Morcate: «Photojournalism and Covid-19: Representation and Invisibility During the First Confinement in Spain». *Profesional De La información* 31 (2), 2022. <https://doi.org/10.3145/epi.2022.mar.01>.

20-30 anys sobre el poder polític¹⁷ no sols de les notícies sinó també de les pròpies imatges¹⁸, molt menys estudiades que els textos i en les quals en els últims anys estan succeint coses molt interessants encara que no necessàriament bones¹⁹, especialment en els conflictes violents²⁰.

El problema de fons, potser, és que paraules i imatges, per no parlar de pel·lícules, sèries, xarxes socials o videojocs, han anat pujant el to, i amb ell el nostre nivell de tolerància o de mesura de què considerem com un excés o sensacionalisme.

AL·LEGACIONS

No s'han pogut sol·licitar atès que en la queixa no s'esmenta cap mitjà en concret. El fet de que no s'hagin pogut demanar, ha impedit obtenir dels mitjans les reflexions pròpies sobre el que s'ha fet, com s'ha fet i per què. Per tant, no sabem les raons ni motivacions del mitjans ni dels periodistes en qüestions fonamentals per aquesta ponència com: si hi ha hagut la possibilitat de donar veu a mes fonts, si hi ha hagut o no censura o autocensura, entre d'altres. Així mateix, tampoc hem pogut comprovar fins a quin punt els periodistes i mitjans coneixen l'Annex D del codi deontològic.

PONÈNCIA

A partir de la documentació revisada i d'una primera lectura i visionat de mitjans (que com ja s'ha dit no ha pogut ser exhaustiva) arribem a la conclusió de que els mitjans han fet un gran esforç per la cobertura de la guerra amb un resultat irregular. Per una banda, hi ha aspectes molt ben tractats per alguns mitjans. Però hi ha alguns aspectes de les Recomanacions de Annex D que es van incorporar al Codi sobre el tractament de conflictes bèl·lics o armats (<https://www.periodistes.cat/codi-deontologic#annex-d>) que sovint s'han vulnerat.

Com a positiu de la cobertura, destaquem l'empatia amb les víctimes ucraïneses de la guerra que s'observa tant envers les víctimes directes dels atacs com envers els refugiats. Així mateix, s'ha fet un gran esforç per mostrar els efectes econòmics i energètics de la guerra en els ciutadans europeus. En canvi, no hi ha hagut la mateixa cobertura de les víctimes en el bàndol rus (encara que tenint en compte les limitacions d'accés a elles podem entendre que pot ser no ha sigut possible).

També veiem que els mitjans han fet un gran esforç per mostrar els horrors i les tragèdies de la guerra. Malgrat això no s'han observat als mitjans el mateix esforç per cobrir alternatives al conflicte que no siguin bèl·liques: els moviments i propostes de pau, o respostes alternatives a la guerra.

Cal remarcar aquí el paper dels mitjans locals, o els que tenen seccions o mirades més locals, que han donat mes espai i veu a les protestes contra la guerra i als moviments de pau que han tingut lloc als seus territoris.

---

¹⁷ Azoulay, Ariella: *The civil contract of photography*. New York: Zone Books, 2008.

¹⁸ Linfield, Susie: *The cruel radiance: Photography and political violence*. The University of Chicago Press, 2010.

¹⁹ Pardo, Rebeca y Morcate, Montse: *Muerte y espectáculo: las imágenes de la guerra de Ucrania*. *The Conversation*, 12/04/2022. <https://theconversation.com/muerte-y-espectaculo-las-imagenes-de-la-guerra-de-ucrania-180811>

²⁰ Butler, Judith. "Torture and the ethics of photography". *Environment and planning D: Society and space*, v. 25, n. 6, 2007, pp. 951-966

Les 5 recomanacions de l'Annex que apareixen a la denúncia son: 1, 2, 3, 4 i 5.

01. Donar veu a tots els actors i promoure la comprensió entre les parts implicades. Afavorir el diàleg.

Es dona veu a tots els actors en el conflicte, però es dona molt més espai i temps a Zelenski, la UE i la OTAN que no pas a Putin i la Xina, per exemple. A més, es qüestionen les paraules o intencions d'aquests més del que succeeix amb Zelenski o els polítics occidentals.

Habitualment, falten les veus de la pau, els grups que promouen la pau o que qüestionen la guerra. Inclús els dies en que hi ha manifestacions per la pau, la cobertura mediàtica d'aquest esdeveniments en els mitjans és escassa, en alguns mitjans casi inexistent i només excepcionalment es dona veu als manifestants pacifistes. Com ja s'ha dit abans, en aquest punt s'ha de fer l'excepció dels mitjans locals, o amb interessos locals, que sí que ho han fet.

A Europa aquesta guerra s'ha plantejat com a ètica o justa perquè "hi ha un agressor i un agredit al mateix temps que es defensen els valors i principis europeus". En aquest context es més fàcil donar veu a un dels "nostres", considerant Ucraïna com a país europeu. Rússia es vist com l'enemic, i no es menciona com a europeu, ni gairebé mai les seves motivacions. Com s'explica al Annex D, això complica la comprensió de les raons que pugui tenir l'altre, es tanca la porta al diàleg i es bloqueja la desescalada del conflicte.

02. No deshumanitzar cap part; cal parlar de les víctimes i també dels victimaris.

Com s'ha explicat en la recomanació anterior, el problema de base per a la neutralitat i la cobertura ètica de la guerra és la simpatia o empatia que hi ha envers una de les parts del conflicte: Ucraïna. A això hem de sumar, una altre vegada, el context de guerra ètica o guerra justa en el qual habitualment s'emmarca el conflicte des de l'inici motivat per la invasió de Rússia. Malgrat això, com ens recorda l'Annex:

Tots els actors són humans, amb independència del fet que les seves accions puguin ser criminals, i a tots els bàndols hi ha víctimes, dels febles i dels forts. També entre els uns i els altres hi pot haver victimaris. Recordar la condició humana de totes les persones fa més difícil les actuacions cruels d'uns i altres i la seva justificació contribueix a reduir el sofriment i a mostrar com d'inhumana és la guerra.

S'ha humanitzat molt els ucraïnesos o en general els ucraïnesos residents aquí en tots els mitjans, fins i tot en programes musicals en els quals se'ls han dedicat interpretacions. Només alguns mitjans han donat veu als testimonis de russos que han hagut de fugir del seu país. S'ha de tenir en compte, per altra banda, que quasi tots els russos que es mostren o donen la seva opinió als mitjans son contraris a Putin. Com no tenim al·legacions dels mitjans, no podem valorar les dificultats que han tingut els periodistes per accedir tant a veus contraries a Zelenski dins d' Ucraïna com a les de russos en el seu país degut a les ja esmentades condicions de treball complicades per la censura o control rigorós dels periodistes per part de Rússia, Ucraïna i el tancament de fonts russes per part de la UE.

En altres conflictes, quan els periodistes no feien bé el seu treball sorgien les veus que els acusaven de no ser imparcials. No obstant això, per tot el comentat anteriorment, en aquest conflicte sembla que l'empatia amb els ucraïnesos estigui al darrere de que els/les periodistes

no mostrin habitualment l'escepticisme necessari i no posen en qüestió les fonts informatives, imatges, declaracions etc. que reben.

No obstant això, la deshumanització dels russos, esta molt present en la cobertura i no solament en els nostres mitjans. La CNN en Español analitza, per exemple, aquest biaix internacional en aquest vídeo²¹ "*Periodistas analizan el sesgo de la cobertura periodística sobre la guerra en Ucrania*".

D'altra banda, un altre principi ètic oblidat és el que inclou la Convenció de Ginebra quan prohibeix entrevistar presoners de guerra. En aquest cas, també s'han entrevistat soldats russos detinguts, en general nois joves als que se'ls veu totalment indefensos en la seva por i desesperació.

03. Evitar el llenguatge de les parts combatents i dels seus aliats. Exposar els enganys de qualsevol d'aquestes.

Aquesta guerra ens planteja un primer problema amb aquesta recomanació si considerem que el nostre país es un aliats que envia armes i ajuts a una de les parts combatents: Ucraïna. Per tant, ens preguntem com es pot evitar el llenguatge dels aliats als mitjans quan Espanya es part implicada. Es innegable que hi ha una empatia per part de mitjans i periodistes occidentals envers una de les parts. Com a conseqüència, el llenguatge que s'utilitza es més proper a Ucraïna que a Rússia, que ha prohibit inclús la utilització de paraules com a "guerra" o "invasió". Al mitjans occidentals han informat d'aquesta prohibició però l'han ignorat. En canvi, el llenguatge de la propaganda ucraïnesa i de l'OTAN, basat en la seva visió de la guerra, està present com hem dit: "hi ha un agressor, Rússia, i una víctima, Ucraïna i el que està en joc son els principis i valors europeus"; "Occident protegeix Ucraïna"²².

Explica l'annex D que: "Els actors també batallen en el camp de la informació, per a ells es tracta de fer propaganda". Poques vegades això ha estat tan cert com en aquesta guerra. En el moment en que va esclatar, els mitjans tenien clar que era també una guerra de la informació i aquesta idea s'ha anat diluint amb el temps. Els mitjans de comunicació catalans/ espanyols, tot i la intensa campanya d'imatge que envolta el president ucraïnès i l'abundant propaganda que fa arribar a Occident, mai no la qüestionen, i en canvi, si la de Rússia.

S'han destacat especialment les habilitats de comunicació de Zelenski, actor abans que president. Zelenski va arribar a demanar en un discurs que s'utilitzessin les xarxes per a intentar parar la guerra, molt conscient de la importància de la comunicació i la propaganda de guerra. Antoni Gutiérrez-Rubí parla de la importància de "las videosefifis, el *streaming* permanent y la humanització transmedia" per a l'altra guerra que Zelenski manté a les xarxes socials²³.

Aquesta guerra ha estat qualificada com la primera guerra de Tiktok, que molts joves han seguit a través de Instagram i de Tik Tok. Hem comprovat que els continguts que els mitjans seleccionen per a les xarxes socials pot redimensionar la importància de la guerra en dies concrets per invisibilitzar-la o per donar-li un protagonisme que pot ser no te en el format

²¹ <https://www.youtube.com/watch?v=xyZg8Xqo45k&t=187s>

²² Beatriz Navarro. *La Vanguardia* 16/05/2023. Pàgina 5

²³ Gutiérrez-Rubí, Antonio: "La otra guerra de Zelenski se libra en las redes sociales", 18/03/2023. <https://www.gutierrez-rubi.es/2022/03/18/la-otra-guerra-de-zelenski-se-libra-en-las-redes-sociales/>

original. Per altre banda, en el cas de alguns mitjans directament es fan uns vídeos molt curts d'opinió sobre la guerra que es impossible que recullin el que diu el mitjà en el seu format original i que utilitza un llenguatge diferent. S'hauria de reflexionar sobre l'impacte que això té sobre el públic més jove que pot ser només s'informa per xarxes.

04. Mostrar els grups que en la base treballen per la pau, no només els dirigents. En particular, els esforços de la societat civil, que atén les víctimes físicament, materialment i emocionalment.

Aquesta es la recomanació més relacionada amb la queixa rebuda i més clarament vulnerada en un aspecte. Podríem dir que no hem trobat un mitjà que respecti la primera part d'aquesta recomanació constantment, en el dia a dia, més enllà de la informació sobre una manifestació o una iniciativa per a la pau en concret. En canvi, sí que hem observat molt d'esforç en la cobertura de l'ajut de ciutadans del nostre país a refugiats ucraïnesos, que seria la segona part de la recomanació.

També s'ha de deixar clar que es cobreixen les iniciatives de pau d'entitats com les Nacions Unides o la Comissió Europea, o bé de països com la Xina, millor o pitjor. Ara be, degut a que els mitjans de comunicació tradicionals del nostre país, com fan la majoria dels europeus i nord-americans, se situen en el bàndol de la Unió Europea i l'OTAN contra Rússia, els plans de pau que s'han presentat fins ara no són valorats i analitzats "per se". Se n'ha informat sempre des de la mirada d'aquest bàndol. El mateix pla de pau de la Xina és desacreditat i pràcticament desestimat pels mitjans occidentals, darrera del rebuig de l'OTAN i l'UE.

D'altra banda, considerem que quan les iniciatives són de grups de la societat civil que organitzen manifestacions, vagues o un altre tipus d'iniciatives, reben molt poca atenció mediàtica (o cap) tal i com es denuncia a la queixa rebuda. Concretament, en la queixa es diu: Tots els mitjans presents a Catalunya, excepte els qui, almenys, han informat de la campanya aturemlesguerres.cat: només la Cadena Ser ha fet un reportatge de 6 minuts al A viure que son dos dias. "Aprender a hacer la paz" <https://cadenaser.com/embed/audio/460/1671869363420/> Vilaweb un breu amb foto: <https://www.vilaweb.cat/noticies/accio-sorpresa-contra-guerres-barcelona/>

Articles a Catalunya Plural: <https://catalunyaplural.cat/ca/una-taca-doli-per-aturar-la-guerra/>

i Catalunya Cristiana: <https://catalunyacristiana.cat/la-campanya-aturem-les-guerres-estenen-accions-pacifistes-per-tot-catalunya/>

I breus en: El Segre, Diari de Terrassa, El Punt Avui Girona, Bon Dia, Terrassa Digital, Món Terrassa, Malarrassa, Lleida Ràdio.

En l'Annex D es recorda donar cobertura als esforços de la societat civil que atén les víctimes físicament, materialment i emocionalment. Si bé, com hem dit, hi ha dies en els que s'ha fet, sobre tot els dies de la arribada massiva de refugiats, en general el focus d'atenció dels mitjans està posat sobre els polítics. Per tant, es vulnera amb freqüència en tots els mitjans analitzats aquesta recomanació, sobre tot quan diu:

No reduir l'abast del focus informatiu a les elits, sinó obrir-lo als grups de base augmenta la

pressió sobre els líders per trobar camins reals cap a acords amb el contrari.

S'ha de fer una menció especial, una vegada més, als mitjans locals o amb visió més local, que sí han fet una millor cobertura en aquest sentit.

Concretament, els mitjans generalistes i que no son locals, ignoren completament les accions de la "Plataforma Aturem les guerres" que des del mes de novembre passat, s'han estès per una quinzena de ciutats i pobles de tot Catalunya. Cada setmana mobilitzen desenes de persones contra la guerra d'Ucraïna i contra totes les guerres però no n'hem trobat un ressò als mitjans generalistes. Menció especial mereix el cas de TV3, que sí ho fa però per fer-ne befa al programa "Està Passant" on se'n riuen dels manifestants pacifistes d'Oliana.

05. Explorar els conflictes en la seva complexitat i tractar la violència i els seus efectes tan visibles com invisibles, però també ocupar-se de les causes diverses que els han generat.

En les informacions analitzades hem observat diferències importants en les cobertures dels mitjans que han fet l'esforç (o l'han pogut assumir econòmicament) de tenir periodistes en el terreny i de comptar amb especialistes.

Aquesta guerra es molt complexa. No es tracta només de russos contra ucraïneses sinó també dels altres interessos polítics, econòmics i estratègics d'altres actors internacionals com ara: Estats Units, l'OTAN o la Xina. Aquesta es una dificultat afegida per a la seva cobertura en un país que també forma part de la equació. Com explica l'annex:

Els conflictes rarament es limiten a enfrontaments bilaterals. Hi sol haver més actors i tots solen ser complexos. A més, a cada costat pot haver-hi grups propers a sectors similar dels altres contendents -per raons materials, morals, sentimentals, etc.-. Veure les afinitats por ajudar els processos de pau.

Hem trobat alguns mitjans que han intentat explicar el conflicte en la seva complexitat però, en general, no es parla en profunditat de les causes del conflicte, dels seus orígens i antecedents històrics. Tampoc de la seva evolució en els últims anys, que faria entendre a la gent d'on ve el problema i com es pot resoldre.

Tampoc es parla habitualment dels perills i les conseqüències que pot tenir per a la pau mundial el manteniment d'una guerra com aquesta al si d'Europa.

Si sobre tot s'informa de la violència que només es respon amb violència, si quasi no es recullen tots els temes que han portat al conflicte, i no s'exploren els intents de negociació o d'iniciatives de pau, es pot donar la sensació de que no hi ha cap alternativa ni solució que no sigui bèl·lica.

CONCLUSIÓ:

Volem deixar clar que no és possible analitzar tots els mitjans ni tots els missatges emesos des de l'inici de la guerra, per la qual cosa s'ha intentat analitzar una mostra representativa de mitjans però les generalitzacions que es fan en aquesta ponència no pretenen acusar a ningú sinó ajudar a posar sobre la taula una reflexió de fons sobre com estem comunicant i informant sobre la guerra.

Per altra banda, amb la experiència del treball del grup d'estudis (format per periodistes professionals i acadèmics) amb el que hem col·laborat per a aquesta ponència, sembla

pertinent destacar que a pesar de la claredat del Annex D en les seves recomanacions, sorgeixen molts dubtes a l'hora de l'aplicació dels seus conceptes per exemple els de "llenguatge de les parts", "sensacionalisme" o "bel·licisme". Falta més formació i, sobre tot, més reflexió i anàlisi del tema.

Finalment, som conscients de que hi ha hagut dificultats, censures i autocensures a l'hora de cobrir aquesta guerra que compliquen la feina dels periodistes i que poden estar al darrera de les mancances trobades. Per això considerem que hagués sigut important tenir les al·legacions dels mitjans a l'hora de redactar aquesta ponència. Donada la generalització excepcional de la queixa rebuda això no ha sigut possible.

ACORD:

Analitzada la queixa presentada, comprovem que, a pesar dels esforços dels mitjans i de que hi ha hagut treballs molt ben fets, en la cobertura de la guerra de Ucraïna hi ha hagut vulneracions de totes les recomanacions esmentades en la queixa rebuda ja sigui en algun moment o altre. Entenem que la feina feta per la professió periodística, com en qualsevol conflicte, es pot millorar. Per tant, des del Consell de la Informació de Catalunya es fa una crida als professionals del Periodisme a reflexionar sobre el tractament ètic que es fa de la guerra de Ucraïna. Animem també a conèixer millor el Codi Deontològic de la professió periodística de Catalunya per informar més èticament de la guerra i donar-li una cobertura que tingui més en compte les recomanacions del Annex D.

En el cas de la Guerra de Ucraïna es demana un esforç major per complir les recomanacions de l'Annex D: donar veu a tots els actors i promoure la comprensió entre les parts implicades; per no deshumanitzar cap part del conflicte; per evitar el llenguatge de les part combatents i dels seus aliats; per mostrar els grups que en la base treballen per la pau, no només els dirigents; per explorar el conflicte en la seva complexitat i tractar la violència i els seus efectes tan visibles com invisibles, però també ocupar-se de les causes que els han generat; per evitar el sensacionalisme i també impedir l'emissió sense control de missatges en línia que siguin bel·licistes, xenòfobs, racistes i sexistes; per aprofitar les similituds entre els conflictes perquè les experiències constructives ajudin els que encara no han trobat un camí de resolució; i per esmentar sempre les fonts de la informació i en el cas d'informacions fetes sota censura o imposicions, fer-ho saber als receptors.

Recordem que la base de la feina periodística és entendre el conflicte i fer que la gent l'entengui i això només ho aconseguirem a força d'escoltar totes les parts i els seus motius. Per això els/les professionals han de tenir una visió clara i crítica de cada conflicte i no poden servir a una de les parts.

També animem a la professió periodística a mostrar un major compromís amb la pau. Hauria de ser un principi implícit del periodisme doncs forma part del compromís amb la ciutadania. El periodisme només pot ser bel·ligerant amb la veritat.

El periodisme ha d'aconseguir que l'opinió pública estigui informada del que passa i per què passa, però entenem que en la cobertura de la guerra d'Ucraïna, els periodistes europeus estan sotmesos a unes pressions ètiques sense precedents. Les emocions de la ciutadania davant les víctimes, les posicions i els interessos estratègics dels diferents governs i empreses

periodístiques, així com les sensibilitats culturals i nacionals de la gent xoquen sovint amb les responsabilitats i principis tradicionals del periodisme.

El problema de la guerra d'Ucraïna és que ha destruït molts principis, el primer el del dret a la vida, però també fa tremolar els principis i valors del periodisme en la zona en la que sempre ens hem enorgullit de defensar-los. Per això, com fan altres institucions com la nostra en diferents llocs, animem a la professió a buscar la veritat i informar-ne, esforçar-se perquè la informació provoqui el menor dany possible, actuar amb independència i ser capaços de donar comptes a la ciutadania de la feina feta.

A més, recordem les limitacions pròpies que han patit els periodistes per les censures i prohibicions d'aquesta guerra. I, sobre tot, dir que hi ha periodistes que posen cada dia en risc la seva vida per informar-nos. Un recordatori molt especial per als companys que han mort o han estat ferits en el seu esforç per fer la millor cobertura.

Finalment, considerem que tota queixa hauria de incloure amb exactitud els mitjans i peces que son objecte de reclamació perquè es humanament impossible poder revisar tota la informació i es una mancança important no poder demanar les al·legacions als mitjans i periodistes per comptar també amb la seva resposta.

Continuant amb les queixes de tramitació ordinària es dona pas a l'expedient 6/2023 a petició del ponent per haver de deixar la reunió abans d'hora. El Ple l'aprova per unanimitat:

Expedient núm. 6/2023

---

1. Motiu i contingut de la queixa

El queixant (*en endavant GG*) formula la queixa de la forma següent:

"El motiu es el tractament que ha tingut la notícia de la detenció i reclusió del meu fill (*en endavant MG*). El passat dijous dia 9 el meu fill va ser retingut en dependències dels mossos d'esquadra per ser portat el dia següent als jutjats de Valls per tal de prendre-li declaració. Aquesta declaració es va perllongar fins a les 23 hores aproximadament, hora en que va ser traslladat al centre penitenciari de Mas d'Enric, on segueix en règim de presó provisional.

La meva queixa ve donada perquè el mateix dia de la compareixença, i abans de que finalitzés, ja sortia la notícia de la seva detenció publicada en algun mitjà digital (El Vallenc i la Vanguardia). Aquesta notícia anava acompanyada de les dades complertes del meu fill, tot plegat quan la família encara no teníem notícies dels advocats d'aquest desenllaç posterior a la declaració. El setmanari "El Vallenc" publica que la informació li ha estat comunicada pel jutjat i confirmada en un comunicat pel TSJC. En el conjunt de publicacions que apareixen a partir del dia següent en la majoria de mitjans, tant escrits com audiovisuals, es notifica la "presó provisional per un presumpte delictes" o directament "presó per un delictes" donant així els fets com a provats. Les publicacions dels dies següents mostren amb tota claredat el nom complet, dades personals i fotografies del "presumpte acusat". Es per això que m'agradaria formular el meu desacord i la intenció de revertir aquesta situació tant desagradable i injusta. Hem estat pendents de la publicació del Setmanari El Vallenc (publicació amb molt ressò local i comarcal) del divendres següent als fets, es a dir del dia 17 de març i la publicació s'ha repetit de nou.

No tinc motiu de queixa sobre publicar la notícia, sinó que, com ja he dit, sobre la manera

de tractar-la. Havia contactat amb la direcció d'aquest mitjà, on després d'atendre'm amablement, no m'havien pogut assegurar que tractarien amb el respecte que considero professional i humà pel que fa al dret de presumpció d'innocència i de intimitat, ja que tenen intenció de fer públiques tant les dades personals com les fotografies del meu fill.”

Dies més tard, GG comunica al CIC el següent: Estem evidenciant dia a dia que en el nostre cas (el meu fill concretament), hem rebut un escarni públic en referència a la publicació de la notícia amb totes les dades personals i imatges de l'acusat. En cap cas dels que estan apareixen tals mitjans de comunicació s'actua d'aquesta manera. Inclús el diari Ara publicava un reportatge totalment despectiu cap al MG, amb unes fonts impossibles de recollir en tant poc de temps. Així mateix a Tv3 i 324 apareixia com a primera notícia, i reforçada amb dades i imatges del que consideren vida privada del meu fill”.

El dia següent a l'empresonament, l'Agència Catalana de Notícies (ACN) distribueix a la premsa la següent notícia:

“Presó per al jove cineasta MG per agressió sexual a una menor durant dos anys

La víctima té actualment 14 anys

El jutjat de guàrdia de Valls ha decretat aquest divendres presó provisional comunicada i sense fiança per al cineasta de 23 anys d'Alcover (Alt Camp) MG, investigat per una presumpta agressió sexual a una menor durant dos anys, segons ha informat el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC). La jutgessa ha practicat avui l'exploració de la menor i ha pres declaració al detingut. Un cop acabada la compareixença, la magistrada ha acordat la privació de llibertat. La causa està oberta per un delictes continuat d'agressió sexual a menor de 16 anys. La víctima té actualment 14 anys. MG va ser detingut dijous i aquest divendres ha passat a disposició judicial.”

Per part d'El Vallenc s'han aportat al CIC telemàticament un recull de notícies publicades amb la notícia de la detenció de MG que estan a disposició dels consellers pel seu coneixement a l'hora de debatre i aprovar aquest ponència.

La notícia de la detenció i entrada a presó provisional comunicada de MG (a dia d'avui en llibertat provisional) va tenir un gran ressò en la premsa donat que és una persona coneguda en la cultura del país. En general, les publicacions de premsa que hem consultat, han divulgat la notícia sense aprofundir o conjeturar sobre els fets que han provocat la detenció. No obstant, palesem que en alguns mitjans hi ha frases que poden semblar acusatòries, si bé dins la totalitat de la notícia s'usa també un altre vocable que desmenteix l'acusació. Per exemple, La Vanguardia fa un titular que sembla una imputació (“Prisión para MG por agredir sexualment a una menor”), però en el contingut diu que a MG se le està investigant “por una presumpta agresión sexual a una menor”. En canvi, el mitjà El Vallenc –qui més va publicar en aquest cas– tant en els titulars com en el cos de l'escrit s'utilitza sempre el concebut “presumpte”. Tornarem a parlar d'aquesta qüestió en el punt 4.

2. Al·legacions de VilaWeb, Agència Catalana de Notícies, El Nacional i El Mundo

A). VilaWeb presenta les següents al·legacions:

“1) L'origen de la notícia és un text distribuït per l'Agència Catalana de Notícies. En el cas del text publicat per VilaWeb la notícia d'agència es fa servir parcialment.

2) En la notícia hi ha uns fets clarament contrastats que són que MG ha estat detingut i ha

ingressat a presó.

3) D'acord amb l'article 5 del Codi Deontològic, s'hi explicita la font de la informació que és el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya.

4) D'acord amb l'article 10 del Codi Deontològic, en el text s'hi deixa clar que G és autor presumpte de l'agressió sexual, perquè cal esperar al judici per a confirmar-ho. Tot i això el fet que el jutge el posi en presó és també un aspecte important de la notícia a tenir en compte.

4) Respecte al fet de publicar el nom, la fotografia i la professió de G, cal tenir en compte el factor de coneixement públic i notorietat de la persona implicada. Tot i que no hi ha una regla exacta sobre aquest punt és una evidència constatable que en aquest tipus de notícies si la persona involucrada és coneguda, a la informació s'hi incorporen generalment les dades de la seva activitat pública.

5) En aquest sentit considerem que el Codi Deontològic podria ser menys ambigu en els seus articles 9 i 12 i potser seria interessant d'incorporar un nou annex clarificant aquest.”

B). Al·legacions de l'Agència Catalana de Notícies

“La primera notícia correspon a la detenció efectuada pels Mossos d'Esquadra, confirmada pel mateix cos policial, amb qui hi vam contactar un cop vam veure la informació publicada a 'El Vallenc'. De fet, a la informació se cita el mitjà perquè és qui avança la detenció.

Posteriorment, es publica la segona informació, una actualització de la primera, amb la resolució del jutjat de guàrdia de Valls, que decreta presó provisional comunicada i sense fiança per al detingut. Aquesta informació està confirmada pel TSJC, que minuts abans publica un tuit amb la informació i apuntant que la causa està oberta per un delictes continuat d'agressió sexual a menor de 16 anys.

La informació es publica en dos temps perquè, en un primer moment, el fet noticable és la detenció per part dels Mossos d'Esquadra i, posteriorment, la presó decretada pel jutjat de guàrdia.

Pel que fa a la presumpció d'innocència, en cap cas a les informacions publicades es donen els fets per provats i en diverses ocasions hi apareix la paraula 'presumpte'. El detingut és arrestat pels Mossos acusat del delictes i el jutjat de guàrdia decreta la presó provisional per una causa oberta per aquest delictes.

Respecte a les dades personals, per part de l'ACN en cap cas hem publicat cap fotografia ni cap altre document audiovisual relacionat amb aquest fet informatiu. Els Mossos d'Esquadra van confirmar l'edat del detingut (com fa en la majoria de casos) en el moment en què els redactors encarregats de la informació van fer la gestió corresponent. Pel que fa al nom de l'arrestat, els redactors van confirmar la identitat a través de fonts pròpies i es va prendre la decisió de publicar-la perquè és una persona amb projecció pública en l'àmbit cultural. De fet, el seu nom apareix en ressenyes de mitjans especialitzats. A més, també es van valorar els antecedents recents de casos del món de la cultura que s'han vist implicats en aquest tipus de delictes i la dimensió mediàtica que han tingut, alguns dels quals a la mateixa demarcació.”

C). Al·legacions parcials d'El Nacional (en blau) en la part que aquí interessa

La informació donada ho és amb total cura i fidelitat als fets succeïts i sobre els que tracta la notícia relatada. Tota la informació és fonamentada, certa i contrastada (com el propi Sr. GG indica, ja que reconeix que aquesta és certa). No poden, en cap cas, considerar-se vulnerats

els criteris del 1 al 5 del Codi Deontològic.

Per altra banda, en quant a l'equilibri entre el dret a la informació i els drets individuals dels protagonistes de les notícies, cal dir que, en aquest cas, es tracta d'un persona amb un cert ressò públic, ja que la seva activitat es desenvolupa dintre de la cinematografia.

Això no vol dir que aquesta persona no hagi de veure preservada la seva intimitat, però és cert que el deure d'informació pel que han de vetllar els periodistes, fa que aquesta menció sigui transcendent. El dret a la privacitat no suposa que la informació acurada d'un fets punibles suposi una intromissió. Tots els elements mencionats a la notícia són rellevants i d'interès, a més a més de totalment certs i contrastats.

Així tampoc es vulneren els criteris 7 al 9.

En quant a la presumpció d'innocència, cal dir que el text és totalment respectuós amb aquesta donat que es fa menció a la presumpta comissió del delictes quan es fa referència al Sr. GG Però també, informa de la detenció i presó, així com del fet que els Mossos estan investigant una agressió sexual, tots ells fets objectius i certs. En cap cas, es pot considerar vulnerat el criteri 10.

En el text no es fan servir ni expressions gratuïtes, ni molt menys ofensives o vexatòries, donat que la notícia està tractada amb el rigor i amb la concreció que són exigibles amb la gravetat dels fets relatats. Per tant, tampoc es pot considerar vulnerat el criteri núm. 12.

D). Resum de les al·legacions del diari El Mundo

En les extenses al·legacions que presenta el diari El Mundo, és de constatar una abundant i acurada jurisprudència de sentències del Tribunal Constitucional i del Tribunal Suprem (Sala del Civil) aplicables als fets que ens ocupen, les quals tenen un gran interès des del punt de vista judicial. En aquest sentit, cal remarcar que aquesta jurisprudència està íntimament relacionada amb la ètica periodística, especialment amb la necessitat de veracitat que ha de validar la informació per difondre les notícies. Per això, ens limitarem a citar els aspectes pels quals El Mundo al·lega que no vulnera la presumpció d'innocència que reclama el queixant, a partir de les orientacions, especialment les de l'article 10 d el Codi Deontològic.

Respecte la presumpció d'innocència:

“Se substancia la queja sobre la base de considerar que en la información se sumisistran datos como el nombre de la persona involucrada, domicilio, fotografía y se lesiona su presunción de inocencia. Entendemos que la queja presentada no incumple ninguno de los criterios del Código Deontológico en cuanto es claro el respeto a la presunción de inocencia de la información, no se desvela ningún dato atinente a la intimidación del protagonista y la fotografía publicada lo es del presunto autor de los hechos, una fotografía en su ámbito profesional público como Director de cine”.

1º.- En relación al derecho a la presunción de inocencia el Titular de la información, en ningún caso lesiona la presunción de inocencia ya que es inequívocamente cierto que como indica expresamente la información se acordó por un Juzgado de Valls prisión para el director de cine de MG por agredir sexualmente a una menor durante dos años.

Además como se puede apreciar desde el mismo primer párrafo de la información y en el desarrollo de la misma, se alude a que se acordó prisión provisional, por la acusación de un delito de agresión sexual, aludiéndose al detenido como sospechoso.

En el siguiente párrafo, se alude a que se acordó prisión provisional sin fianza y comunicada, que la causa está abierta por un delito continuada de agresión sexual a menor de 16 años. (...) 2º.- En cuanto a la relevancia e interés informativo del nombre del Sr. MG, nos encontramos ante un ciudadano que al momento de producirse los hechos, ostenta relevancia e interés público personal (conocido director de cine) y además derivado de los graves hechos supuestamente delictivos con los que está relacionado judicialmente (agresión sexual a menor de edad continuada), que incluso llevaron a acordar la prisión provisional comunicada y sin fianza.

Así para el caso de informaciones de actuaciones judiciales la conducta informativa estará autorizada cuando aquella se haga eco de la Instrucción, vicisitudes, actuaciones y diligencias de un procedimiento judicial. (...)

Al objeto de determinar la prevalencia del derecho de información frente al derecho al honor, a la intimidad y a la propia imagen del demandante, han de concurrir diversos requisitos, a saber: (1) que se trate de difundir información sobre un hecho noticioso o noticiable, por su interés público o por la persona que interviene en ellos, (2) que la información sobre tales hechos sea veraz y haya sido contrastada. En ausencia de alguno de ellos la libertad de información no está constitucionalmente respaldada y, por tanto, su ejercicio podrá afectar, lesionándolo, a algunos de los derechos que como límite enuncia el art. 20.4 CE (...)

(...) En conclusión, sin negar el carácter molesto de la información publicada, lo cierto es que nos encontramos ante hechos de radical y notoria relevancia pública, tanto por la persona involucrada en el mismo como por los hechos en sí mismo considerados. La información incluso fue difundida por nota del TSJC expresión inequívoca de aquella, y el tratamiento informativo dispensado por mi representado fue acorde con los criterios deontológicos de la profesión periodística, en concreto con el respeto a la presunción de inocencia, la audiencia de frases o palabras formalmente injuriosas o vejatorias, el respecto a la intimidad de los involucrados en la misma, sin facilitar a la opinión pública más datos de los estrictamente necesarios para cumplir el cometido esencial de la libertad ejercitada como es facilitar información de interés, relevancia pública y veraz sobre los hechos de relevancia penal ocurridos

3. Transcripció del criteri núm. 10 del Codi Deontològic: Salvaguardar la presumpció d'innocència

Tota persona acusada o investigada per un delict té dret a la presumpció d'innocència en les informacions i opinions relatives a indagacions, causes o procediments penals. El respecte i la protecció d'aquest dret són vigents des de l'inici de les actuacions judicials fins que es provi la culpabilitat en un procés que gaudeixi de les garanties necessàries. Els periodistes evitaran els prejudicis, així com sotmetre els implicats a judicis paral·lels.

4. Consideracions de la ponència

El Sr. MM, en el seu escrit, diu: "No tinc motiu de queixa sobre publicar la notícia, sinó que, com ja he dit, sobre la manera de tractar-la". Aquest maltractament, segons el Sr. MM, es deu a que les notícies que divulga la premsa "mostren amb tota claredat el nom complet, dades personals i fotografies del "presumpte acusat". i en un altre lloc es queixa de que es fan públiques "tant les dades personals com les fotografies del meu fill". Segons el Sr. MM, aquest

comportament periodístic comporta la vulneració del dret a la intimitat.

En un altre aspecte, es refereix a la vulneració de la presumpció d'innocència, quan diu: “En el conjunt de publicacions que apareixen a partir del dia següent en la majoria de mitjans, tant escrits com audiovisuals, es notifica la “presó provisional per un presumpte delictes” o directament “presó per un delictes” donant així els fets com a provats.

a). Dret a la intimitat

Pel que fa a la pretesa vulneració del dret a la intimitat que addueix el Sr. MM, hem de recordar en què consisteix aquest dret, que és superior ja que és un dret fonamental. El dret a la intimitat té per objecte garantir a l'individu un àmbit reservat de la seva vida, vinculat amb el respecte de la seva dignitat com a persona, front a l'acció y el coneixement dels altres. És a dir, atribueix al titular del dret el poder resguardar aquest àmbit reservat front a la seva divulgació per tercers. És evident que el dret a la intimitat, en el cas que ens ocupa, no té cap relació amb una detenció i entrada en presó per causes presumptament delictives que ha ordenat un jutge. A més, en aquest cas, ha sigut un jutge qui ha fet públic directament a la premsa les causes de la detenció. Sobre si es vulnera el dret a la intimitat mitjançant la publicació del nom complet i les dades personals amb fotografies del Sr. MG, també hem de respondre negativament ja que aquest és una “persona de notorietat pública”, es a dir, una persona que ha adquirit projecció pública i la seva actuació participa de l'interès general, que li ve donat per la condició intrínseca del lloc que ocupa en l'esfera social, en aquest cas la direcció de pel·lícules cinematogràfiques. Una persona que concita l'interès públic, que és coneguda fotogràficament i culturalment per un determinada societat, no pot demanar que se l'oblidi quan està en dificultats. En aquest cas, no s'adverteix que la premsa hagi divulgat dades personals íntimes del Sr. MG, sinó únicament qüestions ja conegudes de la persona.

b). Presumpció d'innocència

El Sr. MM es queixa de que la premsa vulnera la presumpció d'innocència al publicar com a fets provats la “presó provisional per un presumpte delictes” o directament “presó per un delictes”. La paraula “presumptes” és utilitzada pels mitjans de comunicació, però també per altres professions, fins i tot pel poder judicial, per fer notar que s'estan referint a una persona que no ha estat condemnada i, per tant, se li ha de conferir la “presumpció d'innocència” al no haver-se provat fins aquell moment el fet que se l'imputa en una causa judicial.

Altra cosa és imputar a una persona d'un delictes sense fer notar amb la paraula “presumpció” que encara no està condemnada i, en conseqüència, és innocent. Però això no es pot prendre al peu de la lletra. Un mer oblit en la frase d'un article no és, per sí mateix, suficient per atribuir-li la vulneració. El que compte és quina serà la percepció general del lectors destinataris de l'article, una vegada l'hagin llegit. Si una vegada llegit, els lectors acaben amb el convenciment de que aquella persona és culpable perquè l'han convençut el contingut de l'article, hi haurà una flagrant vulneració de la presumpció d'innocència (naturalment, quan la percepció dels lectors en general ha sigut aquesta, ja s'entén que no es tracta només d'una persona en particular).

En aquest context, les publicacions que hem anat analitzant sobre la notícia de l'empresonament del Sr. MG han tingut en compte, d'una manera o d'una altra, que s'havia de preservar la presumpció d'innocència.

De conformitat amb la ponència, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent **ACORD:**

No s'observa que els mitjans en paper o digitals que s'han analitzat en la difusió de la detenció i empresonament del Sr. MG hagin infringit la presumpció d'innocència o hagin vulnerat el dret a la intimitat.

Expedient núm. 4/2023

ASSUMPTE: La senyora M. M. envia una queixa al CIC amb relació al tractament fet al programa Planta Baixa de TV3 per les periodistes Rebeca Carranco i Agnès Marquès sobre el doble suïcidi ocorregut a Sallent.

ANTECEDENTS

El 21 de febrer de 2023, dues bessones es precipitaren al buit des del balcó de casa seva amb el resultat de mort per una i de greus lesions per l'altra.

Del que s'ha sabut a posteriori, corroborat per les cartes de comiat, sembla que la menor, morta, s'estava qüestionant des de feia unes setmanes la seva identitat de gènere, havia demanat ser tractada en masculí i ser anomenada Ivan . Aquesta condició havia estat motiu de mofa i assetjament per part de companys de l'institut.

Al programa planta Baixa de TV 3 es va parlar de la notícia els dies 23 i 24 de febrer referint-se a les "dues bessones", "les dues germanes". La senyora M.M considera que això vulnera l'ètica periodística concretament l'article 1 del Codi sobre "informar de forma acurada i precisa". Considera també que el tracte en femení va ser una falta de respecte, en contravenir el desig de la menor de ser tractada en masculí.

Comenta a més a més que, en cas de no tenir prou certesa sobre les informacions al respecte, s'hagués pogut emprar el gènere neutre.

AL·LEGACIONS

La corporació de Mitjans Audiovisuals de Catalunya ha fet arribar al CIC les al·legacions següents:

Que malgrat que a la carta de comiat de l'adolescent de Sallent expressava malestar per la seva identitat de gènere, cap font oficial no va confirmar si havia demanat que se l'identifiqués com a noi, ni a l'escola, ni a l'entorn familiar. Per això, TV3 va considerar fer el tractament en femení fins que arribés alguna confirmació formal que realment l'adolescent havia demanat un canvi per passar a ser noi. Una vegada l'avi del menor va confirmar oficialment que el seu net volia fer el trànsit, a partir del dissabte 25 de febrer, es va canviar la denominació en tots els programes.

CONSIDERACIONS PRÈVIES

A.- DEFINICIONS:

- **Trans:** persona que té o desitja expressar una identitat de gènere diferent de l'assignada en néixer.
- **Disfòria de gènere:** diagnòstic de l'última classificació de l'APA, DSM-5 (2013), que defineix el sofriment a causa de l'avversió de la persona als propis genitals. El grau de disfòria és

variable, i depèn en gran manera de les pressions externes que s'hagin patit respecte del seu cos i la seva identitat. No és sinònim de transsexualitat: hi ha persones trans que no pateixen un conflicte amb els seus genitals i no troben avantatges a sotmetre's a operacions plàstiques.

- **Identitat de gènere:** autoconcepció del gènere, és a dir, la identificació personal amb els rols que socialment s'atribueixen a homes i dones; pot o no coincidir amb el sexe i és independent de l'orientació sexual i afectiva.

- **Incongruència de gènere:** diagnòstic utilitzat en l'última classificació de l'OMS (CIM-11) de 2018, amb les mateixes característiques que la disfòria de gènere, però, a diferència d'aquesta, no consta entre els trastorns mentals sinó en les "condicions relacionades amb la salut sexual".

B.- INCREMENT DELS JOVES QUE ES DECLAREN TRANS.

En la darrera dècada, i sobretot en els últims cinc anys, el nombre de menors d'edat que es declaren transgènere ha experimentat un augment exponencial a Catalunya i continua en continu creixement. Actualment, fins a un 10% d'adolescents es declaren trans.

L'adolescència és un període especialment vulnerable durant el qual es pot experimentar certa incomoditat o malestar amb el propi cos; la fragilitat emocional pròpia d'aquesta etapa i la característica cerca de gratificació immediata dels joves, pot portar a fer asseveracions contundents com la de discordança amb el gènere que en moltes ocasions poden canviar amb el pas del temps.

A més a més, els adolescents de la generació actual solen tenir una baixa tolerància a la frustració, degut, segurament, a una sobreprotecció familiar mal entesa, que els resta resiliència.

D'aquí, la necessària cautela en enfront de afirmacions rotundes com la de ser trans davant la qual, convé un diagnòstic acurat, sobretot si hi ha demanda de tractaments que poden portar a situacions irreversibles.

La major incidència de joves trans avui en dia segur que té a veure amb la pressió social, donat que els menors són especialment sensibles a influències externes (amics, tv, xarxes socials) però també a la major llibertat i comprensió dels pares a l'hora d'acceptar-ho.

El procés de definició de la identitat sexual o de gènere de les persones menors trans (que sí que ho són) és un camí personal difícil, al qual es pot sumar una important estigmatització, marginació i, moltes vegades, violència, que poden donar lloc a conflictes i símptomes que cal contenir i tractar. L'ansietat, l'estrès, la profunda tristesa, la depressió o el suïcidi són més freqüents en el col·lectiu trans en el qual es donen, a més, diferents factors interrelacionats (ètnia, religió, cultura, pobresa, infància...) que poden augmentar la vulnerabilitat i la complexitat de l'abordatge.

L'any 2018, l'OMS despatològitzava el transgènere eliminant la transsexualitat de la llista de malalties mentals i la catalogava com "incongruència de gènere"

Així doncs si bé no s'ha de donar per fet que el desig de canvi de gènere ocult un problema mental, sí que pot ser que alguns d'aquests problemes quedin amagats i infratractats sota la demanda explícita i contundent de canviar de gènere.

En aquest sentit, s'han alçat moltes veus des de la Psiquiatria advertint del perill de l'infradiagnòstic i, per tant, que aquests problemes d'ansietat o malestar puguin perdurar malgrat que el canvi s'acompleixi.

Adquireix, doncs, la màxima importància l'acompanyament d'aquests menors en tots els àmbits socials (família, escola, lleure, etc.) per ajudar a clarificar si el desig de trànsit és real o no o si amaga altres problemes... alhora que cal augmentar la seva informació sobre riscos de precipitació o de decisions irreparables-

S'ha d'esbrinar si la voluntat expressada es manté al llarg del temps o és fruit d'una crida de l'entorn com a solució fictícia a altres problemes i finalment – si ho demana- si es beneficiarà o no de tractament.

2. LLENGUATGE INCLUSIU

La llengua evoluciona constantment i s'adapta a les noves maneres de concebre la realitat. Per tractar tots els gèneres per igual, des dels anys vuitanta, s'han emprat esforços per proposar un ús del llenguatge neutre en matèria de gènere, no sexista, igualitari de forma que no es privilegi cap gènere i no es perpetuïn els prejudicis.

El llenguatge inclusiu consisteix en un grup de propostes que intenten que totes les persones se sentin representades en el discurs de forma digna.

Això no obstant, la llengua triga temps a adaptar-se a les realitats que conformen el dia a dia i darrerament s'han alçat veus de persones no binàries, és a dir que no s'identifiquen ni amb el gènere masculí ni amb el femení, que busquen i demanen fórmules de llenguatge per dirigir-s'hi. Es tracta de fórmules artificials, que responen a una realitat canviant i potser són inevitables. Tanmateix, la seva aplicació és complicada i la mostra és que totes les llengües del nostre entorn tenen els mateixos problemes.

Una proposta és canviar la flexió del gènere per la vocal "i". Tot i que la majoria de lingüistes i acadèmics de la llengua no hi estan d'acord, són conscients que és un tema al qual caldrà buscar una solució.

És probable a més, que debats massa aferrissats sobre la inclusió al llenguatge, puguin amagar o descuidar el debat cabdal, realment important, que és com fer que la societat en el seu conjunt sigui capaç d'acceptar la diferència, fer front a l'assetjament (escolar o no) i prevenir situacions de patiment extremes que puguin conduir fins al suïcidi.

PONÈNCIA

La senyora M.M en el seu escrit de queixa, considera que no es va informar de forma "acurada i precisa".

El Codi Deontològic obliga a la "recerca de la veritat". Per tant, haver canviat el tracte de femení a masculí sense la certesa de què existís una decisió ferma de trànsit, hagués estat com a mínim, poc rigorós (els pares, en un comunicat d'agraïment a les mostres de suport rebudes, precisen que desconeixien aquest desig i insisteixen en el nom de la seva filla: Alana)

Pel que fa a la proposta de la reclamant sobre l'ús del neutre, si la informació era dubtosa, en aquest cas s'hauria d'utilitzar la vocal "i," ("lis bessonis" en comptes de "les bessones") però creiem que aquesta forma d'expressió podria haver resultat xocant per a la majoria de gent, sense afegir valor a la informació.

És clar que l'únic objectiu d'aquest tipus de llenguatge és el de millorar la vida d'aquelles persones que són rebutjades per la llengua, fent-les visibles i demostrant respecte. Ara bé, fer servir el llenguatge inclusiu en determinats supòsits és òbviament complicat per al públic en general alhora que topa amb el rebuig de la majoria de lingüistes. D'altra banda, si tal com s'ha dit els acadèmics reconeixen que seria bo trobar una solució acceptada per tota la comunitat de parlants, és desitjable que els mitjans de comunicació esmercin esforços en trobar fórmules que demostrin sensibilitat cap al tema.

La rectificació de TV3 en el moment en què confirma oficialment la informació sobre el desig del menor de canvi de gènere i la verbalització i aclariment del perquè del canvi, les considerem mostra de preocupació pel tema i de respecte cap a la voluntat del menor.

De conformitat amb la ponència, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent

ACORD:

No s'ha vulnerat el Codi Ètic en l'article 1 sobre el deure "d'informar de manera acurada i precisa".

"El professional del periodisme està compromès amb la recerca de la veritat i, conseqüentment té l'obligació d'acostar-se a la realitat dels esdeveniments amb la màxima fidelitat possible. Els mitjans han d'observar sempre una clara distinció entre les informacions i les opinions, difondre únicament informacions contrastades amb diligència, i evitar la difusió de conjectures i rumors com si es tractés de fets."

Ara bé, és possible que, mínimament coneixedors del tema de fons transgènere, s'hauria pogut ser més delicat i afegir en algun moment de la informació el dubte sobre el tractament a emprar o alguna altra fórmula similar que mostrés més mirament cap aquesta faceta tan personal de la víctima. Però, malgrat aquest matís, no es veu una mala praxi ni una actitud negligent o irrespectuosa.

Vot particular que presenta Joana Gallego respecte a l'expedient 4/2023 referit a la informació que va fer *Planta Baixa* de TV3 sobre el suïcidi de dues germanes en Sallent.

Després de l'anàlisi que es fa de l'expedient 4/2023 respecte a la queixa presentada per M.M. en relació a la informació que *Planta Baixa* de TV3 va emetre sobre el suïcidi de dues germanes a Sallent, el 21 de febrer de 2023, aquesta vocal emet un vot particular discrepant amb la ponència.

De fet aquesta vocal coincideix en la proposta d'acord de la ponència, segons la qual el mitjà (TV3) no va vulnerar el Criteri 1 del Codi Ètic però discrepa de com es formulen les Consideracions Prèvies que serveixen d'explicació contextual de l'esdeveniment.

Considera aquesta vocal que per arribar a la conclusió que TV3 no va vulnerar el Criteri 1 del Codi Ètic que diu:

"El professional del periodisme està compromès amb la recerca de la veritat i, conseqüentment té l'obligació d'acostar-se a la realitat dels esdeveniments amb la màxima fidelitat possible. Els mitjans han d'observar sempre una clara distinció entre les informacions i les opinions, difondre únicament informacions contrastades amb diligència, i evitar la difusió de conjectures i rumors com si es tractés de fets."

resulta totalment innecessari posar definicions o glossari de conceptes que no estan consolidats ni consensuats en la comunitat internacional. Les al·legacions de la CCMA són suficientment explícites del per què va informar com ho va fer, on es desprèn que va complir amb l'article abans citat.

Per tant, recollir aquestes llargues explicacions en els Punts A) Definicions, en el Punt B) Increment dels joves que es declaren *trans* o en el punt C) Llenguatge Inclusiu, on es barregen diferents reflexions sobre el fenomen “*trans*”, no són en absolut necessàries per arribar a la conclusió final, però en canvi podrien interpretar-se com que el CIC assumeix una sèrie de conceptes que encara estan sota discussió i que de cap de les maneres resulten ni científicament ni teòrica acceptats per tota la comunitat.

Caldria una reflexió molt profunda sobre com aquestes noves problemàtiques en torn al sexe, al gènere i a les “identitats” han de ser abordades pels mitjans de comunicació, però aquesta vocal considera que aquesta ponència no és el lloc adequat per a fer-ho.

Signat a Barcelona, 27 de juny de 2023

Vot particular que presenta la Sra. Dolors Massot Sentís respecte a l'expedient 4/2023 referit a la informació que va fer el programa *Planta Baixa* de TV3 sobre el suïcidi de dues germanes a Sallent.

Després de l'anàlisi que es fa de l'expedient 4/2023 respecte a la queixa presentada per M.M. en relació a la informació que *Planta Baixa* de TV3 va emetre sobre el suïcidi de dues germanes a Sallent, el 21 de febrer de 2023, i després de llegir el vot particular de la consellera Sra. Joana Gallego, aquesta vocal emet un vot particular.

Aquesta consellera coincideix només parcialment en la proposta d'acord de la ponència, segons la qual el mitjà (TV3) no va vulnerar el criteri 1 del Codi Ètic i discrepa de com es formulen les Consideracions Prèvies.

Aquesta consellera vol fer notar que el dictamen utilitza en les seves consideracions definicions o glossari de conceptes que no estan consolidats ni consensuats en la comunitat internacional. Creu, però, que s'ha fet amb ànim metodològic per argumentar la decisió final.

Les consideracions dels punts A) Definicions; B) Increment dels joves que es declaren *trans*; i C) Llenguatge Inclusiu; podrien interpretar-se com que el CIC assumeix una sèrie de conceptes que encara estan sota discussió científica. Tanmateix pensa que són una aportació positiva a la discussió i a la voluntat de trobar respostes deontològiques als dubtes que presenta el treball periodístic.

Caldria una reflexió molt profunda sobre com aquestes noves problemàtiques en torn al sexe, al gènere i a les “identitats” han de ser abordades pels mitjans de comunicació sense caure en ideologies i fent prevaldre l'autoritat de la comunitat científica.

En el cas que ens ocupa, aquesta consellera considera que s'aprecia una voluntat de respecte per part de TV3 en el tractament de la informació. Tanmateix, voldria subratllar que és important distingir l'autoritat de les fonts que s'utilitzen i per tant, en casos com aquest, és essencial buscar el diagnòstic mèdic i donar-li prioritat.

En cas que no es disposi de diagnòstic mèdic, s'ha de fer constar així a la informació i donar a

la resta de veus l'autoritat que mereixi.

Pel que fa al gènere filològic, quan no hi ha diagnòstic mèdic, aquesta consellera considera que s'ha de mantenir el del sexe biològic deixant clar quina era la situació i la problemàtica que presentava la persona.

Per aquesta raó, aquesta consellera creu que les declaracions de l'avi no son suficients per alterar el gènere filològic de la menor, ja que només sabem que hi havia voluntat de ser trans, però no consta una valoració mèdica sobre aquest punt.

Expedient núm. 7/2023

ASSUMPTE: Escrit del Síndic de Greuges en relació al tractament que *La Vanguardia* va fer de la violació d'una nena d'11 anys per part d'un grup d'adolescents menors d'edat en un centre comercial de Badalona. En la carta el Síndic mostra la preocupació per la possible vulneració de la intimitat i els drets de la menor (criteri 11 del Codi Deontològic) al mencionar l'origen migrant de la família.

ANTECEDENTS O FETS

El Col·legi de Periodistes de Catalunya dona trasllat al Consell de la Informació de Catalunya d'una carta el 17 d'abril de 2023, signada per M.J.L., Adjunta per a la defensa dels drets dels infants i dels adolescents del Síndic de Greuges, on mostra la seva preocupació pel tractament de la notícia en "alguns mitjans de comunicació", en relació a la presumpta violació d'una nena d'11 anys per part d'un grup de 6 nois menors d'edat, quatre d'ells de menys de 14 anys, en un centre comercial de Badalona.

La carta del Síndic de Greuges posa de exemple que *La Vanguardia* del dia 8 d'abril de 2023 en la notícia sobre els fets de Badalona en un paràgraf afirma que "**tal es el temor generado, que la familia de la víctima, emigrantes procedentes de Ghana, se plantean cambiar de domicilio y de ciudad**".

Notícia de [La Vanguardia](#) 8/03, actualitzat el 9/03/2023.

Considera el Síndic de Greuges que aquesta menció a l'origen migrant de la família podria vulnerar la intimitat de la nena ja que pot facilitar la seva identificació. El Síndic de Greuges es refereix a que aquesta dada l'han donat "alguns mitjans de comunicació" però només posa com exemple la notícia de *La Vanguardia* del dia 8 d'abril.

AL·LEGACIONS

Posats en contacte amb *La Vanguardia* per demanar al·legacions sobre la suposada vulneració del punt 11 del Codi Deontològic sobre la protecció dels drets dels menors, no s'ha obtingut resposta per part d'aquest diari. No s'han demanat al·legacions a cap altre mitjà donat que la Carta del Síndic de Greuges només fa referència a *La Vanguardia*.

PONÈNCIA

Efectivament, aquesta notícia va ser donada per la pràctica totalitat dels mitjans de comunicació, i la primera en difondre els fets va ser TV3 per part de la periodista Anna Punsí, mitjà al qual fan referència els altres quan donen la notícia. Però no hem pogut trobar en les declaracions d'Anna Punsí les referències a l'origen de la família.

Malgrat tot, el diari *20 Minuts* el 10 de març de 2023 fa referència als esdeveniments de la

següent manera:

“La periodista de TV3, que hizo público el caso, también ha relatado que la familia de la víctima, inmigrantes procedentes de Ghana, se está planteando marcharse de Badalona debido a las amenazas que está sufriendo por parte del entorno de los agresores, que según La Sexta son de etnia gitana” ([20 Minutos, 10-03-2023](#)).

Altres mitjans que també fan referència a l'origen de la família i l'ètnia dels presumptes agressors són: [RAC1](#) (9-03-2023) [El Confidencial](#) (11-03-2023) [Metrópoli Abierta](#) (18-03-2023); [El Mundo](#) (29-03-2023).

No s'ha aconseguit establir – i tampoc és l'objectiu d'aquesta ponència – d'on surten les referències a l'origen de la família de la noia agredida ni tampoc a l'ètnia dels presumptes agressors. No disposem, per tant, de suficient informació per conèixer quin mitjà les va donar per primer cop.

Sobre aquest aspectes, el Codi Deontològic estableix els següents criteris referits a menors i a la cita de nacionalitats o ètnies:

El Criteri 11 del Codi Deontològic estableix que s'han de respectar els drets dels menors

“Cal evitar difondre la identitat dels menors quan apareixen com a víctimes (excepte en supòsits d'homicidi i casos de segrestos o desaparicions), testimonis o inculpats en causes criminals. Aquesta consideració és especialment pertinent en assumptes d'especial transcendència social, com ara delictes sexuals, suïcidis, problemes referents a adopcions o fills de pares empresonats”.

A més de l'estipulat en el criteri 11, l'Annex F es dedica a les recomanacions sobre la cita de nacionalitats i ètnies de la manera següent:

“La utilització per part dels mitjans audiovisuals de paraules i conceptes relacionats amb la nacionalitat o llocs de procedència per designar en titulars a un individu o banda d'individus que han comès actes delictius és discriminatòria.

Quan el tractament que donen els mitjans de comunicació a les informacions pot entrar dins d'un context discriminatori a fi de cridar l'atenció del lector, el que es provoca és que els ciutadans tinguin una actitud negativa respecte al fet migratori i als immigrants.

El CIC recomana als mitjans de comunicació que actuïn amb especial responsabilitat i rigor en el cas d'informacions o opinions amb continguts que puguin suscitar discriminacions per raons de gènere, ètnies, creences o extracció social o cultural, és a dir, evitant-se en tot cas les generalitzacions i l'etiquetatge de les persones per trets diferencials, ja siguin ètnics, religiosos, econòmics o socials. En tot cas, si el mitjà considera que la nacionalitat dels protagonistes és noticable, i sempre per tal de no fomentar en el receptor impulsos discriminatoris, el CIC recomana que aquesta dada s'esmenti sempre, siguin d'on siguin els autors dels fets descrits”.

En el cas que ens ocupa la menció a l'origen de la família de la nena agredida (Ghana) pot representar la fàcil identificació de la menor, a part que no aporta informació significativa.

Pel que fa a la menció de l'ètnia dels presumptes agressors que fa per exemple el diari *20 Minutos* que cita al seu torn com a font *La Sexta*, tampoc aporta una informació rellevant, i en canvi pot exacerbar actituds racistes en l'audiència, com així es pot veure en els comentaris

que acompanyen les informacions citades.

Cal separar el delictes de l'origen de qui el comet, sense oblidar que, com va passar en el Regne Unit, una banda que prostituïa menors a Rotherham (Nord de Londres, [The Times, 29-12-2021](#)) no va ser investigada per por que la policia fos titllada de racista donat l'origen ètnic dels proxenetes. És un tema sobre el qual caldria reflexionar, si bé no és aquest el cas que ens ocupa.

De conformitat amb la ponència, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent

ACORD:

El Consell de la Informació considera que La Vanguardia ha vulnerat el Criteri 11 del Codi Deontològic de protecció dels drets del menor en citar la procedència de la família de la noia agredida a Badalona. I la majoria dels diaris i mitjans citats incompleixen la recomanació de l'Annex F relativa a la menció de l'ètnia dels presumptes agressors.

En general, el CIC insta tots els mitjans de comunicació a ser especialment curosos quan es tracta de menors, als que cal protegir per sobre els interessos legítims de l'audiència a la informació.

Expedient núm. 9/2023

ASSUMPTE : Escrit de queixa de l'entitat Impulso Ciudadano en relació a un article publicat al diari digital *El Punt Avui* pel que considera que s'han vulnerat els criteris 01 i 02 del Codi Deontològic.

ANTECEDENTS O FETS

El 29 de març de 2023 la secretària de l'associació Impulso Ciudadano, I.F., presenta una queixa online en referència a una informació publicada al diari *El Punt Avui* referida a la dita entitat.

En els motius, I.F. exposa que *“la crónica tacha a la asociación Impulso Ciudadano de asociación “de ultraderecha” (segundo párrafo), una identificación radicalmente falsa que busca claramente la deslegitimación gratuita de la entidad de la que soy secretaria”*.

La senyora F. adjunta a la queixa els links als estatus i al web de l'entitat i remarca: *“Entendemos, no obstante, que la justificación de la calificación “de ultra derecha”, en la medida en que la negamos con absoluta rotundidad, corre a cargo del medio. No entramos en la calificación del resto de la pieza”*.

La informació a què fa referència la queixa és la següent:

<https://www.elpuntavui.cat/politica/article/17-politica/2271416-el-suprem-torna-a-prohibir-la-llibertat-d-expressio-en-el-balco-de-la-generalitat.html>

AL·LEGACIONS

En el moment de rebre la queixa es van sol·licitar al·legacions al diari *El Punt Avui* i fins la data no s'ha rebut resposta, de manera que s'estima que el mitjà no desitja formular-les.

PONÈNCIA

Segons l'entitat que ha presentat la queixa, els criteris del Codi Deontològic que la informació

analitzada podria estar vulnerant són el primer (informar de manera acurada i precisa) i el segon (evitar perjudicis per informacions sense prou fonament).

La queixa se centra únicament en l'ús del qualificatiu "d'ultradreta" al segon paràgraf de la informació, una paraula que no s'utilitza en cap més moment al llarg d'una notícia que, d'altra banda, no genera cap reacció en l'entitat ja que, en paraules de la seva secretària, "no entramos en la calificación del resto de la pieza".

El primer criteri del Codi Deontològic (informar de manera acurada i precisa), recull que el professional del periodisme "està compromès amb la recerca de la veritat i, consegüentment, té l'obligació d'acostar-se a la realitat dels esdeveniments amb la màxima fidelitat possible". A més, diu que els mitjans han de distingir entre la informacions i les opinions, difondre únicament informacions contrastades amb diligència i "evitar la difusió de conjectures i rumors com si es tractés de fets".

El segon criteri del Codi Deontològic, (evitar perjudicis per informacions sense prou fonament) recull que no s'han d'usar expressions "injurioses ni difondre dades imprecises o sense base suficient que puguin lesionar la dignitat de les persones i provocar dany o descrèdit a entitats públiques o privades".

A falta d'al·legacions i de conèixer la part del mitjà o del periodista autor de la notícia, i tenint en compte que l'ús de la terminologia és una decisió editorial que correspon als responsables de cada mitjà, des del Consell es valora que l'ús del terme "ultradreta" com a descriptor de l'entitat autora de la queixa seria poc adequat. Es considera, tanmateix, que l'ús del qualificatiu d'"ultradeta" es podria haver fet per situar l'entitat dins de l'espectre polític davant de l'audiència, a tall descriptiu, i a criteri de l'autor de la notícia, i no estigmatitzador.

De conformitat amb la ponència, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent

ACORD:

Una vegada analitzada la informació objecte de la queixa presentada per la senyora I.F. en representació de l'entitat Impulso Ciudadano, es considera que l'ús del qualificatiu d'"ultradreta" al segon paràgraf de la informació publicada per *El Punt Avui* el 28 de març de 2023 podria ser poc adequat i innecessari, ja que no aporta cap element informatiu i podria vulnerar els criteris 01 i 02 del Codi Deontològic.

El fet que el mitjà no hagi presentat al·legacions i explicacions sobre l'ús del qualificatiu a l'hora de referir-se a l'entitat, però, dificulta la interpretació de la ponència.

[Expedient núm. 10/2023](#)

ASSUMPTE: Queixa online del senyor J.O., en nom d'ERC Bellaterra, per l'emissió, a TV Sant Cugat, de tres programes contractats per l'Entitat Municipal Descentralitzada (EMD) de Bellaterra. El denunciant considera que s'estan utilitzant diners públics per a realitzar publicitat electoral encoberta i considera que s'han pogut vulnerar els criteris 1, 6 i 7 del Codi Deontològic.

ANTECEDENTS O FETS: ERC de Bellaterra (en el moment dels fets, a l'oposició) fa arribar una queixa perquè el govern de l'EMD (Gent per Bellaterra) ha contractat a TV Sant Cugat (de

titularitat privada) l'emissió de set programes de televisió -sota el títol de "Bellaterra en directe"- i la producció/emissió de quatre notícies. El denunciant aporta els documents oficials de l'expedient de contractació i el decret del president de l'EMD on s'aprova el contracte menor, on es pot veure que l'EMD es compromet a pagar 18.148,79 euros a TV Sant Cugat per la "gravació i producció de notícies", amb l'objectiu de "mantenir la ciutadania informada de les activitats que realitza l'EMD de Bellaterra en el seu àmbit". En l'expedient es justifica l'elecció perquè Bellaterra no disposa de mitjans televisius propis, i en canvi TV Sant Cugat és la televisió local més propera que dona cobertura a Bellaterra. En el moment de la queixa se n'han emès tres, entre febrer i abril de 2023, que es poden trobar penjats al canal de Youtube de TV Sant Cugat. Tots ells coincideixen amb el període pre-electoral de les municipals de 2023.

La queixa ve motivada perquè, des del punt de vista d'ERC, el govern utilitza diners públics per a fer "publicitat electoral encoberta" i per la "promoció del projecte polític" de Gent per Bellaterra. Segons denunciem, durant l'emissió en cap moment de l'emissió es menciona que el contracte havia estat contractat per l'EMD, i tampoc la presentadora qüestiona o re-pregunta res del que afirma el president (i candidat a la reelecció) en el programa. Els republicans es queixen que les notícies, més que derivar d'un interès periodístic, venen motivades pels eixos programàtics de Gent per Bellaterra, "destinant diner públic a la seva promoció política".

Per tot plegat, ERC considera que s'han pogut vulnerar els criteris 1, 6 i 7 del Codi Deontològic.

AL·LEGACIONS: Tot i que s'han demanat, no s'han rebut al·legacions per part de TV Sant Cugat.

PONÈNCIA: Després del visionat dels programes disponibles a Youtube es pot constatar que, malgrat ser un programa pagat per l'EMD de Bellaterra, TV Sant Cugat en cap moment fa saber als espectadors que es tracta d'un contingut patrocinat. Només s'anuncia com un programa "de participació ciutadana" en el qual el llavors president de l'EMD, Ramon Andreu (el mateix que ha signat la contractació) respon les preguntes de l'entrevistadora i de la ciutadania. Per tant, es produeix un incompliment clar del criteri número 7, concretament quan diu que "cal rebutjar les fórmules de promoció o publicitat sota l'aparença deliberada d'informacions periodístiques".

D'altra banda, el programa sembla aplicar la premissa de "qui paga, mana", ja que el to de les entrevistes és totalment amable, tractant els temes de forma positiva i sense qüestionar cap de les explicacions que dona l'entrevistat. Tots els programes tenen un to propagandístic i es troben a faltar veus crítiques, que puguin qüestionar algunes de les afirmacions i/o projectes, o com a mínim aportar una visió diferent a la del govern. En aquest sentit, cal recordar que el programa està finançat amb diners públics, pagats per tots els habitants de Bellaterra (no només els favorables al govern), de manera que hauria estat convenient incloure-hi també la veu de l'oposició, que també representa una part de la ciutadania. Si l'objectiu del programa, tal com s'estableix en el contracte, és "la difusió de notícies i continguts d'interès a través de mitjans televisius", caldria que hi hagués molta més pluralitat. Per tot plegat, es considera que també s'incompleix el punt 1 del Codi, "Informar de manera acurada i precisa", ja que el programa -per la seva naturalesa de contingut patrocinat- no mostra un compromís amb la recerca de la veritat ni s'acosta a la realitat dels esdeveniments "amb la màxima fidelitat

possible”, ja que només dona veu a una part (en aquest cas, al govern de l’EMD).

Finalment pel que fa al punt 6 del Codi Deontològic, “conciliar els drets individuals amb el dret del públic a saber”, no es considera que pugui estar vulnerat en aquest cas.

De conformitat amb la ponència, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent

ACORD:

TV de Sant Cugat ha vulnerat el punt 7 del Codi Deontològic, en no haver informat que el programa “Bellaterra en directe” és un contingut patrocinat per l’EMD. D’aquesta condició de contingut patrocinat (i per tant, propagandístic) se’n deriva, alhora, un incompliment del punt 1, ja que al contingut, malgrat ser finançat amb diners públics, li falta pluralitat. No es considera, en canvi, que hi pugui haver una vulneració del punt 6.

Expedient núm. 11/2023

ASSUMPTE: Queixa de J.O., en nom d’ERC Bellaterra, sobre la publicació local TOT Bellaterra, en considerar que vulnera de forma reiterada diversos punts del Codi Deontològic (1, 2, 3, 5, 6, 7 i potser també el 8) en no cobrir actes, no signar els articles, manllevar imatges sense acreditar-les i no atendre les peticions de rectificació. El denunciant considera especialment greu que el govern de l’Entitat Municipal Descentralitzada (EMD) de Bellaterra, que en el moment de la queixa està en mans de Gent per Bellaterra (GxB), contracti mensualment uns 700 euros en publicitat en aquesta publicació, lamentant que TOT Bellaterra rebi “diner públic de forma continuada i sense concurs” malgrat no tenir “criteris ètics ni periodístics”. En aquest sentit, subratlla especialment que l’actual propietari de TOT Bellaterra és, precisament, un dels fundadors de GxB, tal com consta en el registre de partits polítics.

ANTECEDENTS: ERC de Bellaterra fa arribar una queixa en relació a TOT Bellaterra, una publicació mensual en paper nascuda el 2010 que es distribueix bústia a bústia a les cases i comerços de Bellaterra. El partit (en el moment de la queixa, a l’oposició de l’EMD) explica que, en els seus inicis, el govern de l’EMD destinava uns 500 euros mensuals a publicar anuncis i informacions a la revista, però que a partir de l’adquisició de TOT Bellaterra per part de Jordi Sans, un dels fundadors de GxB (pels volts de 2015), l’EMD ha estat contractant mensualment uns 700 euros en publicitat (contraportada i pàgina interna) amb contractes menors, que no requereixen concurs públic. Esquerra no aporta els documents de contractació, sinó que es remet a un reportatge d’investigació publicat el 2019 pel Cugatenc i Bellaterra Diari (<https://www.elcugatenc.cat/barris-i-emd/els-tentacles-la-comunicacio-lemd-bellaterra>) on es denunciava aquesta situació i s’apuntava que TOT Bellaterra s’havia endut, de mitjana, el 45% de la partida de Publicitat, Difusió i Campanyes institucionals de l’EMD al llarg dels últims anys. Aquest article, però, tampoc remet a cap font o document original, de manera que no es pot comprovar la veracitat de les dades.

Més enllà d’una contractació de publicitat que consideren excessiva, ERC Bellaterra també posa èmfasi en les suposades males pràctiques que porta a terme la publicació, tot mencionant que des del 2015 no hi ha cap article firmat ni figura cap nom de cap col·laborador. També

denuncien que les imatges no s'acrediten i sovint "les manlleven de veïns, entitats o altres mitjans de comunicació sense la deguda acreditació" (tot i que no s'adjunta cap denúncia sobre aquesta qüestió). En tercer lloc, s'indica que en alguna ocasió s'ha demanat una rectificació d'informacions publicades sense que hagi estat atesa (de nou, no s'adjunta cap de les peticions de rectificació emeses. Finalment, asseguruen que als actes del poble "mai s'hi ha presentat un periodista en nom de TOT Bellaterra". Això fa que els republicans considerin que la publicació pot estar incomplint els criteris 1, 2, 3, 5, 6, 7 i possiblement 8 del Codi Deontològic.

Vista la situació, ERC Bellaterra considera que "un problema" que una "publicació d'aquestes característiques i sense criteris ètics ni periodístics rebí diner públic de forma continuada i sense concurs, quan hi ha empreses al territori que ofereixen el mateix servei".

AL·LEGACIONS: Tot i que s'han demanat, no s'han rebut al·legacions per part de TOT Bellaterra.

PONÈNCIA: La principal dificultat d'aquesta ponència és que la denúncia és molt àmplia: afecta a set criteris del Codi Deontològic i no fa referència a una notícia ni a un període en concret, sinó a tota una publicació amb caràcter genèric. Per poder fer una anàlisi, doncs, la ponència es basa en els sis darrers números de TOT Bellaterra, que són els que es troben penjats a la seva pàgina web.

Pel que fa al punt 1 del Codi (Informar de manera acurada i precisa), cal dir que l'enfocament de les notícies de TOT Bellaterra està absolutament alineat amb les tesis de Gent per Bellaterra a nivell polític, fent èmfasi en qüestions com la necessitat d'annexionar-se a Sant Cugat del Vallès en lloc de Cerdanyola o les crítiques a la gestió de l'Ajuntament de Cerdanyola. En els sis números analitzats, el govern de l'EMD és protagonista de la majoria de notícies i no n'hi ha absolutament cap que sigui crítica amb la gestió de l'EMD. Sorpren el fet que moltes notícies no citen cap font directa, de manera que es fa difícil separar les informacions de les opinions. Tampoc es dona veu, en cap cas, a l'oposició de l'EMD, a l'Ajuntament de Cerdanyola per defensar-se de les crítiques o a entitats socials i/o veïnals que puguin mostrar alguna discrepància respecte l'EMD. Cap de les notícies publicades, a més, va signada per ningú. Per tot plegat, es pot considerar que la publicació incompleix el criteri 1 del Codi, ja que fa passar sota el format d'informació el que és un contingut clarament propagandístic a favor de Gent per Bellaterra.

El punt 2 fa referència a "Evitar perjudicis per informacions sense prou fonament". En aquest cas, TOT Bellaterra ha publicat nombrosos articles molt crítics amb la gestió de l'Ajuntament de Cerdanyola i en alguns casos contra persones en particular, però en cap d'ells consta la versió dels afectats ni fa referència al fet que ni tan sols s'hagi demanat. Per tant, es pot considerar que aquest criteri també resulta incomplet, ja que, tal com diu el Codi, "el periodista s'ha de posar en contacte prèviament amb els afectats per tal de donar-los l'oportunitat de resposta".

En relació al punt 3 (Rectificar les informacions incorrectes), el CIC no pot determinar si s'ha incomplert o no, ja que el denunciant no ha fet arribar cap petició concreta.

Tal i com s'ha mencionat prèviament, una bona part de les notícies analitzades, especialment aquelles de caràcter més polític, no citen les fonts, sobretot les directes. Per exemple, a la notícia titulada "L'Ajuntament de Cerdanyola s'oposa al Consultori de Bellaterra" (número 149),

en cap moment apareix cap font (ni directa ni documental) que acrediti aquesta afirmació. El mateix passa amb la informació sota el títol, “El portaveu de l’Ajuntament reafirma la negativa al centre mèdic de Bellaterra” (número 150), on en cap moment es recullen les declaracions textuais que han portat a redactar aquest titular. Per tant, es pot constatar un incompliment del criteri 5, quan diu que “les fonts s’han de citar perquè la informació sigui creïble”.

Pel que fa al criteri número 6, “Conciliar els drets individuals amb el dret públic del saber”, el denunciador no aporta cap cas en concret, i de les publicacions no es desprèn que s’hagi produït cap assetjament a les fonts. Per tant, el CIC no pot determinar si s’ha incomplert o no, perquè no té prou elements.

En relació al criteri 7 (Evitar el conflicte d’interessos); sí que es pot determinar un incompliment. Tal com s’ha mencionat prèviament, sovint es fan passar com a informacions articles que en realitat tenen un to clarament propagandístic a favor del govern de l’EMD, que ha publicat publicitat en els sis números de la revista analitzats. Per tant, tal com diu el punt 7, “cal rebutjar les fórmules de promoció o publicitat sota l’aparença deliberada d’informacions periodístiques”, cosa que s’incompleix en aquest cas.

Finalment, pel que fa al criteri 8 (No utilitzar en profit propi informacions privilegiades), el denunciador no fa arribar cap cas en concret, per tant, el CIC no pot determinar si hi ha hagut un incompliment.

De conformitat amb la ponència, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent

ACORD:

TOT Bellaterra ha incomplert els punts número 1, 2, 5 i 7 del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes. El CIC no disposa de prou informació per determinar si s’han incomplert els punts 3, 6 i 8.

[Expedient núm. 12/2023](#)

ASSUMPTE: Escrit de queixa de la sra. M.F. pel tractament informatiu sobre la notícia relacionada amb una mestra que afirmen que va fer rentar-se la boca amb sabó a uns alumnes i que creu que ha pogut vulnerar diversos criteris del Codi Deontològic.

ANTECEDENTS

El dia 10 de maig de 2023 va entrar al Consell una queixa on-line adreçada per la senyora M.F. que s’expressa en aquests termes:

En les darreres setmanes alguns mitjans de comunicació afirmen que una mestra de Bellver de Cerdanya que ha fet rentar-se la boca amb sabó a uns alumnes de tercer de primària. Aquesta notícia és completament falsa. Mai es faria una cosa així. Es tracta d’una “frase feta” donada com a resposta a una agressió verbal de caràcter sexual a una companya de curs, en mig d’una classe.

Cap mitjà de comunicació ha intentat parlar amb mi, el meu entorn o el centre per aclarir o contrastar la informació, o simplement preguntar-se perquè podria succeir un fet d’aquest tipus. Aquesta lamentable notícia falsa s’ha aprofitat per desprestigiar-me, tenint gairebé 20 anys d’exercici i sense cap incidència en el meu expedient professional.

L'única cosa que és d'agrair és que no ha aparegut el meu nom i cognoms en el mitjans. Tot i això, atès que aquests fets s'han produït en una comunitat petita, Bellver de Cerdanya, l'assenyalament és greu, impedint-me a mi i la meva família fer una vida normal.

Els mitjans que, segons la persona que presenta la queixa, han divulgat aquesta informació són:

Diaris Andorrans:

Bon dia (28/04)

La Valira (29/4)

Àmbit Catalunya:

Diari Segre (2/05).

Regió 7 (2/05)

La Vanguardia (2/05)

RAC 1 (2/05)

RTVE (2/05)

Diari de Girona (3/05)

Empordà Info (3/05)

TV3, programa Planta Baixa (3/05)

La ciutat dels Pirineus i les altres edicions d'aquest grup.

Àmbit Estatal:

El comercio (3/05)

La Sexta, programa Más vale tarde (4/05)

Antena3, programa Espejo público i Notícias (4/05)

20 minutos (4/05)

El Debate (4/05)

Marca (4/05)

Bebe y más (4/05)

Criar con sentido común (5/05)

Segons la denunciant, els criteris del codi que podrien haver sigut vulnerats per aquests mitjans són aquests:

1. Informar de manera acurada i precisa.
2. Evitar perjudicis per informacions sense prou fonament.
10. Salvaguardar la presumpció d'innocència.
12. Salvaguardar la dignitat de les persones i la seva integritat física i moral.

En data 16 de maig de 2023 el CIC va comunicar a la persona que havia presentat la queixa que el Consell no tenia competències per dictaminar sobre possibles vulneracions del codi comeses per mitjans les redaccions de les quals fossin fora de Catalunya, i que tampoc no entraria a valorar el contingut de les tertúlies on s'havia comentat el fet, donat que aquestes s'inscriuen bàsicament en els gèneres d'opinió.

En conseqüència se li feia saber que s'acceptava la tramitació de la queixa i que es demanarien les corresponents al·legacions als mitjans següents:

Segre

Regió 7

La Vanguardia
RAC1
RTVE Catalunya
TV3 Planta Baixa
La ciutat dels pirineus
Diari de Girona
Empordà Info
La Sexta Más vale tarde
Antena3 notícias
20 minutos

La pròpia demandant va remetre al Consell un recull de les notícies relatives al seu cas, on hi consta en alguns casos el text literal de la informació i en d'altres el link per poder-la seguir. Per causa de la seva extensió, aquest recull s'adjunta com a annex 1 al present dictamen.

AL·LEGACIONS

Han respost a la petició d'al·legacions 7 mitjans dels 12 als quals se'ls havien demanat. Donat que, per tant, també tenen una extensió considerable, s'apleguen en un annex 2 que també s'adjunta a aquest dictamen.

Les al·legacions, com es pot comprovar a la seva transcripció, giren en els seus aspectes més substancials en torn a aquestes sis aspectes:

- 1) Atribució de fonts`
- 2) Gestions fetes per aconseguir dades informatives
- 3) Gestions fetes per aconseguir una versió directa de la mestra
- 4) Al·lusions a la no citació del nom de la mestra
- 5) Criteris editorials seguits per a la publicació
- 6) Rectificació o publicació d'una segona versió

A l'annex els fragments relatius a cadascun d'aquests aspectes estan remarcats amb sis colors diferents.

CONSIDERACIONS

- 1) Ús i atribució de fonts.

Ens trobem davant de la clàssica notícia que dona algun mitjà i que va corrent durant uns quants dies perquè uns mitjans la manllevan dels que l'han publicat prèviament. En alguns casos sense fer majors comprovacions i en d'altres fent-ne algunes o limitant-se a citar mitjans que han publicat la notícia prèviament.

D'entre els mitjans que presenten al·legacions, l'únic que esmenta una font directa és el Diari Segre: una carta que hauria enviat un pare de l'escola a la seva corresponçal a l'Alt Urgell.

Alguns mitjans reconeixen haver begut del diari Segre. Però n'hi ha que també es refereixen a RAC 1 i a l'Agència Catalana de Notícies. Però la difusió de la notícia per part de RAC 1 és posterior a la publicació per part d'alguns d'aquests mitjans; i, pel que fa a l'ACN, no s'ha pogut verificar que en cap moment aquesta agència hagi difós la informació de referència.

Tot sembla indicar que entre els primers periòdics que es varen fer ressò del fet n'hi ha dos d'andorrans; "Bon dia" i "La Valira" (que queden fora de la jurisdicció del CIC), però a cap de les al·legacions rebudes no se'n fa esment com a font primigènia.

D'entre els mitjans que no han presentat al·legacions, a les informacions publicades no citen cap font TV3, Antena 3, La Sexta i 20 Minutos. Per la seva part, La ciutat dels Pirineus es refereix a les informacions publicades per Diari Segre i per La Vanguardia.

En definitiva, l'atribució de fonts primigènies és inexistent o poc convincent en la major part dels casos.

2) Gestions fetes per aconseguir dades informatives

D'entre els mitjans que han presentat al·legacions, asseguren haver fet gestions per recavar detalls informatius els següents:

- Diari Segre: alcaldessa de Bellver, directora del centre, delegat d'Ensenyament a l'Alt Pirineu.

- Regió 7: pares d'alumnes, directora del centre.

- La Vanguardia: president de l'AMPA de l'escola, Departament d'Ensenyament.

Per la seva part, Diari de Girona i Empordà es remeten a les gestions fetes per la Redacció de Regió 7. Són mitjans que pertanyen al mateix grup empresarial.

Cap dels dos mitjans audiovisuals, d'entre els que han presentat al·legacions (RAC 1 i RTVE Catalunya) no esmenten haver fet cap gestió per verificar directament la informació.

Òbviament, no hi ha constància que ho hagin fet els que no han presentat al·legacions.

3) Gestions fetes per aconseguir una versió directa de la mestra.

Quatre dels mitjans asseguren haver intentat posar-se en contacte directament amb la mestra. El Diari Segre explica que ho va fer, sense èxit, a través de la directora del centre. El mateix argument dona Regió 7, i a remolc d'aquest diari, el mateix diuen Diari de Girona i Empordà.

Aquesta argumentació és clarament feble si es té en compte que és sobradament conegut que a les escoles són freqüents les tensions entre els mestres i els equips directius.

Cap dels mitjans sembla haver fet un sol pas per posar-se en contacte directament amb la mestra afectada abans de publicar la primera informació.

4) Al·lusions a la no citació del nom de la mestra

En aquest punt hi ha coincidència entre tots els mitjans que presenten al·legacions. Tots inclouen com un punt a favor dels seus arguments el fet de no haver publicat el nom de la mestra. I, efectivament, en cap dels mitjans denunciats aquest element no hi apareix.

Com s'ha pogut veure, la mestra en qüestió a la seva queixa diu que aquest factor, en tractar-se de una població petit on tothom es coneix, no l'ha eximida de l'assenyalament. Però aquesta és una circumstància concreta sobre que la qual els mitjans hi poden fer poc (això, independentment que fos afortunada o no la publicació de la notícia).

5) Criteris editorials seguits per a la publicació.

Alguns dels mitjans que presenten al·legacions s'esforcen a explicitar els raonaments que es van fer abans de publicar la notícia en les condicions en què ho van fer, o també expliquen la forma que van donar a la publicació.

Tant Regió 7 (i els que reproduïxen els mateixos arguments) com Diari Segre i La Vanguardia posen èmfasi en què varen orientar la notícia (als titulars o en els primers paràgrafs) en el sentit de remarcar que havia existit la denúncia dels pares, així com en el fet que la direcció de l'escola havia posat la situació en coneixement de la Inspecció.

Efectivament, aquests són arguments contrastables. Però el que està en qüestió és si es va produir o no allò de què s'acusava la professora.

Tots els altres mitjans, tant la resta dels que han presentat al·legacions com els que no ho han fet, publiquen directament com a cert que la professora va fer rentar-se els nens la boca amb sabó.

Val a dir també que RTVE Catalunya argumenta que es va desestimar fer-ne difusió als informatius lineals així com al twitter de rtvnoticies. Per tant, indica, no es va emetre cap imatge, ni tan sols de l'escola esmentada.

6) Rectificació o publicació d'una segona versió

Aquest és un aspecte de l'assumpte que trobem a Regió 7 i -amb alguna diferència- a Diari de Girona, sempre segons les al·legacions d'aquests mitjans.

Aquests mitjans expliquen que van rebre un correu electrònic remès per Sammos Legal SP en què es formulava una petició de rectificació en la qual s'afirmava que la mestra no havia fet el que se li atribuïa, que només havia utilitzat aquesta expressió com a amenaça o com a advertiment per reconduir la conducta de dos infants. Poc després aquests mitjans rebien la comunicació del Consell de la Informació en què se'ls informava de la queixa existent.

Arran d'aquests dos estímuls, aquests dos mitjans van publicar una nova versió de la notícia en la qual hi recollien, ara sí, les explicacions ofertes per la mestra. La diferència entre els dos mitjans és que mentre que a Regió 7 es va publicar tant a la web (dia 27 de maig) com a la versió impresa (dia 28), el Diari de Girona ho va fer només a la web.

Aquesta segona informació publicada per Regió 7 es titulava «La mestra de Bellver acusada de rentar la boca amb sabó a dos nens afirma que només va ser un advertiment».

No hi ha notícies que cap altre dels mitjans hagi publicat una rectificació o una nova versió de la notícia amb les explicacions ofertes directament o indirectament per la mestra.

ARTICLES DEL CODI INVOCATS

A la presentació de la queixa s'invoquen fins a quatre criteris del codi deontològic.

Un d'ells, el n.10, és el que fa referència a la presumpció d'innocència. Aquest concepte es refereix bàsicament a les persones acusades o imputades d'algun delicte, circumstància que no es dona en el cas que ens ocupa. Precisament es pot sospitar que entre els pares que havien denunciat la mestra hi havia una certa voluntat de criminalitzar-la, però fins i tot en el cas que hagués estat veritat que havia fet rentar efectivament la boca amb sabó als nens, estaríem molt lluny d'una actuació delictiva. I, per altra part, la manera de fer dels mestres i les respostes de vegades excessivament protectores dels pares respecte als seus fills és un assumpte que forma part d'un debat educatiu on hi caben molts punts de vista.

També s'invoça a la queixa l'article 12, el que es refereix a la salvaguarda de la dignitat de les persones i de la seva integritat moral i física. Aquesta ponència s'inclina per interpretar que aquest article es refereix a aquelles persones que formen part de grups o col·lectius especialment vulnerables. La casuística que contempla no sembla que pugui ser aplicable a la mestra de Bellver de Cerdanya, i més tenint en compte que cap dels mitjans no ha desvelat el seu nom. El fet que en tractar-se d'una població petita pugui ser fàcil la seva identificació no sembla suficient per variar aquesta interpretació.

En canvi, vistos els textos publicats i les al·legacions corresponents, sí que es pot considerar

que les informacions publicades no eren prou acurades i precises, i que feien públic un fet sense una contrastació suficient, amb possible lesió de la dignitat d'una persona i el seu corresponent descrèdit.

De conformitat amb la ponència, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent

ACORD:

- 1) En publicar les informacions relatives a la mestra que pretesament havia obligat a rentar-se la boca amb sabó a uns alumnes, els mitjans Segre, Regió 7, La Vanguardia, RAC1, RTVE Catalunya, TV3 (Planta Baixa), La ciutat dels pirineus, Diari de Girona, Empordà Info, La Sexta (Más vale tarde), Antena3 notícies i 20 Minutos han vulnerat els articles 1 i 2 del codi deontològic.
- 2) Es valora com a un eximent molt notable el fet que dos d'aquests mitjans, Segre i Diari de Girona, en conèixer finalment la versió de la mestra, publiquessin una segona versió de la notícia. Molt especialment Segre, pel haver-ho fet també en el format paper i atorgant a aquesta segona versió un tractament tipogràfic similar al de la primera versió.
- 3) No es considera que cap dels mitjans hagi transgredit els articles 10 i 12 del Codi.

PLE DEL 26-09-2023

Expedient núm. 8/2023

ASSUMPTE: Queixa presentada pel Sr. D.R. actuant com a representant de grup "Impulsors República Catalana", contra el mitjà de comunicació Ràdio SantVi de Sant Vicenç de Montalt. La queixa es presenta concretament sobre el programa "L'Alcalde respon".

ANTECEDENTS

El reclamant considera infringits els criteris 2,3,5,6,i 7 del CodiDeontològic dels Periodistes de Catalunya.

Segons indica a la seva queixa, *"la periodista Sra. Gemma Palet va formular una pregunta sobre el posicionament d'alguns partits del municipi en contra de la compra de l'Edifici El DELME, de Sant Vicenç de Montalt. En la seva pregunta va indicar que "uns [partits] han presentat una instància per demanar l'expropiació de l'edifici, instància presentada per IMPULSORS REPÚBLICA CATALANA*

En la seva resposta, l'alcalde Sr. Victor Llasera va manifestar:

1. *"que s'està desinformant a la població"*
2. *Dins del mateix context, va manifestar una sèrie d'expressions que no tenen res a veure amb l'instància presentada*
3. *"que les informacions son interessades"*
4. *"que l'expropiació ja la van pensar, però que costava més, que el cost [de l'expropiació] seria molt més elevat del preu pactat amb el bisbat"*
5. *"deixem-nos de tonteries..." i "no desinformem a la població..." "*

Assenyala a més a més que van sol·licitar torn de replica en dues ocasions per replicar els comentaris de l'alcalde i se'ls hi va negar en totes dues ocasions

L'àudio de l'esmentat programa està disponible a la secció de podcast de la web de Ràdio Santvi, <https://www.radiosantvi.cat/podcast>, apartat 'L'alcalde respon 10-03-2023'."

AL.LEGACIONS

El CIC, com sempre f, a va donar al mitjà de comunicació Ràdio SantVil' oportunitat de fer les corresponents al·legacions. La emissora municipal les va presentar a través de l'Alcalde de Sant Vicens de Montalt, Sr. Victor Llasera i Alsina.

El Sr. Llasera dona els seus arguments i rebut els punts de la queixa formulada per l'Entitat "Impulsors República Catalana":

"L'afirmació del Sr. R. no s'ajusta a la veritat, ja que ni la periodista ni jo mateix, al llarg de la nostra intervenció sobre aquest tema (entre els minuts 6:20 i 8:19) vam fer esment a cap instància.

En concret, el literal de la pregunta que em va formular la periodista va ser: 'Un altre tema que ha creat una certa controvèrsia, és la compra per part de l'Ajuntament de l'emblemàtic edifici del Delme per a destinar-lo a equipaments per a la gent gran... Diversos partits s'han posicionat en contra d'aquesta operació de compra... Uns demanen que es faci una expropiació, altres al·leguen que l'edifici té aluminosi... Què en pensa de tot plegat?'

A la meua resposta, com es pot comprovar a l'àudio, vaig parlar dels diferents posicionaments en relació a aquest tema, que diversos grups havien exposat, i dels que n'era coneixedor perquè ho havien fet públic a les seves respectives xarxes socials. En cap moment de la meua intervenció vaig fer al·lusió a la instància en què el Sr. R. basa la seva queixa.

Feta aquesta puntualització, tot seguit, passo a detallar els motius que al·leguem per defensar que no hem transgredit els criteris del Codi Deontològic que indica a la seva queixa el Sr. R.:

1. Criteri número 2 - Evitar perjudicis per informacions sense prou fonament. Els diferents posicionament/opinions sobre els quals va girar l'entrevista es van fer públics per part de diverses formacions a través de les seves xarxes socials i també mitjançant el programa de Ràdio Santvi 'Àmbit municipal', que s'emet amb caràcter setmanal amb una durada de 30 minuts, on hi tenen cabuda tots els grups municipals així com tots els 5 regidors no adscrits, amb la qual cosa van tenir l'oportunitat d'expressar-se abans de l'emissió del programa 'L'alcalde respon' del 10 de març d'enguany, i també després, en el cas que algun partit/persona s'hagués sentit al·ludit.

Val a dir, que excepte el Sr R., cap formació i/o partit va demanar fer ús del dret de rèplica.

2. Criteri número 3 - Rectificar les informacions incorrectes. La informació que es va facilitar durant la intervenció no era falsa ni errònia, i de fet, el Sr R. no ha aportat cap prova que indiqui el contrari. Tanmateix, entenem que el Sr. R. no té dret a rèplica perquè com s'ha indicat abans, basa tot l'argumentari de la seva queixa en l'al·lusió directa que es va fer a la seva instància, quan es pot comprovar que la seva afirmació no és certa i que en cap moment ni la presentadora ni jo mateix el vam citar a ell o a la seva instància. A la seva queixa, el Sr. R. insisteix que quan va demanar a la periodista, Sra. Gemma P., un torn de rèplica, aquesta li va comentar que 'havia de consultar-ho'. Cal precisar que la consulta que va efectuar en dues ocasions la Sra Palet es fonamenta en el fet que és l'Ajuntament qui té la gestió directa del servei municipal de Ràdio Santvi.

3. Criteri número 5 - Citar les fonts i preservar el secret professional Ens reiterem en tot allò exposat en la justificació del compliment dels criteris número 2 i 3, en el sentit que els diferents

posicionaments/opinions que es van posar sobre la taula durant l'entrevista els van fer públics a les seves xarxes i també a la ràdio les diferents formacions, per tant la ciutadania ja n'era coneixedora, inclús abans de la meua intervenció en el programa.

4. Criteri número 6 - Conciliar els drets individuals amb el dret del públic a saber

El tema de la compra de l'edifici El Delme, que va centrar una part de l'entrevista, s'ha tractat des del primer moment amb total transparència i s'ha difós tota la informació que anava generant a través dels mitjans de comunicació oficials de l'Ajuntament amb l'objectiu que la ciutadania estigués informada. Tanmateix, altres mitjans locals, comarcals i diaris com La Vanguardia, també s'han fet ressò d'aquest tema.

5. Criteri número 7 - Evitar el conflicte d'interessos. El Sr. R. posa en qüestió la credibilitat i imparcialitat de la periodista, Sra. Gemma Palet, sense aportar una sola prova.

Per tot l'exposat,

Demanem que s'arxivi l'expedient obert contra l'emissora municipal Ràdio santvi arrel de la queixa interposada pel Sr. R. en representació d'Impulsors República Catalana

Tanmateix, l'hi fem saber que davant la convocatòria de les eleccions municipals del 28M, vam efectuar una consulta al Consell Audiovisual de Catalunya sobre la idoneïtat de la continuïtat durant el període electoral dels programes 'L'alcalde respon' i 'Àmbit municipal', i seguin les indicacions del CAC s'ha interromput temporalment l'emissió de 'L'alcalde respon' i sí que continua en antena el programa 'Àmbit municipal' que s'emetrà fins a l'inici de la campanya electoral, sense excloure a cap grup municipal o representant dels regidors no adscrits; i sense que puguin demanar expressament el vot. "

PONÈNCIA

El CIC ha estudiat detenidament la queixa formulada, així com els arguments de la Emissora de Radio SantVi i conclou que no s'han vulnerat els criteris 2, 5, 6 i 7 del Codi Deontològic dels Periodistes de Catalunya.

El CIC considera que la periodista Sra. Gemma Palet exposa de manera clara els motius pels quals els grups de la oposició es mostren disconformes amb la compra d'un edifici emblemàtic que s'haurà de destinar a equipaments per a la gent gran.

Una part dels grups de l'oposició reclamen que s'expropiï l'edifici i altres creuen que l'edifici té aluminosi.

Al acabar l'exposició dels grups la periodista demana a l'Alcalde Sr. Victor Llasera i Alsina la seva opinió.

La introducció a la pregunta formulada entén el CIC que és correcte atès que recull les crítiques al Consistori i posa en coneixement dels oients que la decisió de la compra no es compartida pels diferents grups i deixa clar que existeixen diferents criteris per oposar-se a la mateixa.

Per altra banda, el CIC sí estima vulnerat el criteri 3 del Codi que literalment diu. "els mitjans han d'atendre el dret de replica quan aqueste sol·licita en termes raonables". Entén el CIC que aquest és el cas de la present queixa.

Per tot això el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD:

Analtzada la queixa presentada per el Sr. R. en representació del grup "Impulsors per la República Catalana", considerant els arguments anteriorment exposats, el CIC NO considera vulnerats per part del mitjà de comunicació Radio SantVi els criteris 2,5,6, i 7 del Codi Deontològic dels Periodistes

de Catalunya i Sí considera vulnerat el criteri 3 del mateix Codi en relació a la replicació que tenia dret el grup queixant “Impulsors per la República” i que no va poder exercir-lo en el seu dia.

Expedient núm. 13/2023:

ASSUMPTE: Queixa presentada per LMC en relació a dos articles publicats pel periodista Robert Rodríguez al diari digital ELNACIONAL.CAT, en els que no queda clar si el contingut és de caràcter informatiu o publicitari, ja que en aquest darrer cas podria vulnerar el Criteri 7 del Codi Deontològic.

ANTECEDENTS

La queixa fa referència, concretament, a dos articles que la demandant considera que no són altra cosa que publicitat encoberta.

- Un referit a un cava d'El Corte Inglés, publicat el 18 de maig de 2023.

https://www.elnacional.cat/ca/consum/cava-ampolla-peculiar-mercat-conquerint-gourmet-corte-ingles_1027641_102.html

Un altre relatiu a un protector solar d'Amazon, publicat el 22 de maig de 2023.

https://www.elnacional.cat/ca/consum/protector-solar-numero-1-amazon-pells-clar-sensibles-rebaixat_1030134_102.html

La demandant cita també un altre article del mateix periodista i mitjà, publicat el 17 de maig de 2023, que parla de temes relacionats amb la vida de la cantant Shakira, per contraposar-lo als dos anteriors doncs entén que, en aquest cas, no es fa publicitat de res.

https://www.elnacional.cat/enblau/ca/plus/shakira-problemes-greus-veins-miami_1027101_102.html

CODI DEONTOLÒGIC

La persona que formula la queixa considera que els dos primers articles citats podrien representar una vulneració del criteri 7 del Codi Deontològic:

Criteri 7: Evitar el conflicte d'interessos.

No es poden acceptar mai retribucions o gratificacions de tercers per promoure, orientar o publicar informacions i opinions. La recepció d'obsequis promocionals o commemoratius no pot ultrapassar el criteri estricte de la cortesia, segons els barems establerts per les organitzacions periodístiques. Tampoc no és admissible simultaniejar l'exercici del periodisme amb altres activitats remunerades que posin en perill els principis de veracitat i independència.

Cal rebutjar les fórmules de promoció o publicitat sota l'aparença deliberada d'informacions periodístiques.

Com a norma general, [els professionals de la informació han d'evitar qualsevol situació de conflicte d'interessos](#), ja sigui d'àmbit polític, comercial, econòmic, financer o familiar, que posi en qüestió la credibilitat i imparcialitat de la seva funció.

AL·LEGACIONS

El diari digital ELNACIONAL.CAT va ser convidat pel CIC a presentar les al·legacions que considerés oportunes en relació a la queixa de la Sra. LMC. En escrit de data 13 de juliol de 2023, la Sra. Ana Estella Monteys, en representació del mitjà digital, va fer arribar al CIC la seva al·legació, en la que considera totalment esbiaixada la queixa, en tant que els dos articles esmentats estan inclosos en la secció “Consum” del diari.

En concret, en l'escrit d'al·legació s'argumenta que “és inherent a la pròpia secció, el comentar productes que es troben en el mercat i llocs on es poden comprar donat que, precisament, és l'objectiu d'aquests dos articles, tractar diferents productes de consum en el mercat”. Afegeix els enllaços als dos articles destacant en negreta la paraula consum en cada un d'ells.

https://www.elnacional.cat/ca/consum/cava-ampolla-peculiar-mercat-conquerintgourmet-corte-ingles_1027641_102.html

https://www.elnacional.cat/ca/consum/protector-solar-numero-1-amazon-pellsclares-sensibles-rebaixat_1030134_102.html

Afegeix també que *“La informació donada en les notícies no és altra que plasmar una realitat rellevant dintre sempre de la temàtica de la subsecció que no és altra que productes de consum, i on s'està descrivint dos productes top en vendes”*.

Pel que fa al tercer article esmentat a la queixa, encara que no forma part de la mateixa, l'al·legació coincideix en que no té res a veure amb els anteriors i que aquest *“s'enquadra dintre de la secció En Blau, on en essència, es tracta vida social, mencionada com a premsa rosa, i on es tracten notícies relacionades amb personatges públics rellevants i la vida d'aquests”*. Manifesta, així mateix (sense que vingui massa al cas), que *“la secció és una de les principals i estructurals del diari amb, fins i tot, un color identificatiu diferent”*.

Finalment, la representant del mitjà ELNACIONAL.CAT considera que *“Resulta totalment improcedent el qüestionar si el Sr. Robert Rodríguez és o no periodista, la qual cosa està fora de tot dubte”*. Aquest comentari sorgeix en relació a un comentari de la demandant, que es refereix a la persona que signa l'article com a: *“llicenciat en periodisme a la UAB amb màster en Comunicació i Informació Esportiva. Treballant en comunicació digital des de fa més de 10 anys amb experiència a diversos camps”*, tal com apareix en el propi diari digital.

<https://www.elnacional.cat/es/firmas/robert-rodriguez>

PONÈNCIA

El caràcter comercial dels dos articles no ofereix cap mena de dubte. És més, resulta tan evident que difícilment pot confondre a cap lector. A tall d'exemple, només un parell de paràgrafs.

Un paràgraf del primer article:

És un cava que pertany al celler Agustí Torelló Mata i l'origen del qual és DO Cava - Sant Sadurní d'Anoia, específicament de la zona de Catalunya. El seu tipus de criança és de 48 mesos i és ideal per a menjars com el caviar, fumats, carns, peixos i formatges curats. El seu preu actualment és de 59,90 euros.

Pots comprar-lo ara mateix en El Corte Inglés

Un paràgraf del segon article:

Prepara't per al sol de l'estiu amb aquest protector rebaixat a Amazon

Aquest protector solar Garnier Delial Sensitive Advanced compta amb un SPF 50+, la qual cosa la converteix en una elecció ideal per a aquells amb pells clares, sensibles i intolerants al sol. Aquesta fórmula ofereix una protecció molt alta contra els rajos UVB i UVA, incloent els rajos UVA llargs que són els més nombrosos i penetrants. A més, també protegeix contra alguns efectes dels infrarojos, que poden causar danys cel·lulars a la pell.

Dit això, però, el ponent no ha pogut verificar un dels arguments de l'al·legació, concretament aquell que manifesta que els dos articles esmentats estan inclosos en la secció “Consum” del diari. Si bé és cert que l'enllaç a internet inclou la paraula consum en els dos casos (veure destacats en negreta), en la lectura directa en pantalla no s'ha pogut constatar aquest punt.

El que sí hi ha és un titular de la secció en cadascun dels dos articles: “GURMET”, en el que es parla del cava, i “CURA PERSONAL”, en el del protecció solar.

El fet de que els enllaços adrecin al lector directament als articles no permet esbrinar si en un nivell superior del diari digital apareix l'expressió CONSUM. Ara bé, encara que a l'enllaç o en la pròpia publicació aparegui la categoria CONSUM, això no significa que d'aquesta manera el

lector sigui conscient del contingut publicitari dels articles, com és el cas que ens ocupa. Sota aquesta denominació de CONSUM caben infinitat d'articles de continguts diversos, que poden estar adreçats a donar consells o suggeriments sobre normes d'alimentació, vida saludable, etc. I de fet, l'epígraf CONSUM és i ha sigut tradicionalment un encapçalament periodístic per agrupar temes de servei, d'orientació i de consell al consumidor. Però no amb la intenció de dirigir la compra cap a un sol producte i a un sol establiment, com és el cas de les informacions que ens ocupen. L'ambigüitat en l'ús de les paraules no és propi del periodisme. Cal recordar que el primer Criteri del Codi insta als periodistes a informar de manera "acurada i precisa". I l'ambigüitat és just el contrari de la precisió. Per tant, creiem que l'ús de l'epígraf CONSUM no és adient per una informació que té un biaix totalment publicitari.

Donat el caràcter inequívocament publicitari dels dos primer articles, s'hauria de recomanar al diari d'incloure un encapçalament del tipus "Espai patrocinat" o simplement "Publicitat" abans de fer la descripció dels productes, per eliminar qualsevol dubte que algú encara pogués tenir. Quant al comentari que apareix a l'al·legació sobre la presumpta posada en dubte, per part de la demandant, de si el senyor Rober Rodríguez, signant dels articles, és periodista, no sembla que fos aquesta la intenció de la demandant, ans al contrari. Més aviat semblaria que el què es pretén és recalcar que uns articles de caire tant comercial hagin estat escrits per un periodista.

Per tot això el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD

Analitzada la queixa presentada, a la vista de l'al·legació rebuda i de les consideracions fetes, entenem que els dos articles apareguts a ELNACIONAL.CAT vulneren el criteri 7 del Codi Deontològic, donat que els seus continguts no estan identificats degudament, en estar mancats d'un avís clar sobre el seu caire publicitari.

[Expedient núm. 15/2023](#)

ASSUMPTE: Queixa online rebuda el 4 de juliol de 2023, presentada per la senyora M. A. a propòsit de la peça "Llibertat per a l'alcaldeessa de Sitges detinguda en una operació anticorrupció", signada pels periodistes J.G. Albalat i Guillem Sánchez i publicada el 21 de juny al lloc web d'El Periódico de Catalunya

(<https://www.elperiodico.com/ca/politica/20230621/policia-registra-dependencias-ayuntamiento-sitges-88961868>).

El Periódico reproduceix aquest contingut el 22 de juny de 2023, a la pàgina 6 de la seva edició en paper.

Correu electrònic rebut el 13 de juliol i presentat per la mateixa senyora M. A., en què aclareix detalls sobre un aspecte esmentat a la queixa del 4 de juliol.

ANTECEDENTS

L'autora de la queixa explica que, el 21 de juny de 2023, va ser detinguda al costat d'altres persones, en el seu càrrec de funcionària com a tècnica de platges, en el marc del qual es va anomenar com una operació "contra la corrupció" a l'Ajuntament de Sitges.

Com a resultat d'aquesta operació, la demandant explica que es van captar imatges seues i dels seus companys emmanillats entrant a un furgó policial, i que aquestes es van difondre de manera reiterada per tots els mitjans, tot i que unes hores més tard van ser tots posats en

llibertat sense practicar més diligències.

Pel que fa a la cobertura realitzada per El Periódico de Catalunya sobre aquests fets, l'autora de la queixa considera que aquest diari vulnera els criteris 9 i 10, que fan referència als aspectes següents:

Criteri 9. Respectar el dret a la privacitat. Les persones han de ser tractades amb respecte i dignitat (...). Cal evitar intromissions innecessàries (...) sobre les seues sentiments i circumstàncies. Danyar de forma injustificada la dignitat dels individus de paraula (...), contravé l'ètica periodística.

Criteri 10. Salvaguardar la presumpció d'innocència. Tota persona acusada o imputada d'un delictes té dret a la presumpció d'innocència en les informacions i opinions relatives a indagacions, causes o procediments penals. El respecte i la protecció d'aquest dret són vigents des de l'inici de les actuacions policials fins que es provi la culpabilitat en un procés que gaudeixi de les garanties necessàries. Els periodistes evitaran els prejudicis, així com sotmetre els implicats a judicis paral·lels.

Per a l'autora de la queixa aquests dos criteris es vulneren a causa de les qüestions següents:

- La informació publicada per El Periódico incorpora el seu nom i cognom, a més de la seua posició laboral com a tècnica de platges. Considera que, atès que és una persona anònima sotmesa a una investigació, la publicació del seu nom complet no és rellevant ni aporta contingut informatiu.

- En canvi, l'autora considera que la difusió d'aquestes dades personals relacionades amb un cas de corrupció, "pel qual no havia estat ni tan sols encausada ni del que s'ha pogut defensar" com ella indica a la queixa, sí que causa un dany irreparable a la seua reputació.

La demandant explica que quan la policia difon imatges d'operacions contra persones traficants en delictes flagrants, on sempre pixel·la les imatges dels detinguts i no es proporcionen els noms dels mateixos. I afegeix que, no obstant, "quan es fa una operació on es detenen treballadors públics, aquests som passejats sense prevenció davant dels focus (...)." Aquestes imatges, afirma, "afecten el nostre honor, integritat moral i presumpció d'innocència, es difonen sense filtre i quedin per sempre".

- Si bé els autors de l'article, J.G. Albalat i Guillem Sánchez, atribueixen que els noms havien estat facilitats per la periodista Anna Punsí, a la queixa s'afirma que Anna Punsí en cap moment dona els noms de les persones sense rellevància pública detingudes a l'operatiu.

Això contradiu la informació donada per El Periódico, ja que a l'article publicat es pot llegir la frase següent: "Entre els detinguts, a més de C., hi ha el regidor d'ERC, J.M., el secretari municipal, O.B., i els tècnics de Platges, M.A., i el cap de Serveis Urbans, J.S., tal com ha avançat la periodista Anna Punsí."

- Al text de la queixa, l'autora afirma que, si bé un familiar seu va sol·licitar al diari el mateix dia la retirada dels noms, el rotatiu es va negar, ja que considerava que la publicació d'aquesta informació no vulnerava el codi deontològic.

Per acabar, en un apartat d'Observacions, la demandant mostra la necessitat que el Consell fes alguna reflexió sobre les imatges captades de la nostra detenció. Per això pren com a referència la postura mostrada per l'Observatori dels Drets de les Persones de l'ICAB, l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona, que va emitir el mateix dia una condemna per la coneguda

“pena del telenotícies” i el seu rebuig més absolut a la vulneració del dret fonamental a la presumpció d'innocència a la peça titulada “Posicionament de l'ODP ICAB en relació amb la detenció d'avui de l'alcalde de Sitges”

<https://icab.cat/ca/actualitat/noticies/noticia/Posicionament-de-LODP-ICAB-en-relacio-amb-la-detencio-davui-de-lalcalde-de-Sitges>

Pel que fa a aquesta mateixa queixa, el 13 de juliol el Consell rep un correu electrònic signat per la mateixa autora. En aquest missatge dona més detalls sobre la sol·licitud feta per part del familiar al director del diari perquè es retessin els noms. L'autora explica que el director d'El Periódico, Albert Sáez, va negar que la publicació dels noms vulnerés el codi deontològic i que era una pràctica habitual de la seva publicació. En aquest punt, explica l'autora, el director del diari va prendre com a referència una altra notícia publicada prèviament, el febrer del 2022, sobre les detencions pel Consell Esportiu de l'Hospitalet a l'Ajuntament de Cornellà

<https://www.elperiodico.com/ca/politica/20220214/policia-registre-ajuntament-cornella-13234729>.

A continuació, tal com explica l'autora de la queixa:

“(Sáez) el va reptar a que si hagués actuat diferent en el cas de les detencions pel Consell Esportiu de l'Hospitalet a l'Ajuntament de Cornellà el febrer de 2022, ell es comprometia a treure els noms de la publicació. Però que si no, dependria de la “cortesia” dels seus periodistes, que finalment no els van treure. El meu familiar va confiar en la paraula d'Albert Sáez, però dos dies més tard va decidir cercar la notícia en qüestió, i va comprovar que els noms dels detinguts sense rellevància pública a Cornellà no havien estat citats, ni tan sols el seu càrrec a la institució, a diferència del que van fer en l'article de Sitges.”

Consulta a Anna Punsí:

El 10 de juliol el Consell de la Informació es posa en contacte amb Anna Punsí, com a font de la notícia. Se li demana que, per facilitar la feina del ponent que farà l'informe sobre si hi ha hagut vulneració del Codi Deontològic, aclareixi si donarà els noms dels tècnics detinguts a l'operació.

Aquell mateix dia, Anna Punsí confirma que en cap moment donarà els noms dels tècnics, ni a la informació inicial ni posteriorment.

AL·LEGACIONS

L'11 de juliol del 2023, Albert Sáez, director d'El Periódico, fa arribar les seves al·legacions al Consell de la Informació on explica el següent:

- *En el cas que ens planteja no hem realitzat cap pràctica que no sigui habitual en el tractament de casos similars tant en el nostre com la resta de mitjans. La senyora A.no ha al·legat cap imprecisió en la nostra informació, sinó que ha fet una interpretació pròpia dels criteris 9 i 10 del codi deontològic que no coincideixen amb la que fem ni amb la que és habitual en les recomanacions d'aquest consell.*
- *És cert que l'atribució d'una determinada dada a una altra periodista resultava confusa cosa que ja hem aclarit amb ella mateixa i ja ens hem disculpat.*
- *Podem compartir les consideracions que fa la senyora A.sobre la praxi de la policia i els òrgans judicials però sobre aquest aspecte no tenim possibilitat d'actuar.*

- Quant a la reputació, explicar que una persona ha estat detinguda en una operació policial no implica res més que això i evitar el nom en un càrrec unipersonal de públic coneixement no evita res.

PONÈNCIA

D'acord amb la queixa presentada, la notícia publicada per El Periódico vulnera els criteris 9 i 10 del Codi deontològic. En aquest sentit es poden fer les consideracions següents:

El criteri 9 fa referència a la necessitat de respectar el dret a la privacitat i que les persones han de ser tractades amb respecte i dignitat. El criteri 10, per la seva banda, se centra en la necessitat de salvaguardar la presumpció d'innocència, evitant els prejudicis dels periodistes, així com sotmetre els implicats a judicis paral·lels. Es considera que la informació publicada pel diari no vulneren cap d'aquests dos criteris, mentre no pretén danyar de manera injustificada la dignitat dels individus esmentats, sinó que informa d'una investigació anticorrupció, duta a terme pel jutjat 8 de Vilanova i la Geltrú. Si es presta atenció a la manera com el diari fa referència a les diferents accions, en tot moment s'inclouen les fórmules "presumptament irregular", "presumptes delictes", "suposadament corrupta" o "presumpta malversació". La lectura de la peça no indueix a tenir la percepció que les accions dutes a terme són corruptes o que les persones detingudes són culpables, sinó que estan sent investigades per la justícia. En aquest sentit, la peça inclou el comunicat emès pel mateix ajuntament, cosa que permet al lector conèixer la versió de la institució en què treballen les persones detingudes, entre elles, l'autora de la queixa.

Pel que fa al desacord mostrat per la demandant sobre la manera com la policia permet que les imatges que es mostren dels treballadors públics afectin l'honor, la integritat moral i la presumpció d'innocència, creiem que els periodistes i els responsables dels mitjans hem de fer una reflexió sobre on cal establir els límits entre el dret a la informació i el dret a la presumpció d'innocència dels detinguts, per evitar el que es coneix com a "pena de telenotícies". En aquest sentit, la demandant aporta [el comunicat fet públic pel l'Observatori dels Drets de les Persones de l'ICAB, Col·legi de l'Advocacia de Barcelona \(ICAB\)](#) arran de les detencions de Sitges, on es diu que "les autoritats han de complir aquesta presumpció" (d'innocència) i que "la necessitat de transmetre la 'pena de telenotícies' respecte de qui ni tan sols ha pogut prestar declaració davant de la policia és totalment innecessària". L'ICAB es refereix a les autoritats i entenem que, en aquest cas, ho fa a les autoritat policials per tal que actuïn amb la major discreció possible. Però també els periodistes hem de reflexionar sobre quina és la millor manera de complir amb el criteri 10 del Codi deontològic. El propi Col·legi de Periodistes és el primer interessat en promoure aquesta discussió i fa uns mesos va organitzar el primer debat sobre els límits de la llibertat de premsa i la presumpció d'innocència. I segons els ponents aquests límits cal traçar-los amb molta més cura. El [debat està disponible en aquest enllaç](#).

Un altre aspecte important en el que cal aturar-se és aquell que es refereix a l'atribució que els dos autors de la peça fan a Anna Punsí. Com s'esmentava anteriorment, a l'article es pot llegir la següent afirmació: "Entre els detinguts, a més de C., hi ha el regidor d'ERC, J.M., el secretari municipal, O.B., i els tècnics de Platges, M.A., i el cap de Serveis Urbans, J.S., tal com ha avançat la periodista Anna Punsí." En aquest punt coincideix allò que s'explica a la queixa, allò que ha pogut comprovar el Consell de la Informació i allò que s'aclareix a les al·legacions

d'Albert Sáez.

Tot i que Anna Punsí no ha facilitat els noms dels tècnics detinguts a l'operació, aquesta informació no ha estat rectificada i aclarida posteriorment pel diari a la seva audiència. La necessitat de citar les fonts i preservar el secret professional en el seu contingut està recollit al criteri 5, que indica el següent:

“Les fonts s’han de citar perquè la informació sigui creïble. No obstant això, els periodistes tenen l’obligació moral de protegir-les invocant el secret professional quan sigui necessari. La confidencialitat ha de servir per emparar les persones en situació d’indefensió o de risc, però en cap cas l’anonimat pot ser utilitzat per atacar individus i organitzacions de manera injustificada. La bona pràctica periodística exigeix també tractar de forma adequada les informacions rebudes sota embargament, així com observar l’off the record quan hagi estat acordat.”

A les al·legacions d'Albert Sáez, aquest indica que “l’atribució d’una determinada informació a una altra periodista resultava confusa, cosa que ja hem aclarit amb ella mateixa i ja ens hem disculpat.” Si bé resulta adequat que El Periódico hagi aclarit aquest punt amb Punsí i s’hagi disculpat, això no sembla suficient si posteriorment no es modifica el text de l’article, ni s’informa els lectors de quina ha estat la font de la notícia.

Sáez ja indicava a les seves al·legacions que això resultava confús, però el diari no ha aclarit aquesta confusió amb la seva audiència seguint les indicacions del criteri 5, que confirma la necessitat que se citin les fonts utilitzades per tal de garantir la màxima transparència dels mitjans cap als seus lectors.

Per tot això el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD

D’acord amb el que s’ha exposat prèviament, no s’observa que El Periódico hagi vulnerat els criteris 9 i 10 del Codi. Això no obstant, sí que s’observa una vulneració del criteri 5 del codi deontològic, atès que no es fa esment a la font que ha facilitat la informació i no es corregeix l’atribució errònia que es va fer inicialment a una altra font.

Així mateix, el CIC creu que cal aprofundir en el debat sobre on cal situar els límits entre el dret a la informació i la presumpció d’innocència que el Codi Deontològic obliga a respectar.

PLE DEL 27 -11- 2023

Expedient núm. 14/2023

ASSUMPTE : Queixa presentada pel periodista Rafa Marrasé pel que considera un veto a l’exercici de la seva professió per part de l’Alcaldia de l’Ajuntament de Salou.

ANTECEDENTS O FETS

Aquesta és una queixa inusual i atípica. Les resolucions del CIC acostumen a sustentar-se en reclamacions fetes per ciutadans que senten vulnerats els seus drets com a subjectes d'una notícia o perquè creuen que determinades informacions s'han elaborat sense tenir en compte els criteris ètics de la professió periodística. En aquest cas, però, és un periodista el qui demana l'emparedament del Consell de la Informació, pel que considera una censura imposada des de l'Ajuntament de Salou.

El 27 de juny d'enguany, el periodista Rafa Marrasé Brull presenta una queixa exposant que el mes de febrer va demanar entrevistar l'alcalde de Salou, Pere Granados, per a una sèrie que el diari *El Punt Avui* fa a tota Catalunya. L'entrevista havia de ser gravada perquè s'emeta també en vídeo pel canal del propi diari. El periodista explica que des del gabinet de premsa de l'Ajuntament li van demanar el qüestionari amb les preguntes però "quan m'hi vaig negar - escriu- van insistir a fer-ho".

El periodista aporta diverses captures de pantalla amb els missatges de WhatsApp que va crear amb el gabinet de premsa de l'Ajuntament. La documentació posa en evidència que Marrasé exposa en línies generals els temes que vol abordar en l'entrevista, però no envia un qüestionari per no convertir l'entrevista en unes meres declaracions. Davant la negativa, l'entrevista es va cancel·lar el dia abans de la data acordada i va quedar posposada per més endavant, sense concretar-ne la data. Quan el diari va insistir, perquè calia tancar el reportatge, des de l'alcaldia "van demanar que fos un altre redactor qui fes l'entrevista", explica Marrasé. I conclou amb el motiu central de la queixa: "primer volien les preguntes per avançat i després van vetar-me".

El periodista deixa clar en el seu escrit que *El Punt Avui* "no va plegar-se a les peticions de l'Ajuntament de Salou i es va mantenir ferm a l'hora de no passar les preguntes i de no canviar el redactor". L'Ajuntament, un cop va saber això, va decidir que no faria l'entrevista.

L'escrit arriba al Cic després que el periodista posés els fets en coneixement de la delegació territorial a Tarragona del Col·legi de Periodistes de Catalunya. I ha sigut des d'aquesta institució, escriu, que "m'han adreçat al Cic a presentar aquesta queixa".

Com a documentació addicional, aporta també el fil que Marrasé va escriure a la xarxa X, abans twitter, exposant els fets denunciats en aquesta queixa.

<https://twitter.com/rafamarrase/status/1632726536036950016>

La queixa no fa al·lusió a cap dels criteris del Codi deontològic.

AL·LEGACIONS

El Consell de la Informació ha demanat al·legacions al Gabinet de Comunicació de l'Ajuntament de Salou, però no ha rebut cap resposta tot i que, passat el termini, es va fer un recordatori al departament.

PONÈNCIA

Com ha s'ha dit en l'exposició dels fets, aquesta és una queixa atípica. La funció d'arbitratge del Cic s'estableix entre la ciutadania i un professional o un mitjà de comunicació quan hi ha la sospita de que s'ha comès una falta ètica en l'exercici del periodisme. En aquest cas, però, l'arbitratge que es demana és entre un periodista i una administració.

Per aquest motiu, el Consell de la Informació va tenir dubtes de si admetre o no la queixa.

Donar empara a un periodista podia entendre's més com una defensa corporativa, més pròpia d'una organització professional, que no com una reivindicació de l'ètica de la professió.

Finalment, el Consell va decidir tramitar-la, d'acord amb allò que diu el Criteri sisè:

06. Conciliar els drets individuals amb el dret del públic a saber. El periodista ha de defensar el dret a la informació davant de qualsevol restricció a la transparència exigida per l'interès públic, especialment quan les fonts són administracions i organismes oficials. Tanmateix, cal reconèixer a les persones individuals i jurídiques el dret a no proporcionar informació ni respondre preguntes. L'assetjament intimidador i persistent és una pràctica reprovable.

Entenem que la funció del periodisme és garantir el dret universal a una informació rigorosa, veraç i plural. Per això, els periodistes, en tant que intermediaris entre els poders públics i la ciutadania, tenen l'obligació d'interpel·lar als representants de les administracions en tot allò que considerin de rellevància pública. I que aquesta és la doctrina que inspira el criteri citat del Codi.

Per això, creiem que el periodista que presenta la queixa compleix amb la seva obligació quan no accedeix a totes les demandes, presumptament dilatòries, que li plantegen des de l'Alcaldia. Entenem que proposant els temes sobre els quals versarà l'entrevista el periodista compleix amb la cortesia necessària en qualsevol relació professional. Però no té sentit que li demanin el qüestionari amb totes i cadascuna de les preguntes. Amb la seva negativa, el periodista defensa el dret a la informació que exigeix el Criteri sisè.

Totes les administracions públiques estan sotmeses a un compromís de transparència i, per tant, obligades a donar una resposta clara i diligent a tots els mitjans. I en tot cas, si una administració creu que està legitimada per no atendre un informador, hauria de donar una explicació clara, argumentada i convincent per fer-ho. En un moment en que darrera del periodisme rigorós s'amaguen altres mitjans i plataformes amb format periodístic i pretensions molt allunyades de la informació veraç, també seria un acte de transparència que l'administració ho denunciés.

No creiem, però, que aquest sigui el cas. Primer perquè el mitjà que representa el periodista és un diari acreditat. I segon, perquè les tàctiques dilatòries, primer, i el veto de l'Ajuntament al periodista Marrasé, després, denoten una arbitrarietat incompatible amb el citat compromís de transparència.

Per altre part, cal deixar clar que el dret a no proporcionar informació ni respondre preguntes que el Criteri sisè reconeix a les persones individuals i jurídiques no pot ser d'aplicació a una administració pública. La seva activitat ha de ser transparent a la mirada de la societat a la que serveix. I com ja s'ha dit, els periodistes son els ulls del ciutadans o els intermediaris entre aquests i els seus representants.

Per això, després d'analitzar els fets que el periodista Rafa Marrasé Brull ha posat en coneixement del Cic, creiem que el Consell de la Informació de Catalunya ha d'instar l'Ajuntament de Salou a complir amb el compromís de transparència a la que estan sotmeses totes les administracions. Igualment -i com a garants del compliment del Codi ètic dels periodistes- cal que el Cic demani a l'ajuntament de Salou que doni les màximes facilitats als representants del mitjans, ja que garanteixen el dret a la informació que tenen tots els

ciutadans.

De conformitat amb la ponència, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent **ACORD**:

Analitzats els fets que el periodista Rafa Marrasé Brull ha posat en coneixement del CIC, el Consell de la Informació de Catalunya insta l'Ajuntament de Salou a complir amb el compromís de transparència que obliga a totes les administracions públiques i a mantenir una relació amb els representants dels mitjans de comunicació d'acord amb allò que diu el Criteri sisè del Codi deontològic de la professió periodística.

Expedient núm. 17/2023

ASSUMPTE : Queixa presentada per la sra. C.A., en nom de l'Ajuntament de Torroella de Montgrí, en relació a una notícia publicada ael diari El Nacional.cat del dia 26 de juny de 2023 i titulada "Més de 10.000 litres d'aigua llençats a la claveguera diàriament per una fuga a Torroella de Montgrí". La demandant considera que el diari vulnera els articles 1, 2 i 3 del Codi Deontològic.

ANTECEDENTS

La queixa fa referència a la notícia "[10.000 litres d'aigua llencats a la claveguera diàriament per una fuga d'aigua a Torroella de Montgrí](#)", publicada a EINacional.cat del 26 de juny de 2023 . A la notícia, de 19 línies, s'explica que a causa d'una avaria, durant 3 setmanes s'ha estat vessant aigua al carrer, sense que cap membre de la brigada municipal s'hagi ocupat de la seva reparació, segons s'explica. La notícia es basa en testimonis dels veïns i veïnes del carrer Priorat de la Urbanització Torrevella, però sense citar ningú en concret. Aquestes fonts es mostren indignades perquè l'Ajuntament no hagi reparat l'avaria, tenint en compte, a més, el moment de sequera que es pateix i la insistència en la necessitat d'estalviar aigua.

FONAMENTS DE LA QUEIXA

La reclamant considera que la notícia vulnera 3 criteris del Codi Deontològic: l'1, 2 i 3:

La reclamant fonamenta la seva denúncia en el fet que la informació publicada pel Nacional.cat no va ser contrastada amb l'Ajuntament i que va basar la seva informació en un veí que no comptava amb la informació completa (Criteri 1). Continua dient que l'Ajuntament no va tenir l'oportunitat de manifestar la seva posició davant els fets i que, per tant, la notícia ha atemptat greument contra la reputació i imatge pública, que s'ha agreujat encara més a causa de la sequera (Criteri 2), i que es va procedir a exigir el dret de rectificació mitjançant burofax del dia 29 de juny però que no es va poder lliurar per adreça incorrecta. Que davant la situació, es va tornar a enviar el burofax per correu electrònic i a les diferents direccions de contacte que consten al web del diari, però que tampoc es va obtenir resposta, per la qual cosa la demandant considera que es vulnera el Criteri 3 del Codi Deontològic. Adjunta a la denúncia burofax i comprovants dels correus electrònics enviats als quals no van rebre resposta per part del mitjà.

AL·LEGACIONS

El Consell de la Informació de Catalunya sol·licita al mitjà al·legacions davant la queixa plantejada, a la qual cosa respon El Nacional el dia 26 de setembre amb un escrit dient que no van rebre la comunicació perquè l'adreça del burofax era incorrecta (posava la planta 4ª del Carrer Numància, 46 però que la redacció era la planta 3ª), "En qualsevol cas – continua dient

l'escrit d'al·legacions de El Nacional– exercir el dret de rectificació no és motiu suficient per interposar una queixa d'aquesta índole. El sol·licitant té altres mitjans, com l'acció de rectificació que pot fer valer al jutjat i on es ventilarà si el mitjà de comunicació té l'obligació o no de publicar la rectificació instada”.

Aquestes al·legacions no entren a discutir si la notícia vulnerava o no els 3 Criteris del Codi Deontològic que mencionava la reclamant i, com es pot comprovar, insta a que facin ús del dret de rectificació davant la justícia.

PONÈNCIA

La denunciant considera que la notícia vulnera tres criteris del Codi Deontològic, a saber

Criteri 1. Informar de manera acurada i precisa

El professional del periodisme està compromès amb la recerca de la veritat i, conseqüentment, té l'obligació d'acostar-se a la realitat dels esdeveniments amb la màxima fidelitat possible. Els mitjans han d'observar sempre una clara distinció entre les informacions i les opinions, difondre únicament informacions contrastades amb diligència, i evitar la difusió de conjectures i rumors com si es tractés de fets.

Criteri 2. Evitar perjudicis per informacions sense prou fonament

No s'han d'usar expressions injurioses ni difondre dades imprecises o sense base suficient que puguin lesionar la dignitat de les persones i provocar dany o descrèdit a entitats públiques o privades. El periodista s'ha de posar en contacte prèviament amb els afectats per donar-los l'oportunitat de resposta.

Criteri 3. Rectificar les informacions incorrectes

L'obligació d'esmenar tant les informacions com les interpretacions resultants que s'hagin demostrat falses o errònies comporta fer-ho amb promptitud i amb el tractament i l'extensió proporcionats. Així mateix, els mitjans han d'atendre el dret de rèplica quan aquest se sol·liciti en termes raonables.

Ignorem si l'Ajuntament de Torroella de Montgrí va fer ús del dret de rectificació davant la justícia, perquè no tenim informació al respecte, però el dia 4 de juliol El Nacional.cat publicava la notícia següent: [L'Ajuntament de Torroella de Montgrí nega una fuga continuada i diària d'aigua a Torre Vella](#), amb un subtítol on feia expressa menció de la postura d'aquesta institució, que “sosté que la fuga detectada al juny a la urbanització era de baixa intensitat i va ser reparada amb diligència”. En aquesta notícia, de 17 línies, 11 dies després de la primera, el diari dona la versió de l'Ajuntament, cosa que no havia fet en la primera notícia, origen de la denúncia. En aquesta segona notícia només es cita la veu de l'Ajuntament, i explica que el dia 25 de juny entre les 10 i 11 del matí una veïna va posar en coneixement de l'Ajuntament que hi havia una fuga al carrer Priorat, a pocs metres de distància de l'anterior (explica que el 16 de Juny hi havia hagut obres d'inspecció per veure com es trobava una reparació realitzada al carrer). Segons la font de l'Ajuntament, “la fuga era de baixa intensitat i es va reparar l'endemà, 26 de juny, a primera hora del matí”.

En aquesta segona peça ja no hi ha fonts dels veïns i veïnes que segons la primera notícia havien mostrat la seva preocupació. De fet, es pot considerar que periodísticament parlant, tant la primera peça (on només hi ha fonts de veïns i veïnes sense identificar) com la segona, on només es dona la versió de l'Ajuntament, no són bona praxis informativa, doncs en puresa

periodisme el que ha de pretendre és arribar a mostrar els fets el més fidelment possible, eludint la mera satisfacció de les fonts interessades. En el cas que ens ocupa, l'obligació del mitjà hagués estat arribar a comprovar si realment hi havia una fuga d'aigua important, i si l'Ajuntament la va reparar de forma diligent, per la qual cosa hauria d'haver indagat en altres fonts menys interessades, i no donar només les versions contraposades per una part de veïns i veïnes, i per altra l'oficial de l'Ajuntament.

En definitiva, El Nacional.cat sembla rectificar la primera notícia introduint l'explicació de l'Ajuntament, cosa que si s'hagués fet en la primera notícia probablement no caldria haver interposat la queixa davant el CIC. La denunciante té raó en dir que la informació vulnera el criteri número 1 del Codi Deontològic, doncs no s'informa amb la suficient precisió ni la "màxima fidelitat possible", i també quan diu que vulnera el criteri 2, doncs no es va contrastar la informació amb l'Ajuntament. També es podria considerar que va vulnerar el Criteri número 3, ja que El Nacional va publicar la rectificació el 4 de juliol amb la versió de l'Ajuntament, 11 dies després de la notícia primera, la qual cosa no sembla que respongui a la diligència i promptitud que demana l'article 3 del Codi Deontològic, que diu que s'ha "d'esmenar les informacions que s'hagin mostrat falses" amb "promptitud i amb el tractament i extensió proporcionada". El diari va corregir i donar veu a l'Ajuntament 11 dies després d'haver informat incorrecta i insuficientment del tema plantejat. De totes maneres, una rectificació ha de fer esment a allò que s'està esmenant, ó complementant. I aquesta informació del 4 de juliol recull la versió de l'Ajuntament però no fa cap referència a la notícia que només estava basada en la denúncia dels veïns. I sembla difícil considerar-ho una rectificació. En tot cas, son dues notícies desconnectades sobre un mateix fet, publicades amb 11 dies de diferència i basades en fonts oposades.

El que sí que es pot deduir d'aquesta seqüència és que el mitjà El Nacional.cat no va fer una informació acurada i precisa en la primera de les notícies, que va incorporar veus de veïns i veïnes sense identificar, i que hauria d'haver contrastat la informació amb l'Ajuntament, i que a més, per tenir una informació completa dels fets, hauria requerit de més fonts per intentar esbrinar si realment hi va haver negligència per part de l'Ajuntament en reparar una fuga d'aigua important, tal i com denunciaven els veïns, o es va actuar amb diligència, tal i com manifestava l'Ajuntament. La mera contrastació de versions no és suficient per arribar a establir la veritat dels fets.

De conformitat amb la ponència, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent

ACORD:

Que El Nacional.cat va vulnerar els Criteris 1 i 2 del Codi Deontològic. També vulnera el Criteri 3 respecte a la prompta rectificació de la informació, ja que el text publicat 11 dies després de la primera notícia dona la versió de l'Ajuntament però sense citar la primera notícia i sense esmentar que es una rectificació de la primera, que continua estant en la web del diari.

Expedient núm. 18/2023

ASSUMPTE : Queixa presentada pel periodista Enric Borràs Abelló, del Grup de Periodistes Ramon Barnils, que considera que una publicació de E-Notícies sobre l'informe 'L'efecte Orriols:

com els mitjans han blanquejat l'extrema dreta' (d'ara endavant "L'efecte Orriols"), fet per el seu grup, vulnera els criteris 1 i 2 del Codi Deontològic i el punt 02 de l'Annex B. Fa aquesta queixa a títol personal i en nom també del Grup de Periodistes Ramon Barnils, entitat que presideix.

ANTECEDENTS O FETS

Aquesta és una queixa feta pel president d'un grup de periodistes, i per tant no és l'habitual queixa d'un ciutadà. A més, el tema és complex perquè ja s'ha debatut en nombroses ocasions i fòrums fins a on arriba la llibertat d'expressió i d'informació en una democràcia i quins són els perills i riscos al informar sobre l'extrema dreta en aquest context.

El Consell de la Informació de Catalunya va publicar el passat 28 de juny una reflexió²⁴ sobre el tema. L'informe "L'efecte Orriols" recull aquesta cita de la nostres reflexions:

En el cas de l'extrema dreta no es poden aplicar els criteris de neutralitat informativa perquè els seus postulats afecten la mateixa essència de la democràcia i els drets humans. També menciona altres referències com articles de recerca internacionals i s'especifica una metodologia qualitativa amb testimonis de acreditada trajectòria acadèmica o periodística en aquest camp i altres recursos com:

(...) una tasca de documentació sobre la figura de Sílvia Orriols, avui alcaldessa de Ripoll; la seva formació, Aliança Catalana, el seu programa electoral i les seves nombroses aparicions mediàtiques. A més, s'han consultat articles acadèmics, periodístics i també protocols interns, com el que regeix l'abordatge de l'extrema dreta a mitjans públics com TV3 i Catalunya Ràdio.

L'informe arriba a onze conclusions de les que sembla pertinent extreure aquestes frases (literals) per a entendre què proposa i si la publicació de E-Notícies vulnera o no el codi deontològic:

- 1- L'extrema dreta és una família molt àmplia. I es presenta de moltes maneres diferents. (...)
- 2- Sílvia Orriols i Aliança Catalana representen l'extrema dreta independentista. Han trobat en la immigració el boc expiatori, i en el desencís del debat nacional el caldo de cultiu perfecte per créixer. (...)
- 3- Alguns mitjans, amb 8TV com a paradigma, han trobat en l'extrema dreta una via per intentar guanyar audiència i han explotat al màxim aquest recurs, a costa de blanquejar el seu discurs i normalitzar la seva presència als mitjans de comunicació. (...)
- 4- La visibilitat mediàtica de 8TV s'ha traduït en fins a setze participacions de Sílvia Orriols en un any i mig: set entrevistes en nou mesos, tres seguides després de les eleccions municipals, totes abans de ser alcaldessa de Ripoll. (...)
- 5- Un cop és una realitat dins les institucions, no es pot tractar l'extrema dreta com un actor polític qualsevol. (...) S'ha de contextualitzar, s'han de desmuntar les mentides amb dades i s'han d'assenyalar les declaracions d'odi.
- 6- No totes opinions estan al mateix nivell, i des dels mitjans no es poden equiparar. (...)

²⁴ <https://fcic.periodistes.cat/2023/06/28/reflexions-del-consell-de-la-informacio-de-catalunya-sobre-el-tractament-mediatic-a-la-ultradreta/>

- 7- Periodísticament, no només és rellevant l'extrema dreta, els seus partits i els seus dirigents. També ho és l'agenda mediàtica que aquests actors polítics intenten fixar i com es tracten els seus temes, des de la seguretat fins a la immigració, passant pels drets de les dones o del col·lectiu LGBTI.
- 8- A la majoria de les redaccions catalanes falta formació en extrema dreta i en discursos d'odi. (...)
- 9- La premsa local i comarcal té un paper cabdal en casos com els de Ripoll, Vic o Manresa, per ser la més propera als veïns. Sovint es troba amb molts obstacles, justament per aquesta proximitat (també als polítics locals), per la precarietat del sector i per l'existència de monopòlis de premsa.
- 10- Hi ha exemples de bones praxis a casa nostra en l'abordatge de l'extrema dreta (...) que poden servir de referència i utilitat per a la resta de mitjans catalans.
- 11- El periodisme no pot ser i no ha de ser neutral davant l'extrema dreta, que representa una amenaça per als drets humans i per als fonaments democràtics de qualsevol societat. En aquest context, els mitjans de comunicació i els periodistes tenen una responsabilitat social innegable, que fa decantar el pèndol cap a una banda o cap a l'altra.

FONAMENTS DE LA QUEIXA

El 1 d'agost de 2023, Enric Borràs Abelló, president del Grup de Periodistes Ramon Barnils, presenta una queixa a títol personal i en nom també del Grup que presideix exposant que la publicació d'E-Notícies del 27 de juliol titulada "Publiquen un manual per a periodistes per silenciar Sílvia Orriols" (versió en català i en castellà²⁵).

Segons Borràs:

La presumpta notícia defineix l'informe 'L'efecte Orriols: com els mitjans han blanquejat l'extrema dreta' (<https://www.media.cat/wp-content/uploads/Informe-EfecteOrriolsOK.pdf>) de l'Observatori Mèdia.cat, del Grup de Periodistes Ramon Barnils, de "manual per a periodistes per silenciar Sílvia Orriols". És una afirmació que no té res a veure amb la realitat de l'informe. La pretesa notícia té un to clarament opinatiu que no es pot definir de periodisme i busca denigrar i atacar el Grup Barnils i assenyalar membres de la seva junta, entre els quals jo mateix.

La queixa indica que la publicació de E-Notícies vulnera els criteris 1 i 2 del Codi Deontològic i el punt 02 de l'Annex B.

AL·LEGACIONS

El Consell de la Informació ha demanat al·legacions a E-Notícies però un cop exhaurit el termini no han donat resposta.

---

²⁵ Proporciona els links a les dues versions de la notícia:

Català: <https://e-noticies.cat/politica/publiquen-manual-periodistes-silenciar-silvia-orriols>

Castellà: <https://es.e-noticies.cat/politica/publican-manual-para-periodistas-para-silenciar-silvia-orriols>

Sí han publicat un article el 4 de novembre amb el títol “El Grup Barnils denuncia E-Notícies per una notícia sobre Sílvia Orriols” sobre la queixa presentada al CIC a la que nomenen “denúncia”

<https://e-noticies.cat/politica/grup-barnils-denuncia-noticies-noticia-sobre-silvia-orriols>

Una part d'aquest article sembla pertinent recollir-ho aquí:

E-Notícies es va fer ressò de l'informe amb la notícia Publiquen un manual per a periodistes per silenciar Sílvia Orriols. Una notícia que no ha agradat al Grup Barnils, que ha decidit denunciar aquest diari. No a la justícia, sinó al Consell de la Informació de Catalunya Segons el grup de periodistes presidit per Enric Borràs -subdirector del Diari ARA-, la peça publicada a E-Notícies “busca denigrar i atacar el Grup Barnils”. A més, creuen que té l'objectiu d’“assenyalar els membres de la Junta”. Segons la seva denúncia, la notícia en qüestió “no es pot definir de periodisme” i “vulnera clarament” diversos criteris del codi deontològic periodístic. Davant d'aquesta situació, el Consell de la Informació de Catalunya ha admès a tràmit la denúncia del Grup Barnils i ha obert un expedient informatiu a E-Notícies.

No sembla que aquesta notícia aportï cap informació d'interès per a aquesta ponència, més enllà de deixar la sensació que el mitjà no es pren seriosament ni al grup de periodistes ni al CIC en utilitzar un llenguatge més de sorna que de preocupació pels fets o l'ètica al explicar que la seva notícia “no ha agradat al grup” i que aquest ha denunciat però no a la justícia sinó al CIC.

PONÈNCIA

Aquesta és una queixa diferent a les habituals de ciutadans donat que la fa un periodista en el seu nom i el d'una associació de periodistes per demanar un arbitratge amb altres periodistes en un tema sobre el qual, com també s'ha mencionat, el CIC s'ha manifestat amb anterioritat donat que la cobertura mediàtica dels partits d'extrema dreta es un tema de preocupació compartida.

Criteri 1 del Codi Deontològic:

1. Informar de manera acurada i precisa

El professional del periodisme està compromès amb la recerca de la veritat i, consegüentment, té l'obligació d'acostar-se a la realitat dels esdeveniments amb la màxima fidelitat possible. Els mitjans han d'observar sempre una clara distinció entre les informacions i les opinions, difondre únicament informacions contrastades amb diligència, i evitar la difusió de conjectures i rumors com si es tractés de fets.

El text publicat per E-Notícies expressa una opinió o una interpretació que no té una base real des del seu títol “Publiquen un manual per a periodistes per silenciar Sílvia Orriols”. La primera pregunta és si aquest text és pròpiament una notícia sobre la publicació d'un informe atès que té un vocabulari més proper a l'opinió i que utilitza com a sinònims paraules que no ho son.

El text afirma que s'ha publicat un “manual” però el que s'ha publicat es un informe. Un informe,

segons el diccionari de L'Institut d'Estudis Catalans²⁶, és una “Exposició ordenada sobre un afer, l'estat d'una qüestió, etc.”. Que és, efectivament, el que va publicar el Grup de Periodistes Ramon Barnils. Aquest tipus de documents impliquen una recerca, unes referències i unes metodologies de recerca que no són necessàries en un manual, que és un “llibre que conté les nocions essencials d'una matèria i en facilita una consulta àgil i ràpida” segons el mateix diccionari²⁷.

A continuació, en el mateix títol diu que intenta “silenciar Sílvia Orriols”, però l'informe no parla de silenciar a la política en qüestió ni de evitar que parli o que expressi les seves idees, sinó de la cobertura que es dona a la seva campanya des de els mitjans.

L'informe no és un atac personal a la Sra. Orriols, com indueix a pensar el text publicat en E-Notícies ni és un document d'adoctrinament com podria suggerir el terme “manual”, sinó un informe, que analitza l'estat de la qüestió de la relació dels mitjans amb l'extrema dreta en el món en general i la situació de Catalunya en particular. En aquest cas concret, fa un anàlisi de la cobertura mediàtica que alguns mitjans van fer sobre la Sra. Sílvia Orriols com a líder de Aliança Catalana. I després ofereix les ja mencionades conclusions sobre el que s'ha de fer des del periodisme i què no per a tractar la “extrema dreta”.

Criteri 2 del Codi Deontològic:

2. Evitar perjudicis per informacions sense prou fonament

No s'han d'usar expressions injurioses ni difondre dades imprecises o sense base suficient que puguin lesionar la dignitat de les persones i provocar dany o descrèdit a entitats públiques o privades.

En el cos del text de E-Notícies no es fa una clara distinció entre les informacions i les opinions i s'expliquen les coses amb expressions que impliquen valoracions i que no són fets objectius. Per exemple, qualifiquen, al Grup de Periodistes Ramon Barnils com a “una associació que, en línies generals, es dedica a donar lliçons sobre periodisme”. L'expressió “donar lliçons” té unes clares connotacions que poden provocar un descrèdit al grup al que es refereix. A continuació indiquen:

Per exemple, anualment publiquen un llibre sobre alguns temes destacats que s'han “silenciat” als principals mitjans. El més curiós és que alguns dirigents o exdirigents d'aquest col·lectiu són, precisament, persones de poder dins dels principals mitjans de comunicació catalans.

Sense entrar a valorar el que es diu, de nou expressions com “el més curiós és que” o, en un altre paràgraf, “No sigui el cas que el lector se'ns despisti” tampoc semblen pròpies del periodisme de fets.

En aquest altre paràgraf, per exemple, hi ha unes frases d'opinió i valoració amb expressions i paraules com “prediquen”, “no van ser capaços” o de nou “donen lliçons”:

En aquest context, des del Grup de Periodistes Ramon Barnils prediquen ara com cal tractar

---

²⁶ <https://dlc.iec.cat/Results?DecEntradaText=informe>

²⁷ <https://dlc.iec.cat/Results?DecEntradaText>manual>

Sílvia Orriols. Els que els mesos previs a l'1 d'octubre del 2017 no van ser capaços d'assenyalar ni una sola mentida de les autoritats processistes, ara donen lliçons per no caure a les mentides de l'extrema dreta. Perquè, evidentment, "l'auge de l'extrema dreta" és, en gran part, culpa dels mitjans que li donen veu "sense context". I amb una "falta de rigor professional".

També al cos del text es diu: «tot, amb l'objectiu de silenciar la que cataloguen de "líder xenòfoba d'extrema dreta independentista"». Com ja s'ha mencionat, en cap moment l'informe indica que el seu objectiu sigui silenciar a ningú. Per altra banda, el verb "catalogar" significa segons el diccionari de L'Institut d'Estudis Catalans "Fer el catàleg (de coses agrupades per un nexa comú)" i té, per tant, unes connotacions de cosificació de la Sra. Orriols que tampoc es troben a l'informe. Per tant, s'està fent una interpretació imprecisa del que hi ha al informe que poden provocar dany o descrèdit al Grup que publica l'informe.

Punt 02 de l'Annex B.

02. Transparència i rigor

» Aquest annex de bones pràctiques de la informació^{[1][2]} a Internet també afecta els periodistes que mantenen blocs personals o participen en xarxes socials des d'un rol de caràcter explícitament professional. (...)

Tractant-se de una publicació a un diari digital, no sembla necessari a al·ludir a aquest annex que es refereix a iniciatives més personalistes o particulars. En aquest cas, és aplicable el Codi Deontològic.

De conformitat amb la ponència, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent **ACORD**:

Analitzats els fets que el periodista Enric Borràs Abelló, del Grup de Periodistes Ramon Barnils, menciona a la seva queixa, el Consell de la Informació de Catalunya considera que el text publicat per E-Notícies sobre l'informe "L'efecte Orriols: com els mitjans han blanquejat l'extrema dreta", vulnera els criteris 1 i 2 del Codi Deontològic. En quant al punt 02 de l'Annex B no cal aplicar-ho donat que no es un bloc ni una publicació en xarxes socials.

Finalment, recordem que el Consell de la Informació de Catalunya va publicar el passat 28 de juny de 2023: "Reflexions del Consell de la Informació de Catalunya sobre el tractament mediàtic a la ultradreta"²⁸. En aquestes reflexions es reconeixia la llibertat que té tot mitjà de comunicació, en especial els de proximitat, per decidir com tractar des del punt de vista informatiu aquestes formacions. Però el Consell de la Informació de Catalunya (CIC) considera que la ultradreta no es pot tractar com una ideologia més perquè té efectes destructius sobre la convivència, representa l'exclusió d'una part de la societat; fomenta el discurs de l'odi; el sentiment de por, i el menyspreu de la veritat. Alimenta el negacionisme d'evidències socials i científiques: des de la violència masculista al canvi climàtic. En els seus programes es reflecteixen actituds supremacistes, xenòfobes, racistes, homòfobes i contràries a la igualtat

²⁸ <https://fcic.periodistes.cat/2023/06/28/reflexions-del-consell-de-la-informacio-de-catalunya-sobre-el-tractament-mediatic-a-la-ultradreta/>

entre homes i dones i als drets LGBTI+.

Per tant, el CIC considera que en el cas de l'extrema dreta no es poden aplicar els criteris de neutralitat informativa perquè els seus postulats afecten la mateixa essència de la democràcia i els drets humans.

Expedient núm. 19/2023

ASSUMPTE: Escrit de queixa de la Sra. C.P per una possible vulneració del criteri 7 del Codi Deontològic en un programa de Catalunya radio durant la crítica literària que fa Marina Porras i on recomana el llibre "Fucking New York".

ANTECEDENTS

El dia 12 de setembre de 2023, la Sra. C. P. presenta escrit de queixa per correu electrònic contra Catalunya Ràdio . El motiu és que al programa *El Suplement* la crítica literària Marina Porras ha recomanat el llibre *Fucking New York* de Laura Calçada:

<https://www.ccma.cat/catradio/alacarta/el-suplement/marina-porras-reivindica-les-cases/audio/1181759/>

En l'escrit de queixa explica que "segons llegeixo a *El País*, ella ha estat l'editora del llibre". Aporta l'enllaç de l'article del diari:

<https://elpais.com/quadern/literatura/2023-09-08/fucking-new-york-de-laura-calcada-fer-se-petar-el-pare.html>

A l'article hi diu: "Sembla ser que la crítica literària Marina Porras ha estat l'encarregada de l'edició d'estil i el poliment de les gairebé quatre-centes pàgines de *Fucking New York*."

Es pregunta la Sra C. P.: "Perquè aquesta informació no es dona al programa *El suplement*? Si recomana un llibre pel qual ha estat treballant, perquè no ho diu?"

FONAMENTS DE LA QUEIXA

Aquests interrogants que fa la reclamant fan que la seva queixa convidi a la reflexió sobre si Marina Porras i el programa *El Suplement* van vulnerar el punt 7 del Codi Deontològic, que diu: "Evitar el conflicte d'interessos.

"No es poden acceptar mai retribucions o gratificacions de tercers per promoure, orientar o publicar informacions i opinions. (...). Tampoc no és admissible simultaniejar l'exercici del periodisme amb altres activitats remunerades que posin en perill els principis de veracitat i independència.

"Cal rebutjar les fórmules de promoció o publicitat sota l'aparença deliberada d'informacions periodístiques.

"Com a norma general, els professionals de la informació han d'evitar qualsevol situació de conflicte d'interessos, ja sigui d'àmbit polític, comercial, econòmic, financer o familiar, que posi en qüestió la credibilitat i imparcialitat de la seva funció".

AL·LEGACIONS

En escrit enviat el 24 d'octubre de 2023 per la Sra. Vanessa Farré Muñoz, cap de l'Oficina de Relacions Institucionals i Transparència de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals SA al Consell de la Informació de Catalunya, afirma:

"Marina Porras és una col·laboradora del programa *El Suplement* de Catalunya Ràdio, concretament de l'espai 'L'excusa', un espai divulgatiu on aquesta llibretera, crítica literària i

professora de la UPF, a partir d'un concepte concret, el relaciona amb llibres, pel·lícules, sèries, cançons i bandes sonores que ha descobert, llegit, vist o escoltat.”

A continuació declara que “el llibre *Fucking New York: Història dels meus límits*, publicat dies abans de la secció objecte de la queixa, és un llibre de l'editorial Destino” i assegura que “no ens consta cap relació entre la Marina Porrás i l'editorial Destino.”

CONSIDERACIONS

Tot i que en les al·legacions la Sra. Vanessa Farré Muñoz afirma que no els consta cap relació entre la Sra. Porrás i l'editorial Destí, s'han trobat diverses informacions en mitjans que indiquen el contrari.

La relació entre l'autora i la crítica literària en l'elaboració de l'obra no és cap secret. Calçada no l'amaga en les entrevistes fetes amb motiu de la presentació del llibre. Al diari *ARA* diu això: “*Com has construït la veu narrativa d'aquestes memòries? Hi ha artificialitat o brolla de manera natural?*”

-Aquí hi ha dues persones imprescindibles i insubstituïbles: Abel Cutillas [exllibreter de La Calders] i Marina Porrás [professora i crítica literària]...

Diari *ara*, 19 de setembre de 2023, pàgina 22, consultable digitalment a https://llegim.ara.cat/entrevistes/m-he-aprofitat-homes-m-he-trobat-nova-york_128_4800924.html

Calçada també en parla a *Vilaweb* en l'entrevista publicada el 16/09/2023:

“—I a l'editorial, quina feina han fet?”

—*Aquest llibre tenia 700 pàgines o 800. Ara, 381. Vaig dir a la Marina Porrás Martí: ‘Marina, tinc això’. Va dir que era molt bo. La Marina m’ha ajudat a desbrossar. I cada capítol té una idea superior: la família, els diners, el narcisisme. La Marina m’ha donat l’autoestima per creure-m’ho. Però en qüestió d’estil, és meu.*”

<https://www.vilaweb.cat/noticies/laura-calcada-barres-convideu-vostre-llit/>

Aquestes informacions apunten en la mateixa direcció de la queixa i coincideixen amb l'afirmació esmentada en ella. La queixa, per tant, sembla tenir fonament i allò que el diari *El País* explica amb un “sembla ser que la crítica literària Marina Porrás ha estat l'encarregada de l'edició d'estil...” d'alguna manera ho corrobora la mateixa autora al considerar a Marina Porrás com una persona imprescindible i insubstituïble en les memòries (en declaracions al diari *ara*) i al indicar que la Sra. Porrás la va ajudar a desbrossar i que li va donar l'autoestima per a creure en el projecte (en *Vilaweb*). Creiem, per tant, que la vinculació de la Marina Porrás amb el llibre *Fucking New York* és clara. Però és fa difícil saber fins a quin punt aquesta relació traspasa els límits d'allò que el Codi deontològic defineix en primer lloc com a conflicte d'interessos.

El Criteri 7 del Codi diu que “no és admissible simultaniejar l'exercici del periodisme amb altres activitats remunerades que posin en perill els principis de veracitat i independència”. De la queixa es pot desprendre que hi podria haver una relació remunerada entre la crítica i l'autora. Però aquest Consell no pot saber si l'ajut prestat per Marina Porrás en l'edició d'estil és remunerat o simplement un acte d'amistat desinteressada. En l'entrevista citada al diari *ara*, l'autora explica l'amistat que té amb la crítica literària arran de la col·laboració que van tenir en una campanya electoral l'any 2018 en la qual va col·laborar com a voluntària l'autora i, segons

les seves paraules: “(...) *És quan descobreixo que la Porràs i el Cutillas porten la part de cultura de la campanya del Jordi*”.

També és cert, però, que el mateix Criteri del Codi estableix que “com a norma general els professionals de la informació han d’evitar qualsevol situació de conflicte d’interessos, ja sigui d’àmbit polític, comercial, econòmic, financer o familiar, que posi en qüestió la credibilitat i imparcialitat de la seva funció”. I és en aquesta norma general on el conflicte d’interessos del cas que ha motivat la queixa es posa de manifest.

El Consell de la Informació de Catalunya troba a faltar que el programa de ràdio no hagués aclarit, en l’emissió de la crítica literària, la intervenció de la senyora Marina Porràs en l’edició de l’obra, sigui per amistat o per treball. Sense aquesta necessària transparència, la pregunta que fa la persona que presenta la queixa és pertinent. I en un àmbit, com és el de la Cultura, on és freqüent que una mateixa persona desenvolupi diferents rols, aquesta transparència és cabdal per mantenir la credibilitat dels mitjans. Més encara si es tracta de mitjans públics

De conformitat amb la ponència, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent

ACORD:

El CIC és conscient que falta informació sobre la naturalesa del vincle de la Sra. Porràs, laboral o personal, amb l’edició del llibre de Laura Calçada *Fucking New York* però queda clar, per les pròpies paraules de l’autora, que aquest vincle existeix.

Si la labor realitzada per la Sra. Porràs ha estat pagada, s’ha vulnerat clarament el Criteri 7 del codi deontològic que recomana “que com a norma general els professionals de la informació han d’evitar qualsevol situació de conflicte d’interessos, ja sigui d’àmbit polític, comercial, econòmic, financer o familiar, que posi en qüestió la credibilitat i imparcialitat de la seva funció”. D’altra banda, si les tasques d’edició s’han realitzat per la relació amistosa amb l’autora, aquesta amistat ha de ser important perquè es parla de l’edició de 700-800 pàgines que van quedar en 381. Per tant, la inversió de temps va haver de ser important i, encara que no es tracta d’un familiar, que és el que recull en concret l’esmentat criteri, sembla que sí que hi ha un vincle prou important com per a posar en qüestió almenys la imparcialitat a l’hora de recomanar el llibre.

En qualsevol cas, el Consell recomana que en casos com aquest, el periodista o la persona que aporta contingut a un mitjà hauria de fer un exercici de transparència i manifestar al públic quina és la seva vinculació amb allò de què es parla. A més, els mitjans han de considerar prèviament si és imprescindible arribar a situacions com la del cas que ens ocupa perquè si origina una queixa com aquesta davant el CIC és perquè contribueix a un innecessari qüestionament de la credibilitat i la imparcialitat del mitjà, que a més en aquest cas és públic.

COMUNICATS I REFLEXIONS

27/01/2023

Reflexió del Col·legi de Periodistes i del Consell de la Informació sobre la polèmica de 'Zona Franca'

Arran de les decisions preses per la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) respecte al programa 'Zona Franca', el Col·legi de Periodistes de Catalunya i el Consell de la Informació de Catalunya recorden que:

La frontera de fins a on arriben els límits que té la llibertat d'expressió en programes que barregen l'entreteniment, l'humor i la informació és un tema de debat recurrent, no només aquí sinó també a escala europea. Per això, el Consell de la Informació de Catalunya (CIC), organisme creat pel Col·legi de Periodistes, està fent consultes amb diferents Consells de Premsa europeus, que, per raons d'antecedents històrics, han tractat a fons els conflictes ètics entre el dret a la llibertat d'expressió i la resta de drets democràtics.

Sobre la polèmica actual, el CIC considera que hi ha un aspecte especialment sensible, que és la utilització de simbologia feixista i el risc de normalització de l'extrema dreta que pot comportar. Per la qual cosa es precisa una especial cura i una profunda reflexió. Més en tractar-se d'un mitjà públic.

07/02/2023

El CIC recorda les recomanacions per dotar la IA dels valors ètics del periodisme

La Intel·ligència Artificial genera un repte deontològic sobre el qual ha treballat el CIC

Fruit de l'estudi publicat pel Consell de la Informació de Catalunya ara fa un any, es van elaborar un seguit de [recomanacions](#) per dotar la Intel·ligència Artificial (IA) amb els valors ètics del periodisme, fetes des de la convicció que aquesta tecnologia pot convertir-se en una potent eina editorial sempre que els seus usos estiguin guiats pel compromís amb la qualitat informativa i la missió periodística de servei públic.

Les recomanacions, que es poden consultar a [Recomanacions IA ètica](#), tenen a veure amb els següents aspectes:

- Vetllar per l'origen i la diversitat de les dades i mantenir una vigilància constant sobre la seva representativitat
- Assegurar la qualitat tècnica dels processos de tractament de les dades per tal de minimitzar els riscos i mitigar els errors
- Fins allà on es pugui, donar a conèixer als usuaris l'existència dels algoritmes i els trets bàsics del seu funcionament
- Recollir només les dades personals necessàries, anonimitzar-les si no són rellevants i preservar-les d'un mal ús per part de tercers
- Evitar que l'ús d'algoritmes per fer informació "a mida"

contribueixi a socavar el pluralisme o perjudiqui persones vulnerables

- No oblidar que és el professional qui té el tarannà ètic que no té la màquina
- Assolir els graus de capacitat suficient per conjuminar el coneixement de la tècnica i l'aplicació dels principis ètics
- Promoure la recerca encaminada a explorar la convergència entre la eficàcia tècnica dels sistemes i els valors d'un periodisme ètic.

L'estudi de referència, presentat el passat mes de gener de 2022, es troba a la [web del CIC](#), fa una radiografia de quina és la implantació de la intel·ligència artificial a les redaccions periodístiques del país i, gràcies a la col·laboració d'experts i dels principals mitjans del país, proporciona els marcs ètics i legals pertinents per fer una apropiació responsable de les tecnologies exponencials .

24.02.2023

El Col·legi de Periodistes i el CIC demanen la màxima cura a l'hora de tractar fets com el de Sallent

Les dues entitats, Col·legi de Periodistes de Catalunya i Consell de la Informació, comparteixen la necessitat d'obrir un profund debat sobre com els periodistes han d'abordar el suïcidi. És un fenomen que hem de tractar amb tota la seva dimensió social i de salut pública. I, per tant, l'hem d'abordar, però respectant sempre els criteris deontològics, que estableixen tractar a les persones amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables i evitar les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments.

Davant de certes informacions aparegudes en alguns mitjans de comunicació arran de l'accident de dues bessones de 12 anys en caure des del balcó de casa seva a Sallent, el Consell de la Informació (CIC) i el Col·legi de Periodistes de Catalunya (CPC) recorden que, la funció del periodisme és explicar els fets contrastats, distingir amb claredat la informació de l'opinió o l'anàlisi i evitar especulacions morboses, rumors o conjectures com si es tractés de fets (Criteri primer del Codi Deontològic).

01. Informar de manera acurada i precisa

El professional del periodisme està compromès amb la recerca de la veritat i, conseqüentment, té l'obligació d'acostar-se a la realitat dels esdeveniments amb la màxima fidelitat possible. Els mitjans han d'observar sempre una clara distinció entre les informacions i les opinions, difondre únicament informacions contrastades amb diligència, i evitar la difusió de conjectures i rumors com si es tractés de fets.

Posar per davant de la informació rigorosa el relat morbós i especulatiu en temes tant sensibles com la salut mental, la dignitat dels menors, la intimitat de les persones i la mort atempta contra la ètica de la professió i fa un mal servei al dret que tota persona té a rebre una informació veraç i al qual servim els periodistes.

Arran de les restriccions motivades per la pandèmia i de les últimes crisis econòmiques i socials, institucions i col·lectius que vetllen per la salut i el benestar emocional veuen amb preocupació l'augment dels problemes derivats de la salut mental dels ciutadans.

Cal que el periodisme s'atansi a aquesta realitat amb el màxim interès però també amb tot el rigor. En aquest sentit cal recordar que el Criteri 9è del Codi deontològic insta a tractar totes les persones "amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables" i a "evitar les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments". I en casos com el de les germanes de Sallent, cal protegir per damunt de tot el dret i la intimitat dels menors, tal com recomana el Criteri 11è. Avui dia sabem que les malalties mentals són el problema de salut que més estigmatitza i que produeixen sensació de culpa i vergonya tant a qui les pateix com al seu entorn. I, per tant, cal extremar el rigor a l'informar-ne, donar només les dades rellevants que expliquin els fets i fugir de plantejaments especulatius i maniqueus

Finalment, tant el Col·legi de Periodistes com el Consell de la Informació volen obrir una reflexió sobre com cal abordar les informacions referents al suïcidi. Tradicionalment els periodistes hem silenciats les notícies sobre aquest tema amb l'argument de que parlar-ne pot provocar un efecte rebot. El Codi deontològic manté aquesta posició i sosté que "els casos de suïcidi només es difondran quan tinguin rellevància personal o siguin de manifest interès públic, tenint en compte, a més, el risc d'un efecte mimètic" (Criteri 9è).

05/05/2023

El CIC, contra el discurs de l'odi, la xenofòbia i la incitació a la violència
Reflexions arran de l'article 'Permís d'armes', d'Enric Vila, a 'El Nacional.cat'

El periodisme no pot incitar l'ús de la violència ni situar-se en posicions xenòfobes ni avalar el discurs de l'odi. Per això, el Consell de la Informació de Catalunya no pot quedar-se en silenci davant l'article titulat '[Permís d'armes](#)', signat per Enric Vila a El Nacional.cat. Ni pot considerar que el dret a l'opinió i a la llibertat d'expressió pot emparar crides públiques a l'ús d'armes. I més quan aquesta opinió està basada en informacions sense cap garantia de veracitat.

Tot i publicar-se sobre l'epígraf d'opinió, l'article té un contingut suposadament informatiu: relata "una batalla campal al poble", ara fa dos anys, sense especificar-ne el nom, atès que "el cas és prou general perquè soni familiar en altres llocs de la Catalunya interior". L'articulista utilitza com a única font a una de les suposades víctimes que explica que "els marroquins van en grup, i es miren els catalans amb una barreja de por i desafiament" i es vanta de "tenir la violència integrada a la seva vida perquè els marroquins són 'canyeros' i si veuen que tens por, estàs cardat".

Políticament, l'article estableix un paral·lelisme entre el clima d'inseguretat prèvia a la Guerra Civil i el d'ara, retreu als empresaris catalans lligats al procés que "importessin treballadors de

tot el món sense cap control polític”, i que la mirada dels marroquins sobre el procés era aquesta: “Si venen els espanyols i en liquiden uns quants, hi haurà més feina per nosaltres”. Després de molts altres exemples de xenofòbia i odi i de relatar que l’informant del cronista s’ha tret el permís d’armes perquè “pot semblar una criaturada, però em sento més segur tenint una escopeta a casa”, l’article acaba amb aquesta defensa explícita de la violència: “em temo que haurem de canviar la nostra relació amb la violència i l’agressivitat, si no volem que la història ens torni a passar per sobre”.

Creiem que el periodisme no pot renunciar al deure d’informar i de denunciar tota mena de conflictes, siguin socials, de convivència o de seguretat, però ho ha de fer sense discriminar cap persona pel seu origen ètnic o nacional (criteri 12 del Codi ètic) i molt menys incitant a la violència.

L’article de El Nacional.cat no té cabuda dins de la legítima crítica política que exerceixen els mitjans des de qualsevol posició i ideologia. Al contrari, creiem i denunciem que l’article és un clar exponent del discurs de l’odi, tal com el defineix la Comissió Europea contra el Racisme i la Intolerància en la seva [Recomanació 15 de 8/12/2015](#): “El ‘discurs d’odi’ ha d’entendre’s com el foment, la promoció o la instigació, en qualsevol de les seves formes, de l’odi, la humiliació o el menyspreu d’una persona o grup de persones, així com el seu assetjament, descrèdit, difusió d’estereotips negatius, estigmatització o amenaça respecte a la persona o grup de persones en qüestió i la justificació d’aquestes manifestacions per motius de “raça”, color, ascendència, origen nacional o ètnic, edat, discapacitat, llengua, religió, creences, sexe, gènere, identitat de gènere, orientació sexual i altres característiques o condicions personals”. El CIC demana un compromís als periodistes i a tots els mitjans per oferir a la societat a la qual serveix una informació veraç i contrastada i recorda a tots els professionals l’obligació de donar veu a totes les parts d’una informació (Criteri 2 del Codi Deontològic) i de tractar totes les persones amb respecte i dignitat (Criteri 9). I fa una crida a l’Administració, tal com ja vam manifestar en un [comunicat](#) conjunt amb el Col·legi de Periodistes de Catalunya i onze universitats perquè aquest suposat periodisme no rebí ajudes de diners públics.

El CIC demana respectar el Codi Deontològic en la cobertura de les eleccions municipals

16 de maig de 2023

En relació a la cobertura de les *eleccions municipals* del pròxim 28 de maig, el Consell de la Informació de Catalunya (CIC) reitera la necessitat de respectar el [Codi Deontològic de la professió periodística](#), sobretot pel que fa al **CRITERI 6** que assenyalava que *el periodista ha de defensar el dret a la informació davant de qualsevol restricció a la transparència exigida*

per l'interès públic, especialment quan les fonts són administracions i organismes oficials.

El CIC s'adhereix al comunicat fet públic pel [Grup de Treball de Mitjans Públics del Col·legi de Periodistes de Catalunya](#), contra els Blocs Electorals, en el qual recorda que cal permetre als mitjans aplicar un criteri periodístic lliure i objectiu en la cobertura de les eleccions, i que diu:

- *“La LOREG (Llei Orgànica de Règim Electoral General) indica que el respecte al pluralisme polític als mitjans audiovisuals públics es basarà “en criteris d’igualtat, proporcionalitat i neutralitat informativa”, però lamentem que hi hagi ràdios i televisions que han hagut de pactar el minutat dels blocs amb els partits en els plans de cobertura. El Col·legi de Periodistes de Catalunya reitera l’oposició a aquests blocs, ja expressada en comicis anteriors, per considerar-los una intromissió greu a la professió.*
- *Els blocs electorals establerts a través de la LOREG són una imposició que no permet aplicar el criteri periodístic a l’hora de cobrir la informació electoral a les ràdios i televisions. Haver de destinar un determinat temps a la informació de cada partit en funció dels resultats a les darreres eleccions no respon a cap criteri professional.*
- *Celebrem que hi hagi mitjans que els darrers anys han pogut treballar durant la campanya sense haver de sotmetre’s als blocs. Tanmateix, fem costat als companys periodistes de ràdio i televisió que hagin de seguir la imposició de blocs i expressin la seva disconformitat.*
- *D’altra banda, considerem que haver d’acordar un pla de cobertura de la campanya electoral i haver de rebre el vistiplau de la Junta Electoral són qüestions que també topen amb el lliure exercici de la professió i l’aplicació d’un criteri únicament periodístic.*
- *Sobre els debats i entrevistes que se succeiran les pròximes setmanes, apostem per la riquesa d’aquest format i defensem que els professionals dels mitjans de comunicació els puguin convocar sota criteri informatiu. La LOREG estableix que les emissores privades han de respectar la proporcionalitat i neutralitat als debats i entrevistes d’acord amb les instruccions fixades per la Junta Electoral. Defensem que ha de ser elecció dels professionals decidir si només compten amb els alcaldables dels partits amb representació o bé si donen veu a les diverses formacions amb aspiració d’assolir aquesta representació el 28-M.*
- *Instem les formacions polítiques amb representació al Parlament de Catalunya a desencallar la tramitació de la Llei Electoral Catalana, dins la qual demanem que es vetlli pel lliure exercici de la professió periodística durant les campanyes electorals.*
- *Per acabar, reiterem la defensa del **Codi Deontològic** del CPC, on s’estableix que les informacions publicades no poden comportar la discriminació de cap persona per la seva condició sexual, creença, origen ètnic, nacionalitat o extracció social. En aquest sentit, cal evitar expressions que incitin a l’odi. Aquestes premisses demanem que també es compleixin durant el seguiment de la campanya electoral.”*

25/05/2023

El CIC denuncia que 8tv vulnera els drets de la víctima del ‘cas Alves’

El Consell de la Informació es veu en la necessitat de recordar el Criteri 9è del Codi Deontològic dels Periodistes

El programa El Circ difon un vídeo que atempta contra la intimitat de la noia que va denunciar

l'agressió sexual, i durant deu minuts especula sobre els fets, sense aportar cap informació nova. Tractar un fet tant greu com un espectacle representa una 'revictimització' que atempta contra els principis deontològics del periodisme.

El Consell de la Informació de Catalunya (CIC) lamenta i denuncia la falta de rigor de la cadena 8tv en el tractament d'una informació sobre el 'cas Alves'. A partir d'algunes imatges extrems del vídeo captat per les càmeres de seguretat de la discoteca Sutton, on van passar els fets, el conductor del programa i l'informador dediquen més de 10 minuts a especular sobre el que hauria passat al reservat i al bany de la sala de festa.

El que 8tv anuncia com una exclusiva del programa no aporta cap informació nova. És un relat que, en conjunt, vulnera el dret a la intimitat de les persones i converteix en espectacle un fet molt greu. Les imatges no expliquen res de nou, i tot es redueix a una excusa per elucubrar sobre què va passar al bany. Per tant, el CIC, considera que aquest vídeo no té la rellevància, la transcendència, ni l'interès social, com per ser emès. L'únic que aporta és morbositat.

Un dels informadors arriba a parlar de la "presumpta" víctima i de les seves paraules es podria concloure que no hi va haver agressió perquè semblaria que van entrar al bany de mutu acord, i només "ells saben què va passar". De tot plegat se'n pot extreure la conclusió que no es podria demostrar l'agressió.

El tractament que fa El Circ d'un tema tant seriós com aquest posa en evidència les males pràctiques que sovint incorren els programes on es tracta la informació com a mer entreteniment, com un espectacle per aconseguir audiència a qualsevol preu.

09. Respectar el dret a la privacitat

Les persones han de ser tractades amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables. Cal evitar les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies. Danyar de forma injustificada la dignitat dels individus de paraula o amb imatges, fins i tot més enllà de la seva mort, contravé l'ètica periodística.

El CIC es veu en la necessitat de recordar que el [Criteri 9è del Codi Deontològic](#) dels Periodistes diu amb tota claredat que "les persones han de ser tractades amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables", i que "cal evitar les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies". Amb el tractament informatiu que es fa, el programa El Circ vulnera aquest precepte i, com a conseqüència, revictimitza la noia que va denunciar l'agressió. Un presumpte delictes pel qual el futbolista segueix en presó provisional.

Reflexions del Consell de la Informació de Catalunya (CIC) sobre el tractament mediàtic a la ultradreta

28 de juny de 2023

El partit d'ultradreta Vox, a part de tenir representació en el Parlament de Catalunya (11 diputats), ha aconseguit a les últimes eleccions un total de 124 regidors en 76 municipis. La ultradreta independentista d'Aliança Catalana ha assolit l'alcaldia de Ripoll i presència a dues poblacions més. El Front Nacional, l'alcaldia de la Masó. I el Som identitaris de Josep Anglada torna a estar a l'Ajuntament de Vic. Per tant, els mitjans de comunicació, en especial els de proximitat, han de decidir com tractar des del punt de vista informatiu aquestes formacions. És una decisió editorial que correspon als responsables de cada mitjà. Però el Consell de la Informació de Catalunya (CIC) considera necessari compartir unes reflexions que poden servir de marc deontològic davant els dubtes que pot comportar aquesta decisió editorial. En el Ple

celebrat el 26 de juny del 2023, el CIC ha aprovat per unanimitat les següents consideracions: La ultradreta no es pot tractar com una ideologia més. Té efectes destructius sobre la convivència, representa l'exclusió d'una part de la societat; fomenta el discurs de l'odi; el sentiment de por, i el menyspreu de la veritat. Alimenta el negacionisme d'evidències socials i científiques: des de la violència masclista al canvi climàtic. En els seus programes es reflecteixen actituds supremacistes, xenòfobes, racistes, homòfobes i contràries a la igualtat entre homes i dones i als drets LGBTI+.

El discurs de la ultradreta, a diferència de les altres posicions polítiques, intenta deshumanitzar als qui considera 'enemics', en molts casos col·lectius vulnerables. Per tot això, la ultradreta va més enllà del que coneixem com populisme i constitueix una amenaça real per a les democràcies, per la convivència, la solidaritat i la justícia social. El seu ideari, de portar-se a la pràctica, crearia un escenari que podríem qualificar d'autoritarisme post democràtic. A la majoria de les democràcies consolidades europees, els partits tradicionals de dretes estableixen un 'cordó sanitari' a l'extrema dreta, i els mitjans de comunicació, també. A Espanya passa tot el contrari i part de l'establishment mediàtic no té objeccions a blanquejar l'extrema dreta. No només per la ideologia d'alguns d'aquests mitjans, sinó perquè el discurs genera fervor o indignació, és a dir, audiència. El més preocupant de la ultradreta no és tant la seva presència a les institucions, sinó la capacitat d'imposar marcs mentals i d'establir l'agenda mediàtica. A Espanya mitjans amb gran poder d'audiència donen cobertura i blanquegen els missatges i els personatges de Vox. Altres mitjans difonen els postulats de la ultradreta per una mal entesa neutralitat. El CIC valora que la posició majoritària a Catalunya, tant dels mitjans d'àmbit general com dels de proximitat, és la d'intentar no fer el joc de l'ideari de l'extrema dreta. Però el dilema està en la necessitat d'informar adequadament de partits amb presència a les institucions i, a la vegada, la voluntat de no fer-los publicitat. En la resolució d'aquest dilema, el CIC insisteix en tenir en compte les consideracions d'aquest document.

La llibertat d'expressió implica la llibertat d'opinió. Però això no vol dir que totes les opinions siguin igual de vàlides. Si una opinió atempta contra els drets humans no hauria de trobar altaveus als mitjans. El periodisme té l'obligació ètica de rebatre les fal·làcies de la ultradreta i evitar que aquestes opinions es tradueixin en mesures polítiques. El periodisme té el deure de desemmascarar les mentides de la ultradreta i donar suport a totes les persones i col·lectius assenyalats per les seves formacions polítiques i els seus altaveus mediàtics. De la mateixa manera que l'extrema dreta representa un repte democràtic per l'àmbit de l'Educació i la societat en general, també interpel·la al periodisme honest i responsable. El CIC considera que en el cas de l'extrema dreta no es poden aplicar els criteris de neutralitat informativa perquè els seus postulats afecten la mateixa essència de la democràcia i els drets humans.

Comunicat conjunt

CPC, CIC i onze universitats denuncien el 'clickbait' com una amenaça pel periodisme

4 d'octubre de 2023

El Col·legi de Periodistes de Catalunya (CPC), el Consell de la Informació de Catalunya (CIC) i totes les universitats amb estudis de comunicació fan una crida conjunta en contra de l'ús del anomenat 'clickbait' (pesca-clics) perquè vulnera els principis ètics del periodisme. Aquest recurs per captar l'atenció del públic a qualsevol preu s'ha convertit en un fenomen cada cop més habitual en moltes capçaleres del país, fet que posa en risc la veracitat de les informacions,

genera una pèrdua de confiança per part de la ciutadania, i contradiu els principis que totes les facultats de periodisme signants ensenyen als seus alumnes.

En l'actual context de digitalització de la informació, en què les fonts de finançament tradicionals van a la baixa (especialment en el cas dels mitjans impresos) i les subscripcions digitals no són una font de finançament consolidada, els mitjans digitals senten la urgència de monetitzar els seus continguts a través de la publicitat, que ve determinada per l'audiència (nombre de "clics" o visites). Aquest fet provoca que molt mitjans prioritzin la creació de continguts que puguin generar prou interès en l'audiència com per accedir-hi, independentment de quina sigui la seva rellevància informativa.

El *clickbait*, doncs, s'entén com un contingut digital amb un títol cridaner que té com a únic objectiu aconseguir que els usuaris entrin a dins de la notícia, per tal d'obtenir el màxim volum d'audiència que es pugui traduir en un increment dels ingressos publicitaris. Tot i que entra dins la lògica periodística que els titulars hagin de ser cridaners i atractius, el problema s'esdevé quan el titular pesca-clics incita a l'error, l'especulació o directament a la desinformació, ja que això topa amb el principis del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes de Catalunya.

En ocasions, els titulars pesca-clics estan redactats de forma deliberadament enganyosa i/o ambigua, de manera que la informació que es pot llegir a l'interior de la notícia no respon a les expectatives generades. En aquest àmbit, els criteris quantitius (aconseguir el màxim d'audiència o "clics") passen per sobre els qualitius (oferir una informació veraç i d'interès públic).

A més, degut a la necessitat de mantenir el lector tant de temps com sigui possible dins de la notícia -un altre aspecte que tenen en compte les mètriques de l'audiència digital-, aquestes informacions poden pervertir la tradicional estructura de la piràmide invertida que ha regit històricament el periodisme, de manera que el lector es troba amb informacions de *background* o d'escàs interès a l'inici de la notícia i ha d'esperar fins al darrer paràgraf per obtenir explicacions sobre el titular.

Els continguts que són fruit del *clickbait*, doncs, tendeixen a una simplificació del missatge i sovint pateixen de falta de precisió. Estan redactats amb una ambigüitat deliberada que condueix a l'especulació, oferint sovint informacions incompletes i fomentant el sensacionalisme i/o l'exageració. A més, estan conduint de forma progressiva transformació de l'agenda informativa, ja que sovint es tracta de notícies extravagants i anecdòtiques que tenen un escàs valor informatiu.

L'extensió generalitzada del *clickbait* genera serioses amenaces en el periodisme, ja que va en contra de la pròpia essència de la professió. L'abús del *clickbait* pot fer perdre als mitjans el seu principal valor davant la ciutadania, que és la credibilitat, ja que una part dels usuaris comencen a ser conscients d'aquest fenomen i de la pèrdua de confiança que els genera.

Davant de la proliferació de casos de *clickbait*, doncs, el Periodisme no pot deixar de reflexionar sobre la seva funció i recuperar l'essència d'allò que el fa necessari per a la societat: Oferir informació veraç i contrastada complint els preceptes del Codi Deontològic, que és l'eina amb què compta la professió per tal de garantir els criteris de l'ètica periodística.

Allunyar-se del Codi Deontològic fa que el Periodisme dimiteixi de la seva funció principal i deixi de ser referència per a la societat a l'hora de rebre una informació de qualitat i que segueix els paràmetres indispensables de l'ètica professional.

El Codi Deontològic de Catalunya té, entre els seus criteris, alguns aspectes que no pot oblidar cap periodista a l'hora de redactar les seves informacions i notícies, igual com ha de respectar l'ordre amb què ha d'aparèixer la informació i aportar les dades d'una manera clara i el màxim de precisa possible.

Per aquest motiu, el Consell de la Informació de Catalunya recorda els criteris **01** –Informar de manera acurada i precisa–, **02** –Evitar perjudicis per informacions sense prou fonament– i **09** –Respectar el Dret a la Privacitat– del Codi Deontològic com els preceptes bàsics per afrontar el fenomen del *clickbait*, i que els periodistes els tinguin especialment presents a l'hora de redactar les seves informacions. Si no es fa, s'està vulnerant el Codi Deontològic i, per tant, la norma bàsica dels periodistes del país per garantir un Periodisme rigorós i compromès amb l'ètica professional.

A més dels tres criteris esmentats del Codi Deontològic de Catalunya no es pot oblidar que al seu **Annex B**, dedicat específicament a recomanacions sobre Internet, que és l'àmbit en què es desenvolupa el *clickbait*, hi ha un **criteri 02** de 'Transparència i rigor' en què es recull, entre d'altres, que "el producte informatiu ha de poder ser identificat com a tal sigui quina sigui la seva naturalesa formal. La distinció entre informació i opinió també és igualment exigible, així com la diferenciació entre publicitat i informació".

Per totes aquestes raons, des del Col·legi de Periodistes de Catalunya, el Consell de la Informació de Catalunya y a universitat fem una crida als professionals del Periodisme a respectar amb el màxim de rigor els preceptes del Codi Deontològic de Catalunya per acabar amb el fenomen del *clickbait* o pesca-clics i recuperar les bones pràctiques en el sí de la professió.

Col·legi de Periodistes de Catalunya
Consell de la informació de Catalunya
Universitat Autònoma de Barcelona
Universitat Pompeu Fabra
Universitat Ramon Llull
Universitat Rovira Virgili
Universitat de Girona
Universitat de Lleida
Universitat de Vic
Universitat de Barcelona
Universitat Abad Oliva
Universitat Internacional de Catalunya
Universitat Oberta de Catalunya

La expressió “immigrant il.legal” és contrària a l’ètica periodística

16/10/2023

El CIC proposa com a alternativa la utilització de les expressions: “en situació irregular”, “indocumentat”, “sense papers” o la més tècnica: “estranger sense autorització administrativa de residència

Davant de la informació apareguda als mitjans de comunicació arran de la detenció dels presumptes responsables d’una xarxa d’immigració irregular a l’aeroport del Prat, el Consell de la Informació de Catalunya recorda que l’expressió “immigrants il·legals” és contrària a l’ètica periodística. No es pot afirmar mai que una persona (que és subjecte de drets) sigui il·legal.

El Consell de la Informació de Catalunya proposa com a alternativa la utilització de les expressions: “en situació irregular”, “indocumentat”, “sense papers” o la més tècnica: “estranger sense autorització administrativa de residència.

Recordem també el [comunicat](#) que va fer públic pel CIC i que després es va incorporar com a annex E al Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes de Catalunya

Annex E:

Recomanació sobre l’ús del terme “il·legals” referit a persones

El terme “il·legal” aplicat a immigrants és incorrecte i vulnera els criteris del Codi Deontològic de la professió periodística, per les següents raons:

- » Les persones mai no poden ser il·legals, perquè això suposaria negar a un ésser humà la categoria de subjecte de dret.
- » L’aplicació inadequada d’aquest qualificatiu implica menyspreu a la dignitat i la pròpia imatge d’aquestes persones.
- » L’ús d’aquesta paraula per a designar, de forma exclusiva i continuada, el col·lectiu de treballadors que emigren, significa un tracte discriminatori i afavoreix estereotips que criminalitzen la imatge d’aquestes persones en la consciència col·lectiva.

Adduïm les següents raons:

No es pot afirmar mai que una persona (que és subjecte de drets) sigui “contrària a la Llei”

quan, precisament, la definició d'una persona és la de ser subjecte de drets i obligacions definides per la llei.

La utilització del terme "il·legal" de manera substantivada no està recollit per cap diccionari. És clarament discriminatori que solament rebin el qualificatiu d' "il·legals" els emigrants procedents d'altres països que no posseeixin l'autorització administrativa per residir a Espanya i mai els infractors d'altres normes administratives (a vegades de major transcendència social) i ni tant sols els delinqüents.

Aquesta utilització produeix que s'instal·li en l'opinió pública la percepció que "immigrant il·legal" equival a delinqüent.

A més del seu potencial discriminatori, l'ús del terme "il·legal" referit a un grup o una persona és clarament difamatori, i denigra la seva imatge i dignitat.

Proposem la utilització de les expressions:

"en situació irregular"

"indocumentat"

"sense papers"

o la més tècnica: "estranjer sense autorització administrativa de residència".

Periodistes que fan publicitat: un conflicte d'interessos

18 d' octubre de 2023

L'article de Mònica Planas al diari ARA denuncia la delicada frontera entre informació i publicitat en periodistes de TV3

Davant el conflicte d'interessos denunciat a l'[article de Mònica Planas al diari ARA](#), el Consell de la Informació de Catalunya vol deixar clar i recorda que el Criteri 7è del Codi Deontològic diu que "no és admissible simultaniejar l'exercici del periodisme amb altres activitats remunerades que posin en perill els principis de veracitat i independència".

Codi Deontològic de la professió periodística a Catalunya

Criteri 7

07. Evitar el conflicte d'interessos

Cal rebutjar les fórmules de promoció o publicitat sota l'aparença deliberada d'informacions periodístiques.
Com a norma general, els professionals de la informació han d'evitar qualsevol situació de conflicte d'interessos, ja sigui d'àmbit polític, comercial, econòmic, financer o familiar, que posi en qüestió la credibilitat i imparcialitat de la seva funció.

El periodisme té una gran responsabilitat a la nostra societat, atès que executa un paper constitucional que no realitza cap altra professió. Per protegir la integritat de la professió, cal insistir en la necessitat d'evitar no només el conflicte d'interessos sinó també l'aparença del conflicte, donat que la gran majoria de ciutadans no està en situació de saber quins periodistes es poden veure en aquest parany.

En la mateixa línia, el CIC va fer públic el seu posicionament en el document [PERIODISTES QUE FAN PUBLICITAT: UN CONFLICTE D'INTERESSOS i parla concretament de les cares i veus dels anuncis:](#)

Tot i ser probablement l'aspecte més vistós i, conseqüentment, més polèmic, la participació

d'alguns periodistes molt coneguts en anuncis publicitaris no hauria de desviar l'atenció respecte

al problema de fons: la ingerència dels anunciants en els continguts periodístics.

Encara que hi ha consens a assenyalar que el principal risc d'acceptar que un periodista simultaniegi l'activitat

informativa i la publicitària és que aquesta dualitat l'incapaciti per tractar amb el rigor i la neutralitat deguts les

notícies que fan referència a l'anunciant que el paga, sense menystenir aquest risc, volem posar l'èmfasi en aquelles

circumstàncies en què l'anunciant ha contractat un periodista sense que aquesta col·laboració sigui àmpliament

coneguda per l'audiència (per exemple, per formar portaveus a les empreses o per presentar un esdeveniment

corporatiu).

D'alguna manera, el fet que tothom sàpiga que un periodista anuncia una marca pot contribuir a garantir certa

"fiscalització" social quan aquest periodista ha d'informar sobre la marca. En canvi, quan es desconeix el vincle entre periodista i anunciant, aquest control social no existeix.

Així, doncs, es considera convenient posar el focus de forma prioritària en la obligació de separar escrupolosa i inconfusiblement informació i publicitat.

La publicitat difosa per periodistes famosos seria així una casuística específica de la transgressió d'aquest principi bàsic de separació.

ACORDS ADOPTATS PEL PATRONAT

COMpte D'EXPLoTACIó DE L'EXERCICI 2022

Comparatiu amb l'exercici 2021

	EXERCICI 2022 (en euros)	EXERCICI 2021 (en euros)
INGRESSOS:		
- Aportacions empreses patrocinadores.....	39.462,61	35.803,16
- Ingressos financers.....		-
- Subvencions.....	12.000,00	8.000,00
- Reversió crèdits de dubtós cobrament.....		0,00
- Reversió de crèdits comercials i similars....		0,00
- Ingressos Excepcionals.....		0,00
TOTAL INGRESSOS	51.462,61	43.803,16
DESPESES:		
- Sous i salaris.....	-22.941,29	-20.159,72
- Seguretat Social.....	-6.688,29	-6.330,13
- Lloguers.....	-3.234,96	-3.234,96
- Subministraments.....	-3.234,96	-3.234,96
- Serveis d'administració.....	-2.605,44	-2.118,20
- Material d'oficina.....	-130,77	-150,44
- Crèdits de dubtós cobrament.....	0,00	-3.683,67
- Altres despeses.....	-7.995,55	-10.577,30
- Despeses financeres.....	0,00	-
- Pèrdues per crèdits incobrables i similars...	-504,00	-518,32
TOTAL DESPESES	-47.335,26	-50.007,70
RESULTAT D'EXPLoTACIó	4.127,35	-6.204,54

ACTIVITATS REALITZADES PEL CIC

El CIC ha engegat com a projecte destacat la creació d'un portal digital renovat i dissenyat per reflectir el compromís continu de la Fundació amb la promoció de l'ètica i la transparència dins del camp periodístic a Catalunya. Amb aquesta renovació, el CIC busca reforçar la seva presència digital i continuar la seva missió de contribuir positivament en favor de la ètica periodística.

Característiques Destacades

1. **Estètica Moderna i Atractiva:** El nou disseny reflecteix la identitat compromesa de la Fundació, utilitzant elements visuals per transmetre la nostra missió amb claredat.
2. **Navegació Simplificada:** Hem optimitzat la navegació perquè els visitants puguin trobar ràpidament la informació que busquen. Menús intuïtius i pàgines clarament estructurades faciliten l'accés a les diferents seccions del lloc web.
3. **Codi Deontològic:** El Codi ara es presenta de manera clara i concisa a la nova pàgina web. Els periodistes i mitjans de comunicació podran accedir fàcilment a aquesta eina fonamental per la professió.
4. **Participa i Connecta't:** Des de formularis de contacte i de [presentació d'una queixa](#) fins a enllaços amb les nostres xarxes socials, volem fomentar la interacció directa amb els nostres seguidors.

Agraïm el suport continuat dels nostres col·laboradors, amics i membres del CIC que fan la seva tasca de manera desinteressada i us animem a navegar pel [nou lloc web](#).

ALTRES ACTIVITATS

La Fundació desplega totes aquelles activitats que considera adients per al compliment de les finalitats. Així, entre les desenvolupades pel Consell de la Informació de Catalunya en el 2023 va destacar la jornada "Periodisme i intel·ligència artificial: un nou repte ètic a les redaccions" que va tractar sobre [els reptes ètics que planteja la IA a les redaccions periodístiques](#), en col·laboració amb la **Facultat d'Empresa i Comunicació de la Universitat de Vic- Universitat Central de Catalunya, que va acollir l'acte.**

També, un any més, el CIC va estar present a la III Jornada d'Ètica Periodística,

organitzada pel Col·legi de Periodistes de Catalunya, el Consell de la Informació de Catalunya i les onze universitats catalanes amb estudis de periodisme i comunicació, un esdeveniment anual, consolidat com un fòrum essencial per a la **discussió i l'exploració de qüestions ètiques d'actualitat**, que va reunir professionals del periodisme, acadèmics i estudiants per abordar temes rellevants per al sector. El CIC, amb la col·laboració d'Elisenda Forés, va presentar el treball que s'està començant a portar a terme en relació al tractament informatiu de la crisi climàtica.

	<p><u>Jornada a la Universitat de Vic sobre Intel·ligència artificial i periodisme</u></p>	<p>21 d'abril de 2023</p>
	<p><u>Participació com a moderador del president del CIC en l'acte "La presumpció d'innocència a judici"</u></p>	<p>20 de juny de 2023</p>
	<p><u>Cineclub: Participació a la taula rodona del president del CIC sobre el documental alemany "Darrere els titulars"</u></p>	<p>24 de maig de 2023</p>
	<p><u>III Jornada d'ètica periodística (Col·legi de Periodistes, CIC i universitats)</u></p>	<p>1 de desembre de 2023</p>
<p>Busquem dos candidats/es (periodistes amb menys de cinc anys de professió o estudiants de periodisme, sempre menors de 30 anys, amb bon nivell d'anglès) per assistir a:</p> <p>EU Master Class on Digital Journalism from 31 May - 2 June 2023</p> <p>http://presscouncils.eu http://europeanjournalists.org/ *vols, allotjament i àpats dels estudiants aniran a càrrec de la European Federation of Journalists</p>	<p><u>Selecció de dos candidats per la Master Class on Digital Journalism de la European Federation of Journalist</u></p>	<p>31 de maig- 1 de juny</p>

COMPOSICIÓ DEL PATRONAT

Josep Carles Rius, President de la Fundació Consell de la Informació de Catalunya

Josep Rovirosa, Secretari General de la Fundació Consell de la Informació de Catalunya

Patrons

<p>Col·legi de Periodistes de Catalunya</p> <p>Sra. Maria José Recoder</p> <p>Fac. Ciències de la Comunicació . Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)</p> <p>Sr. Enric Marín</p> <p>Facultat de Comunicació Blanquerna. Universitat Ramon Llull (URL)</p> <p>Sr. Josep Lluís Micó</p> <p>Facultat de Comunicació. Universitat Pompeu Fabra (UPF)</p> <p>Sr. Marcel Mauri</p>	<p>Facultat de Lletres .Universitat Rovira i Virgili (URV)</p> <p>Sra. Arantxa Capdevila</p> <p>Sindicat de Periodistes de Catalunya</p> <p>Sr. Joaquim Marqués</p> <p>EI PERIÓDICO</p> <p>Sr. Rafael Jorba</p> <p>Il·lustre Col·legi d'Advocacia de Barcelona</p> <p>Sr. Ramón Casanova</p> <p>Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya</p> <p>Sr. Roger Ballescà</p>
--	--

COMPOSICIÓ DEL CIC

El Consell de la Informació de Catalunya l'integren un conjunt de dones i homes que tenen com a missió jutjar les transgressions de la deontologia periodística que els mateixos periodistes han plasmat en el Codi. La varietat mateixa dels seus membres garanteix la seva independència de criteri: juristes, sociòlegs, professors d'ètica, de deontologia, de comunicació, metges, responsables d'entitats cíviques i periodistes. Hi ha, en el Consell, molts noms ben coneguts i reconeguts, amb una participació absolutament gratuïta i desinteressada:

Josep Carles Rius

President

Josep Rovirosa

Secretari General

Begoña Muñoz

Secretària tècnica

Consellers/es

Salvador Alsius	Laura Fanals
Clara Llubia	Núria Cornet
Magda Oranich	Lluís Martínez
Sandra Balsells	Dolos Massot
Joana Gallego	Ruth Rodríguez
	Sergi Solà

*El conseller del CIC, Lluís de Carreras, que també va ocupar el càrrec de secretari general del CIC, va deixar el seu càrrec en el primer trimestre de l'any, amb l'agraïment exprés de tots el que formen part del Consell de la Informació de Catalunya, per la seva tasca en aquests anys en favor de l'ètica periodística.

MITJANS ADHERITS AL CIC 2023

Actualment més de 100 mitjans, grups de comunicació i entitats (ACPC, AMIC, APPEC i Col·legi de Periodistes de Catalunya) estan adherits a la **Fundació Consell de la Informació de Catalunya**. Mitjans escrits, ràdios, televisions, webs i entitats dedicades a la comunicació que creuen en els principis reconeguts en el Codi Deontològic de la professió periodística.

Associació Cultural LO PEDRÍS

3D8. Publicacions Penedès

ARA. Edició de Premsa Periòdica Ara

ASSOCIACIÓ CATALANA DE LA PREMSA GRATUÏTA I MITJANS DIGITALS (AMIC)

ASSOCIACIÓ CATALANA DE PREMSA COMARCAL (ACPC)

ASSOCIACIÓ DE PUBLICACIONS PERIÒDIQUES EN CATALA (APPEC)

BADALONA COMUNICACIÓ

BETEVÉ

CANAL 21 EBRE. Televisió Teveon Ebre

CANAL TARONJA. Taelus

CANAL REUS TV.

CANAL TE. Tortosa Televisió

CAPÇALERA REVISTA

CATALUNYA CRISTIANA

CATALUNYA PLURAL

DIARI DE GIRONA
DIARI DE L' EDUCACIO
DIARI DE LA SANITAT
DIARI DEL TREBALL
DIARI ONLINE JORNALET
DIGITAL HITS
DOBLE COLUMNNA
DRACVISIÓ (BANYOLES TV)
EBRE DIGITAL
EDICIONES EL PAIS
EL 9 NOU
EL 9 TV
EL 9 FM
EL PERIÓDICO
EMPORDÀ TV. TELEVISIÓ DE ROSES
ESGLÈSIA DE TARRAGONA. Arquebisbat de Tarragona
ETV-LLOBREGAT TV
EUROPA PRESS DE CATALUNYA
FEDERACIÓ DE COOPERATIVES AGRARIES DE CATALUNYA
(AGROACTIVITAT)
HERMES COMUNICACIONS
GRUP FLAIX
LA RELLA, REVISTA DEL LLUÇANÉS
IMAGINA RÀDIO
Iniciatives Televisió CANAL REUS TV
LA BORJA. Agrupació Local de Publicacions Informatives i cíviques (Alpic)
LA CABANA. Grup de Premsa de la Fatarella

LA DIRECTA
LA VANGUARDIA
LA REPUBLICA
L'ESPORTIU
L'INDEPENDENT DE GRÀCIA

MATARÓ AUDIOVISUAL

MOLA TV

MOLA FM

NATIONALIA.CAT

PIRINEUS TV

PLUJA DE ROSES

PROXIMA FM

RAC 105

RAC 1

RÀDIO ESTEL

RÀDIO MARINA

RÀDIO RIPOLL

RÀDIO SANT CUGAT

REGIÓ 7

REPORT.CAT

REVISTA F (FOMENT DEL TREBALL NACIONAL)

REVISTA DE BANYOLES. Bacula Editors

REVISTA EL CLOT. Centre Parroquial de Monistrol de Calders

REVISTA EL FATUMER.

**REVISTA LA VERNA. Associació Cultural la Fraternal
Espollenca**

REVISTA LO RAFAL. Associació Cultural i Veïnal lo Rafal

REVISTA OPCIONS

SEGRE

SER CATALUNYA

SPORT

TELEVISIÓ DE RIPOLLÈS

TRINIJOVE

TITULARS.CAT

VILAWEB. Partal, Maresma i Associats

Els mitjans de comunicació i entitats adherides al CIC reben un segell de compromís ètic

Acredita que els mitjans es comprometen a respectar el Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes de Catalunya

El segell suposa un reconeixement de la tasca dels mitjans que poden reforçar la seva credibilitat davant dels ciutadans.

**COMPROMÈS AMB
L'ÈTICA PERIODÍSTICA**
Consell de la Informació
de Catalunya

Més informació sobre com obtenir-ho a cic@periodistes.cat

**Consultar el
Repositorio
Digital**

Generalitat de Catalunya
**Departament
de la Presidència**

Con el soporte de: